

T.C.
CUMHURBAŞKANLIĞI
Diyanet İşleri Başkanlığı
Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Camiler ve Din Görevlileri Haftası
Mesleki Yarışmalar Şartnamesi

ANKARA
2024

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	2
TABLOLAR	3
GİRİŞ	4
I. AMAÇ.....	4
II. BAŞVURU ŞARTLARI.....	4
A. Genel Şartlar	4
B. Özel Şartlar	4
III. BAŞVURU	4
IV. SEÇİCİ KURULLAR	5
A. Akademi Merkezi ve İlçe Seçici Kurulları	5
B. İl Seçici Kurulları	5
C. Bölge Seçici Kurulları	6
Ç. Yüksek Seçici Kurul.....	6
V. UYGULAMA ESASLARI	6
A. Genel Esaslar	6
B. Özel Esaslar	7
VI. DEĞERLENDİRME ESASLARI.....	8
A. Ezanı Güzel Okuma	8
B. Etkili Hutbe Sunumu	9
C. Hadis-i Şerif Ezberleme.....	9
Ç. Proje.....	10
VII. YARIŞMA TAKVİMİ.....	10
VIII. YARIŞMA ÖDÜLLERİ	11
A. Teşvik Ödülleri.....	11
B. Bölge ve Final Ödülleri.....	11
IX. BÖLGELER VE İLLER, BÖLGE VE FİNAL MERKEZLERİ.....	12
X. DİĞER HUSUSLAR	13
EKLER	14
Ek-1 Hutbe Duaları	15
Ek-2 Hadis Metinleri.....	16
Ek-3 Proje Teklif Formu	66
Ek-4 Proje Değerlendirme Formu.....	71

TABLÖLÖR

Tablo 1. Mesleki Yarışmalara Başvuru Tarihleri	5
Tablo 2. Bölge Seçici Kurul Üyeleri Teklif Listesi.....	6
Tablo 3. Yarışma Takvimleri	11
Tablo 4. Bölge ve Final Ödülleri	11
Tablo 5. Bölgeler ve İller	12
Tablo 6. Bölge ve Final Yarışmalarının Düzenleneceği İller	12

GİRİŞ

Diyanet İşleri Başkanlığı Din Hizmetleri Genel Müdürlüğümüzce aşağıdaki mesleki yarışmalar düzenlenmektedir:

1. Ezanı Güzel Okuma
2. Etkili Hutbe Sunumu
3. Hadis-i Şerif Ezberleme
4. Proje

I. AMAÇ

Camiler ve Din Görevlileri Haftası kutlama etkinlikleri çerçevesinde düzenlenen yarışmalarla şu hususlar amaçlanmaktadır:

1. Personelimizin araştırma, planlama, uygulama, analiz, yetenek ve yeterliklerini geliştirmek.
2. Okuma ve planlı çalışma alışkanlığı kazanmaları ile kişisel gelişimlerinin devamlılığını sağlamak.
3. Yürüttükleri hizmetlerin verimliliğini artırmak ve mesleklerini özveriyle yapmalarına vesile olmak.

II. BAŞVURU ŞARTLARI

A. Genel Şartlar

1. Camiler ve Din Görevlileri Haftası kapsamında düzenlenen mesleki yarışmalara Başkanlığımız taşra teşkilatında kadrolu, sözleşmeli ve vekil olarak istihdam edilen personel katılabilir.
2. Mezkûr hafta kapsamında geçmiş yıllarda yapılan yarışmalarda Türkiye finallerine katılarak dereceye giren (birinci, ikinci, üçüncü olan) personel, dereceye girdiği yarışma dalına başvuramaz.

B. Özel Şartlar

Mesleki yarışmalarda genel şartlara ilaveten birtakım özel şartlar da aranmaktadır:

1. Ezanı Güzel Okuma ve Etkili Hutbe Sunumu

1. İmam-hatip, müezzin-kayyım ve Kur'an kursu öğreticisi ünvanlarında çalışıyor olmak.
2. Erkek olmak.
3. İki yarışma dalından sadece birine başvurmak.

2. Hadis-i Şerif Ezberleme

1. İmam-hatip, müezzin-kayyım ve Kur'an kursu öğreticisi ünvanlarında çalışıyor olmak.

3. Proje

1. Hazırlanacak projede şu özelliklerin olması gerekir:
 - "Din Hizmetlerinde Dijital Dönüşüm" konusunu merkeze almak.
 - Daha önce herhangi bir kurum/kuruluşa sunulmamış/uygulanmamış olmak.
 - Çeviri, uyarılama, derleme olmayıp ve özgün olmak.
 - Proje başlıkları dâhil olmak üzere toplamda 4.000 kelimeyi geçmemek.

III. BAŞVURU

Yarışmaya katılım şartlarını taşıyan personel, Tablo 1'de belirtilen başvuru tarihleri arasında <https://dibbys.diyaret.gov.tr> internet adresine kullanıcı adları ve şifreleri ile giriş yaptıktan sonra Din Hizmetleri Yönetim Sistemi'nde (DHYS) yer alan "Cami Hizmetleri > Yarışma > Yarışma Başvuru" menülerini tıklayarak veya <https://dibbys.diyaret.gov.tr/DHYS/Yarismalar/YarismaBasvuru.aspx> internet adresini

kullanarak yarışmaya başvuru yapacak, projesini sisteme yükleyecek (sadece Proje yarışmasında), başvuru belgesini alacaktır. Ayrıca adaylar bağlı buldukları müftülükler, dini yüksek ihtisas ve dini ihtisas merkezlerine başvurmaları hâlinde DHYS yöneticileri (admin) tarafından başvuru işlemleri yapılabilecektir.

Bu şartnamede belirtilen şartları taşımadığı sonradan anlaşılan personelin başvuru bilgileri müftülüklerce Başkanlığa bildirilecek ve Başkanlıkça söz konusu başvuru sonlandırılacaktır. Başvuru işlemlerine ilişkin itiraz olması hâlinde Başkanlık kayıtları esas alınacaktır.

Tablo 1. Mesleki Yarışmalara Başvuru Tarihleri

Yarışma Adı	Başlangıç Tarihi	Bitiş Tarihi
Ezanı Güzel Okuma	01 Nisan 2024	03 Mayıs 2024
Etkili Hutbe Sunumu	01 Nisan 2024	03 Mayıs 2024
Hadis-i Şerif Ezberleme	01 Nisan 2024	03 Mayıs 2024
Proje	01 Nisan 2024	31 Mayıs 2024

IV. SEÇİCİ KURULLAR

A. Akademi Merkezi ve İlçe Seçici Kurulları

- Seçici kurul; ilçelerde (merkez ilçeler dâhil) il müftüsünün/müftü yardımcısının/ilçe müftüsünün, dini yüksek ihtisas/dini ihtisas merkezlerinde müdürün başkanlığında,
- İlahiyat/İslami ilimler fakültesi öğretim üyesi/görevlisi,
- Dini yüksek ihtisas/dini ihtisas merkezi eğitim görevlisi,
- Başvaiz/uzman vaiz/vaiz,
- Şube müdürü,
- Eğitim uzmanı/din hizmetleri uzmanı,
- İmam hatip lisesi meslek dersi/din kültürü ve ahlak bilgisi dersi öğretmeni ünvanlarına sahip personel arasından üç (3) kişiden oluşturulur.

Yukarıda sayılan ünvanlara ilaveten aşağıdaki iki yarışma için imkânlar nispetinde şu kişiler de seçici kurula dâhil edilir:

- Ezanı Güzel Okuma: Aşere/aşere takrib/rehber öğretici/dinî musiki kursu mezunu,
- Etkili Hutbe Sunumu: Türk dili ve edebiyatı öğretmeni/Türkçe öğretmeni.

İlçede yarışmaya sadece bir personelin başvurması durumunda seçici kurul oluşturulmaz. Bu personel il birincisinin belirleneceği yarışmaya katılmak üzere il merkezine bildirilir.

B. İl Seçici Kurulları

- İl seçici kurulu; il müftüsünün/müftü yardımcısının başkanlığında,
- İlçe müftüsü,
- İlahiyat/İslami ilimler fakültesi öğretim üyesi/görevlisi,
- Dini yüksek ihtisas/dini ihtisas merkezi eğitim görevlisi,
- Başvaiz/uzman vaiz/vaiz,
- Şube müdürü,
- Eğitim uzmanı/din hizmetleri uzmanı,
- İmam hatip lisesi meslek dersi/din kültürü ve ahlak bilgisi dersi öğretmeni ünvanlarına sahip personel arasından beş (5) kişiden oluşturulur.

Yukarıda sayılan ünvanlara ilaveten aşağıdaki iki yarışma için imkânlar nispetinde şu kişiler de seçici kurula dâhil edilir:

1. Ezanı Güzel Okuma: Aşere/aşere takrib/rehber öğretici/dinî musiki kursu mezunu,
2. Etkili Hutbe Sunumu: Fen edebiyat/eğitim fakültesinin Türk dili ve edebiyatı veya Türkçe öğretmenliği bölümleri öğretim üyesi/görevlisi.

İl yarışmasına katılacak sadece bir yarışmacının bulunması durumunda seçici kurul oluşturulmaz. Bu personel bölge/final birincisinin belirleneceği yarışmaya katılmak üzere bölge/final merkezine bildirilir.

C. Bölge Seçici Kurulları

Bölge seçici kurul başkanı ve üyeleri Din Hizmetleri Genel Müdürlüğünce belirlenir. Bölge seçici kurul başkanı, Başkanlığımız merkez teşkilatında çalışan personel arasından; üyeleri ise bölgedeki il müftülüklerinin teklif edecekleri beş (5) personel arasından seçilecektir. Bölge içindeki tüm il müftülükleri, B. İl Seçici Kurulları başlığında zikredilen personel arasından beş (5) kişiyi Tablo 2'ye işleyerek **12 Temmuz 2024 Cuma günü** mesai bitimine kadar hesap tablosu (.ods) formatında resmî yazıyla Başkanlığımıza teklif edecektir. Bölge seçici kurullarının oluşturulması için gerekli iş ve işlemler Din Hizmetleri Genel Müdürlüğünce gerçekleştirilecektir. Bölge seçici kurulu beş (5) kişiden oluşur.

Tablo 2. Bölge Seçici Kurul Üyeleri Teklif Listesi

No.	Adı Soyadı	Ünvanı	Görev Yeri
1			
2			
3			
4			
5			

Ç. Yüksek Seçici Kurul

Merkez teşkilatında oluşturulacak olan kurul başkan ve üyeleri ilgili birimlerle istişare edilerek Din Hizmetleri Genel Müdürlüğünce tespit edilecektir.

V. UYGULAMA ESASLARI

A. Genel Esaslar

1. Ezanı Güzel Okuma, Etkili Hutbe Sunumu ve Hadis-i Şerif Ezberleme yarışmaları sözlü yarışma sınavı şeklinde ilçe, il, bölge ve final olmak üzere dört aşamada gerçekleştirilecektir. Proje yarışması ise yazılı yarışma sınavı şeklinde ilçe, il ve final düzeyi olmak üzere üç aşamalı yapılacaktır.
2. Yarışmalara ilçe (merkez ilçeler dâhil) ve dini yüksek ihtisas/dini ihtisas merkezi bazında başlanacak ve yarışmalara katılım şartlarını taşımak kaydıyla isteyen her personelin katılması sağlanacaktır. İlçe (merkez ilçeler dâhil) ve dini yüksek ihtisas/dini ihtisas merkezi birincileri belirlenecek, bunlar arasında il merkezinde yapılacak yarışma sonucunda bölge yarışmasında ili temsil edecek olan il birincisi tespit edilecektir. Bölgelerde düzenlenecek yarışmada Türkiye final yarışmasında bölgeyi temsil edecek bölge birincisi belirlenecektir.
3. Kadrosu dini yüksek ihtisas veya dini ihtisas merkezlerinde bulunan kursiyerler arasından yarışmaya birden fazla başvuru olması hâlinde ilgili müdürlükçe belirlenecek seçici kurul marifetiyle bu şartnamede belirtilen usuller çerçevesinde yarışma yapılacaktır. Yarışma sonuçları DHYS yöneticileri (admin) tarafından DİBBYS-DHYS'de yer alan yarışma programına kaydedilecek, onaylayacak, sonuçlar açıklanacak ve birinci olan kursiyerin ismi il birincisinin belirleneceği yarışmaya katılması temin edilmek üzere merkezin bulunduğu il müftülüğüne sistem üzerinden sevk edilecektir.

4. Yarışmaların yapılacağı yer, tarih ve saat yarışma tarihinden **en az bir hafta önce** yarışmadan sorumlu birim/müftülük tarafından DİBBYS-DHYS üzerindeki yarışma programına kaydedilecek ve yarışmacılara tebliğ edilecektir.
5. Sözlü yarışmalar halkın huzurunda yapılacaktır. Yarışma yeri, tarihi, saati çeşitli yollarla vatandaşlarımıza duyurulacak ve özellikle din görevlilerinin katılımı sağlanacaktır.
6. Yarışmalar için mümkün mertebe öğle ve/veya ikindi namazlarından sonraki saatler tercih edilecektir.

B. Özel Esaslar

Yarışmalarda riayet edilmesi gereken genel esasların yanı sıra yarışmalara özel birtakım esaslar da bulunmaktadır. Bunlar şöyle sıralanabilir:

1. Ezanı Güzel Okuma

1. Değerlendirme; ilgili kurullarca makam, tavır, eda, ses, fonetik, diksiyon, tecvit, nefes, mimik ve temsil üzerinden yapılacaktır.

2. Etkili Hutbe Sunumu

1. Değerlendirme; metni doğru okuma, fonetik ve diksiyon (ses tonu, vurgu), beden dili (jest, mimik) ve göz teması ile temsil, kendine güven ve dinleyenleri etkileme kriterleri üzerinden yapılacaktır. Yarışmada Ek-1'de sunulan Arapça hutbe duaları esas alınacaktır.
2. Yarışmaya basamak duaları ve ikinci Arapça hutbe kısmı dâhil değildir. Yarışmaya birinci Arapça hutbe duası ile başlanacak, Türkçe hutbe metni okunduktan sonra okunacak kısa Arapça bölümle yarışma tamamlanacaktır.
3. İlçe/il/bölge ve final yarışmalarında okunacak hutbeler 2023 yılında Başkanlığımızca hazırlanan hutbeler arasından yarışmacı sayısına seçici kurul tarafından belirlenecektir. Belirlenen hutbelerin her birinden yeterli sayıda nüsha hazırlanarak zarflanacak ve zarflar numaralandırılacaktır. Yarışma öncesinde kura ile belirlenen sıra numarası aynı zamanda yarışmacının okuyacağı hutbeyi belirleyen zarf numarası olarak kabul edilecektir. Zarftan çıkan nüshalar yarışmacı ve seçici kurul üyelerine sırası geldiğinde verilecektir.

3. Hadis-i Şerif Ezberleme

1. Değerlendirme; ezber ve doğru okuma (Arapça ve Türkçe metinler), fonetik ve diksiyon (ses tonu ve vurgu), düzgün telaffuz ve anlaşılır okuma kriterleri üzerinden yapılacaktır.
2. Yarışmacılar; Ek-2'de yer alan hadis metinlerinden ilçe aşamasında 1-35 arası hadislerden, il aşamasında 1-70 arası hadislerden, bölge aşamasında 1-105 arası hadislerden ve final aşamasında 1-140 arası hadislerden sorumlu olacaklardır.
3. Hadis metinleri ve anlamları ezberlenirken ilk raviler ile parantez içerisindeki metinler de dâhil olmak üzere verilen bütün kelimeler ezberlenecektir. Hadis ezberine hadisin kaynağını gösteren son parantez dâhil değildir.
4. Yarışmacılar yarışma aşamasına göre sorumlu buldukları hadisleri ezberleyecek ve yarışma esnasında hadis-i şerifleri vurgu ve tonlamaya dikkat ederek okuyacaktır.
5. Yarışma seçici kurulları tarafından; Ek-2'de yer alan hadis metinlerinden mümkün mertebe tekrarlara yer verilmeden, yarışmacılar arasında dengeli olacak şekilde sorular hazırlanacak ve her bir yarışmacıya yedi (7) hadis sorusu sorulacaktır.
6. Sorular her birinden yeterli sayıda nüsha hazırlanarak zarflanacak ve zarflar numaralandırılacaktır. Yarışma öncesinde kura ile belirlenen sıra numarası aynı zamanda yarışmacıya sorulacak soruların bulunduğu zarf numarası olarak kabul edilecektir.
7. Her zarfın içinde yer alan soru kartında, seçilen hadisin ilk ravisi ile birlikte Arapça metninin baş tarafından bir iki kelime yazılacak ve yarışmacının önce hadisin

Arapçasını sonra da Türkçe tercümesini seçici kurul üyeleri ve seyirciler önünde söylemesi beklenecektir.

4. Proje

1. Proje; bilgisayarda metin belgesi (.docx, .odt vb.) formatında hazırlanacak, Ek-3 "Proje Teklif Formu"nda yer alan bölümlerin eksiksiz, yeterli ve anlaşılır şekilde doldurulmasına özen gösterilecektir. Yarışmacılar tarafından mezkûr formun sonunda yer alan beyan kısmı okunup doldurulacak ve metin belgesi (.docx, .odt vb.) de PDF formatına çevrilecektir. DHYS üzerindeki yarışma programına sadece PDF formatında kaydedilebilecektir. Her yarışmacı sisteme en fazla bir proje kaydedebilecektir. Yarışmada sisteme kaydedilen bu nüsha esas alınacaktır. Sisteme kaydedilen nüshada yarışma başvuru süresi sona erdikten sonra herhangi bir değişiklik ve güncelleme yapılamayacaktır. Eserin programa kaydedilmesi esnasında adaydan eserin kendisine ait olduğuna ilişkin beyanı onaylanması istenecektir. DHYS yöneticisi (admin) aracılığı ile başvuru yapıldığı takdirde söz konusu beyan yarışmacının beyanı olarak kabul edilecektir.
2. Yarışmaya başvuran projelerden bir birinci belirlenecek ve il birincisi olanlar Türkiye genelinde yapılacak yarışmada ili temsil edecektir.
3. Yüksek Seçici Kurul, projeler arasından Türkiye birincisi, ikincisi ve üçüncüsünü belirleyecektir.

VI. DEĞERLENDİRME ESASLARI

A. Ezanı Güzel Okuma

Yarışmacıların puanı, yarışma seçici kurul üyeleri tarafından verilen puanların aritmetik ortalamasıdır. Eşitlik olması hâlinde sırasıyla not baremindeki değerlendirmeye esas olan hususlardaki puanlara bakılacak, eşitlik bozulmadığı takdirde kura çekimine gidilecektir.

1. Genel İlkeler

1. Yarışma sırası kura ile belirlenecektir.
2. Yarışmacı saba, uşşak, rast ve hicaz makamlarından birinden ezan okuyacaktır.
3. Yarışmacı okuduğu ezan içerisinde yukarıda zikredilen makamlardan birine geçki yapmakta serbesttir.
4. 10 dakikalık süre tanınacaktır.
5. Yarışmacının hatalarından dolayı müdahale edilmeyecektir.

2. Not Baremi

1. Makam uygulama 35 puan,
2. Tavır, eda, seda ve ses 35 puan,
3. Fonetik, diksiyon ve tecvit 20 puan,
4. Nefes, mimik ve temsil 10 puan.

3. Değerlendirme

1. Makam uygulama konusunda;
 - Makamı uygulayamadığı takdirde beş (5) puan düşülecektir.
 - İkinci makama geçişte başarısız olduğu takdirde on (10) puan düşülecektir.
2. Her fonetik, diksiyon ve tecvit kuralını ihlalden beş (5) puan düşülecektir.
3. Tavır, eda, seda, ses ve sesi seçtiği makama uygun kullanıp kullanmadığının değerlendirmesi seçici kurul üyesinin takdirine bırakılmıştır.
4. Nefes, mimik ve temsil hususlarının değerlendirilmesi seçici kurul üyesinin takdirine bırakılmıştır.

B. Etkili Hutbe Sunumu

Yarışmacıların puanı, yarışma seçici kurul üyeleri tarafından verilen puanların aritmetik ortalamasıdır. Eşitlik olması hâlinde sırasıyla not baremindeki değerlendirmeye esas olan hususlardaki puanlara bakılacak, eşitlik bozulmadığı takdirde kura çekimine gidilecektir.

1. Genel İlkeler

1. Yarışma sırası ve okunacak hutbe, kura ile belirlenecek ve 15 dakikalık hazırlık süresi tanınacaktır.
2. Yarışmacı minbere sarık ve cübbe giyerek çıkacaktır. Cübbenin/sarığın temiz, açık renkli, sade, ütülü, düzenli ve jelatinsiz olmasına dikkat edilecektir.
3. Hutbe duaları usulüne uygun olarak makamsız ve tegannisiz okunacaktır.
4. Yarışmada kulaklık, cihaz vb. ekipmanlar kullanılarak hutbe okunmayacaktır.
5. Yarışmacılara 15 dakikalık süre tanınacaktır.
6. Yarışmacının hatalarından dolayı müdahale edilmeyecektir.

2. Not Baremi

1. Metni doğru okuma 30 puan,
2. Fonetik ve diksiyon (ses tonu, vurgu) 30 puan,
3. Beden dili (jest, mimik) ve göz teması 25 puan,
4. Temsil, kendine güven ve dinleyenleri etkileme 15 puan.

3. Değerlendirme

1. Her metin hatasından (kelimenin yanlış telaffuzu, kekeleme, takılma, gereksiz ve yersiz tekrar vs.) bir (1) puan düşülecektir.
2. Her fonetik/diksiyon hatasından;
 - Vurguların yerli yerince yapılmaması durumunda bir (1) puan,
 - Ses tonunun cami ve cemaatin durumuna göre kullanılmaması hâlinde bir (1) puan düşülecektir.
3. Beden dili (jest, mimik) ve göz teması ile ilgili;
 - Beden dili kullanılmaması veya abartılı jest ve mimikler kullanılması hâlinde iki (2) puan,
 - Cemaatle göz teması yeterli ölçüde kurulamadığında üç (3) puan, hiç kurulamadığında altı (6) puan düşülecektir.
4. Temsil, kendine güven ve dinleyenleri etkileme hususlarının değerlendirilmesi seçici kurul üyesinin takdirine bırakılmıştır.

C. Hadis-i Şerif Ezberleme

Yarışmacıların puanı, yarışma seçici kurul üyeleri tarafından verilen puanların aritmetik ortalamasıdır. Eşitlik olması hâlinde sırasıyla not baremindeki değerlendirmeye esas olan hususlardaki puanlara bakılacak, eşitlik bozulmadığı takdirde kura çekimine gidilecektir.

1. Genel İlkeler

1. Yarışma sırası ve ezbere okunacak hadisler kura ile belirlenecektir.
2. Her yarışmacıya yedi (7) soru sorulacaktır.
3. Yarışmacıya her soru için iki dakikalık süre tanınacaktır.
4. Yarışmacının hatalarından dolayı müdahale edilmeyecektir.

2. Not Baremi

1. Ezber ve metni doğru okuma (Arapça metin) 35 puan,
2. Ezber ve metni doğru okuma (Türkçe metin) 35 puan,
3. Fonetik ve diksiyon (ses tonu, vurgu) 15 puan,
4. Düzgün telaffuz ve anlaşılır okuma 15 puan.

3. Değerlendirme

1. Her metin ve hareke hatasında bir (1) puan “ezber okuma” puanından düşülür.
2. Yarışmacı takılır ise geriden almasına iki defa imkân sağlanır. Birinci tekrarda okuyabilirse bir (1) puan, ikinci tekrarda okuyabilirse “ezbere okuma” puanından iki (2) puan düşülür. Yarışmacı, takılır ve seçici kurul başkanı tarafından yapılan hatırlatma üzerine devam ederse üç (3) puan, hatırlatmaya rağmen devam edemezse altı (6) puan, “ezbere okuma” puanından düşülür.
3. Her fonetik/diksiyon hatasından:
 - Vurguların yerli yerince yapılmaması durumunda bir (1) puan,
 - Ses tonunun yerli yerince kullanılmaması hâlinde bir puan (1) düşülür.
4. Düzgün telaffuz ve anlaşılır okuma hususlarının değerlendirilmesi seçici kurul üyesinin takdirine bırakılmıştır.

Ç. Proje

1. Yarışmacıların puanı, seçici kurul başkanı/üyeleri tarafından verilen puanların aritmetik ortalamasıdır. Eşitlik olması hâlinde sırayla toplam puanı en yüksek değerlendirme ölçütleri esas kabul edilecek, toplam puanı 6 olan değerlendirme ölçütlerine gelinceye kadar eşitlik bozulmadığı takdirde kura çekimine gidilecektir.
2. Proje yarışmasında değerlendirme; Ek-4'te yer alan form çerçevesinde seçici kurullarca Başkanlık stratejik amaç ve hedefleriyle uyumluluk, yenilikçi düşünce, özgünlük, uygulanabilirlik, verimlilik, açık ve anlaşılır olma, gösterilen özen kriterleri üzerinden yapılacaktır.
3. Proje yarışmasında seçici kurullar şu hususlara dikkat eder:
 - Proje teklifinin yarışma başvuru şartlarını sağlaması.
 - Ek-3'teki “Proje Teklif Formu”nda yer alan bölümlerin eksiksiz, yeterli ve anlaşılır şekilde doldurulması.
 - Ek-4'teki “Değerlendirme Formu”nda yer alan değerlendirme ölçüt ve kriterleri.
 - Proje metninin 11 punto, Arial karakteri ve siyah renk ile yazılması.
4. Yarışmada sunulan proje; yarışmaya katılma şartlarını taşımıyorsa, konusu itibarıyla şartnameye uygun değilse, intihal yapıldığı tespit edilmişse ve/veya daha önce bir başka mecra da yayınlanmış veya kullanılmışsa değerlendirme dışı bırakılır.

VII. YARIŞMA TAKVİMİ

Yarışma başvuruları ve seçici kurullar tarafından sonuçlandırılmasıyla alakalı tarihler Tablo 3'te sunulmuştur. Belirtilen tarihlerde mesai saati bitimine kadar başvuru/sonuç işlemlerinin tamamlanması gerekmektedir. Yarışma sonuçları DHYS yöneticileri (admin) tarafından DİBBYS-DHYS'de yer alan yarışma programına kaydedilecek, onaylayacak ve sonuçlar açıklanacaktır. Bir üst aşamaya (ilçeden ile, ilden bölgeye/finale gibi) gönderilmesi gerekenler de sevk edilecektir.

Tablo 3. Yarışma Takvimleri

Yarışmalar	Başvuru Tarihleri	Akademi merkezi/ilçe yarışmaları son tarihi	İl birincilerinin belirlenmesinin son tarihi	Bölge yarışmalarının yapılacağı tarih	Türkiye finalinin yapılacağı tarih
Ezanı Güzeli Okuma	01.04.2024 03.05.2024	31.05.2024	12.07.2024	01.08.2024	22.08.2024
Etkili Hutbe Sunumu	01.04.2024 03.05.2024	31.05.2024	12.07.2024	08.08.2024	29.08.2024
Hadis-i Şerif Ezberleme	01.04.2024 03.05.2024	31.05.2024	12.07.2024	15.08.2024	04.09.2024
Proje	01.04.2024 31.05.2024	21.06.2024	19.07.2024	Bölge aşaması yok.	02.09.2024

VIII. YARIŞMA ÖDÜLLERİ

A. Teşvik Ödülleri

Yarışmaların il/ilçe ve dini yüksek ihtisas/dini ihtisas merkezi aşamasında başarılı olan personele il/ilçe müftülükleri ile dini yüksek ihtisas/dini ihtisas merkezi müdürlüklerince mahalli imkânlar çerçevesinde **teşvik ödülleri** verilecektir. Ayrıca Türkiye finaline katılıp ödül kazanamayan tüm yarışmacılara teşvik ödülü olarak Başkanlığımızca **birer kitap seti** hediye edilecektir.

B. Bölge ve Final Ödülleri

Proje yarışmasında bölge aşaması olmadığından bu yarışma bölge aşaması hariç olmak üzere bölge ve final aşamalarında 1. 2. ve 3. olan personele Diyanet İşleri Başkanlığımızca Tablo 4'te yer alan ödüller verilecektir.

Tablo 4. Bölge ve Final Ödülleri

	Bölge		Final
Birinciye	1 Yarım Altın	Birinciye	5 Tam Altın
İkinciye	1 Çeyrek Altın	İkinciye	3 Tam Altın
Üçüncüye	1 Gram Altın	Üçüncüye	2 Tam Altın

IX. BÖLGELER VE İLLER, BÖLGE VE FİNAL MERKEZLERİ

İller, Tablo 5'teki şekliyle bölgelere göre tasnif edilmiştir.

Tablo 5. Bölgeler ve İller

Bölgeler	İller	İl Sayısı
1. Bölge	Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Elâzığ, Gaziantep, Malatya, Mardin, Şanlıurfa	8
2. Bölge	Amasya, Çorum, Giresun, Ordu, Rize, Samsun, Sinop, Tokat, Trabzon	9
3. Bölge	Adana, Hatay, Kahramanmaraş, Karaman, Kilis, Mersin, Osmaniye	7
4. Bölge	Ağrı, Ardahan, Artvin, Bayburt, Erzincan, Erzurum, Gümüşhane, Kars, Tunceli	9
5. Bölge	Aksaray, Kayseri, Kırşehir, Konya, Nevşehir, Niğde, Sivas, Yozgat	8
6. Bölge	Balıkesir, Bilecik, Bursa, Çanakkale, Edirne, Kırklareli, Kocaeli, Kütahya, Sakarya, Tekirdağ, Yalova	11
7. Bölge	Afyonkarahisar, Antalya, Aydın, Burdur, Denizli, Isparta, İzmir, Manisa, Muğla, Uşak	10
8. Bölge	Ankara, Bartın, Bolu, Çankırı, Düzce, Eskişehir, Karabük, Kastamonu, Kırıkkale, Zonguldak	10
9. Bölge	Bingöl, Bitlis, Hakkâri, Iğdır, Muş, Siirt, Şırnak, Van	8
10. Bölge	İstanbul	1
TOPLAM		81

Bölge ve Türkiye final yarışmaları Tablo 6'da belirtilen illerde gerçekleştirilecektir. Proje Türkiye final yarışması Ankara ilinde gerçekleştirileceği için bu yarışmaya mezkûr tabloda yer verilmemiştir.

Tablo 6. Bölge ve Final Yarışmalarının Düzenleneceği İller

	Ezanı Güzel Okuma	Etkili Hutbe Sunumu	Hadis-i Şerif Ezberleme
1. Bölge	Gaziantep	Adıyaman	Batman
2. Bölge	Ordu	Tokat	Samsun
3. Bölge	Hatay	Adana	Karaman
4. Bölge	Kars	Bayburt	Ardahan
5. Bölge	Nevşehir	Sivas	Konya
6. Bölge	Çanakkale	Edirne	Bursa
7. Bölge	Denizli	Muğla	Manisa
8. Bölge	Kırıkkale	Zonguldak	Çankırı
9. Bölge	Muş	Van	Siirt
10. Bölge	İstanbul	İstanbul	İstanbul
Final	Tekirdağ	Antalya	Düzce

X. DİĞER HUSUSLAR

1. Seçici kurullarca yapılan değerlendirme sonuçları ve kararları bir tutanakla tespit edilerek özel dosyasında saklanır.
2. Yarışmaların yapılacağı müftülükler; yarışmalarla ilgili koordineyi sağlayacak, yarışmacı personel ile seçici kurul üyelerinin iâşe ve ibatelerini de karşılayacaktır.
3. Yarışmaların sonuçları, DHYS yöneticileri (admin) tarafından DİBBYS-DHYS'de yer alan yarışma programına kaydedilecektir. Sistem üzerinden il/ilçe müftüsü veya dini yüksek ihtisas/dini ihtisas merkezi müdürü, bilgilerin doğruluğunu kontrol ettikten sonra onaylayacak ve ile gönderecektir. İlçe ve il yarışmalarının icrası, sonuçların programa kaydedilmesi, onaya gönderilmesi ve onaylanması işlemleri yarışma takviminde söz konusu yarışma aşaması ile ilgili belirlenen son tarihe kadar tamamlanacaktır.
4. Bölge yarışmalarının sonuçları yarışmayı takip eden bir hafta içinde mezkûr programa kaydedilecek, onaylanacak ve sevk edilecektir.
5. Yarışma sonuçları tutanakların seçici kurulda görevli bütün üyelerce imzalanmasından sonra ilan edilecektir.
6. Yazılı yarışmada dereceye giren personele mahallince hazırlanan ödüller Camiler ve Din Görevlileri Haftası açılış merasimlerinde, sözlü yarışmalarda ise yarışmanın yapıldığı esnada sonuçlar açıklandıktan sonra protokol sırasına göre yetkililerce verilecektir. Ayrıca Türkiye finalinde dereceye giren tüm yarışmacılar Başkanlığımız tarafından düzenlenecek Camiler ve Din Görevlileri Haftası Tanıtım Toplantısı'na davet edilerek belgeleri takdim edilecektir.
7. Diyanet İşleri Başkanlığımıza gönderilen eserler iade edilmeyecek, Türkiye finalleri görüntülü olarak kayda alınacaktır. Başkanlığımız bunları yayınlama, çoğaltma ve satma hakkına sahiptir. Final yarışmalarına katılan yarışmacılara verilen ödüller, "telif hakkı ödemesi" yerine sayılacaktır.
8. Memuriyet mahalli dışından yarışmaya katılan personele -tahakkuk etmesi durumunda- mahallince onay alınmak suretiyle 10.02.1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu kapsamında yol, yevmiye, konaklama masrafları bağlı buldukları saymanlıklarca ödenecektir.
9. Yarışmalarda seçici kurul başkanı/üyesi olarak görevlendirilenlere 14.07.2009 tarihli ve 2009/15215 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Diyanet İşleri Başkanlığınca Düzenlenen Eğitim Faaliyetlerinde Uygulanacak Ders ve Ek Ders Saatlerine İlişkin Karar'ın 9'uncu maddesi gereğince komisyon üyeliği için günde 5 saat ek ders ücreti; memuriyet mahalli dışında görevlendirilmesi ve tahakkuk etmesi durumunda 10.02.1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu kapsamında yol, yevmiye, konaklama giderleri yarışmanın düzenlendiği birim/müftülük tarafından ödenir.
10. Yarışmalara katılan personel, bu şartname hükümlerini ve seçici kurul kararlarını kabul etmiş sayılır. Şartnamede belirtilmeyen hususlarda veya tereddüt hâlinde Diyanet İşleri Başkanlığının kararları geçerlidir.

EKLER

Ek-1 Hutbe Duaları*

Birinci hutbede aşağıdaki dua okunarak yarışmaya başlanır:

الْحَمْدُ لِلَّهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنَتُوبُ إِلَيْهِ * وَتَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَمِنْ سَيِّئَاتِ
أَعْمَالِنَا * مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ * وَمَنْ يَضِلَّ فَلَا هَادِيَ لَهُ * نَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ * وَنَشْهَدُ أَنَّ
سَيِّدَنَا مُحَمَّدًا عَبْدَهُ وَرَسُولَهُ * اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ * أَمَّا بَعْدُ فَيَا عِبَادَ اللَّهِ، أُوصِيكُمْ
بِتَقْوَى اللَّهِ وَطَاعَتِهِ * إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ *

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى فِي كِتَابِهِ الْكَرِيمِ * بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ *

- Hutbe metnindeki serlevha ayet okunur, ardından **صَدَقَ اللَّهُ الْعَظِيمُ** denilir.

وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

- Hutbe metnindeki serlevha hadis okunur, ardından **صَدَقَ رَسُولُ اللَّهِ فِيمَا قَالَ أَوْ كَمَا قَالَ** denilir.

- Hutbenin Türkçe bölümü okunur. Sonra aşağıdaki metin okunur:

أَلَا إِنَّ أَحْسَنَ الْكَلَامِ وَأَبْلَغَ النِّظَامِ * كَلَامُ اللَّهِ الْمَلِكِ الْعَزِيزِ الْعَلَامِ * كَمَا قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي الْكَلَامِ * وَإِذَا قُرِئَ
الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ *

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ * إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ * صَدَقَ اللَّهُ الْعَظِيمُ

وَقَالَ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ: **التَّائِبُ مِنَ الذَّنْبِ كَمَنْ لَا ذَنْبَ لَهُ * أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الْعَظِيمَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ * وَأَسْأَلُ اللَّهَ لِي وَلَكُمْ
التَّوْفِيقَ ***

Not: Yarışmaya basamak duaları ve ikinci Arapça hutbe bölümü dâhil değildir.

* Hutbe duaları 15.12.2020 tarihli ve E.847444 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Din Hizmetleri Uygulama Genelgesi Ek-2 Hutbe Duaları esas alınarak düzenlenmiştir.

Ek-2 Hadis Metinleri

1. Hadis-i Şerif

Ana Konu: İman

Alt Konu: Hidayet

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الدَّيْلَمِيِّ قَالَ: سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَمْرٍو يَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: "إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ خَلَقَ خَلْقَهُ فِي ظُلْمَةٍ، فَأَلْقَى عَلَيْهِمْ مِنْ نُورِهِ، فَمَنْ أَصَابَهُ مِنْ ذَلِكَ النُّورِ اهْتَدَى، وَمَنْ أَخْطَأَهُ ضَلَّ، فَلِذَلِكَ أَقُولُ جَفَّ الْقَلَمُ عَلَى عِلْمِ اللَّهِ."

Abdullah b. ed-Deylemî aracılığıyla, Abdullah b. Amr'ın, Resûlullah'tan (sav) şöyle işittiği nakledilmektedir: "Yüce Allah mahlûkatını karanlık içerisinde yaratır ve nurunu onlar üzerine yayar. O nur kime isabet ederse hidayeti bulur. İsabet etmediği kimseler ise şaşar." Abdullah b. Amr, "İşte bunun için Allah'ın ilmi üzere kalem kurudu. (Her şey Allah'ın ezeli bilgisiyle gerçekleşti.) diyorum." demiştir.

(T2642 Tirmizî, İmân, 18; HM6644 İbn Hanbel, II, 176)

2. Hadis-i Şerif

Ana Konu: İman

Alt Konu: Kelime-i Şehadet

حَدَّثَنِي أَبِي عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ قَالَ:... فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): "الْإِسْلَامُ أَنْ تَشْهَدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)، وَتُقِيمَ الصَّلَاةَ، وَتُؤْتِيَ الزَّكَاةَ، وَتَصُومَ رَمَضَانَ، وَتَحُجَّ الْبَيْتَ إِنْ اسْتَطَعْتَ إِلَيْهِ سَبِيلًا."

(Abdullah b. Ömer) anlatıyor; Babam Ömer b. Hattâb'ın bana naklettiğine göre... Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur:

"İslâm, Allah'tan başka ilâh olmadığına, Muhammed'in Allah'ın Resûlü olduğuna şehadet etmen; namazı dosdoğru kılman, zekâtı vermen, Ramazan orucunu tutman ve gücün yeterse Kâbe'yi hacetmendir."

(M93 Müslim, İmân, 1)

3. Hadis-i Şerif

Ana Konu: İman

Alt Konu: İman Tanımı

عَنِ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ جَبْرِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ لِلنَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): مَا الْإِيمَانُ؟ قَالَ: "أَنْ تُؤْمِنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَبِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ..."

İbn Ömer'den nakledildiğine göre, Cebrail (as) Hz. Peygamber'e (sav), "İman nedir?" diye sordu. Bunun üzerine Hz. Peygamber şöyle buyurdu: "İman; Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, ahiret gününe, hayır ve şerriyle kadere inanmaktır..."

(HM191 İbn Hanbel, I, 28; B50 Buhârî, İmân, 37)

4. Hadis-i Şerif

Ana Konu: İman

Alt Konu: Kıyamet Günü ve Hesap

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ:

"لَتُؤَدَّنَ الْحُقُوقُ إِلَى أَهْلِهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى يُقَادَ لِلشَّاةِ الْجَلْحَاءِ مِنَ الشَّاةِ الْقَرَنَاءِ."

Ebû Hüreyre'den rivayet edildiğine göre, Allah Resûlü (sav) şöyle buyurmuştur:

"Kıyamet gününde tüm haklar sahiplerine kesinlikle verilecektir. Hatta boynuzsuz koyunun boynuzlu koyundan hakkı alınır."

(T2420 Tirmizî, Sıfatü'l-kıyâme, 2)

5. Hadis-i Şerif

Ana Konu: İman

Alt Konu: Allah ve Resûlü'ne İtaat

عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) كَانَ إِذَا تَشَهَّدَ قَالَ: "... مَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ رَشِدَ، وَمَنْ

يَعْصِيهِمَا فَإِنَّهُ لَا يَضُرُّ إِلَّا نَفْسَهُ وَلَا يَضُرُّ اللَّهَ شَيْئًا."

İbn Mes'ûd'dan rivayet edildiğine göre, Allah Resûlü (sav) hutbe irad ettiği zaman şöyle buyururdu:

"... Kim Allah'a ve Resûlü'ne itaat ederse doğru yolu bulmuştur. Kim onlara isyan ederse ancak kendisine zarar verir. Allah'a hiçbir şekilde zarar veremez."

(D1097 Ebû Dâvûd, Salât, 221, 223)

6. Hadis-i Şerif

Ana Konu: İman

Alt Konu: Mümin

عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):

"مَثَلُ الْمُؤْمِنِ كَمَثَلِ الْعَطَّارِ، إِنْ جَالَسْتَهُ نَفَعَكَ، وَإِنْ مَاشَيْتَهُ نَفَعَكَ، وَإِنْ شَارَكْتَهُ نَفَعَكَ."

İbn Ömer'in naklettiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur:

"Mümin güzel koku satan kimseye benzer. Onunla beraber oturursan sana faydası olur, beraber yürürsen sana faydası olur, beraber iş yaparsan yine sana faydası olur."

(MK13541 Taberânî, el-Mu'cemü'l-kebîr, XII, 319)

7. Hadis-i Şerif

Ana Konu: İman**Alt Konu: Bereket**

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ) قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ:
"مَنْ سَرَّهُ أَنْ يُبْسَطَ لَهُ رِزْقُهُ أَوْ يُنْسَأَ لَهُ فِي أَثَرِهِ فَلْيَصِلْ رَحِمَهُ."

Enes b. Malik'in (ra) işittiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur: "Rızıkının genişletilmesini ve ecelinin geciktirilmesini (ömrünün uzatılmasını) arzu eden, akrabalarını görüp gözetsin."

(B2067 Buhârî, Büyû', 13)

8. Hadis-i Şerif**Ana Konu: İbadet****Alt Konu: Mükellefiyet**

عَنْ أَبِي ذَرِّ الْغِفَارِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): "إِنَّ اللَّهَ قَدْ تَجَاوَزَ عَنْ أُمَّتِي الْخَطَأَ وَالنِّسْيَانَ وَمَا اسْتُكْرِهُوا عَلَيْهِ."

Ebû Zer el-Ğifârî'den nakledildiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur: "Allah, yanılarak, unutarak ve zor kullanılarak yaptıklarından dolayı ümmetimi sorumlu tutmaz."

(İM2043 İbn Mâce, Talâk, 16)

9. Hadis-i Şerif**Ana Konu: İbadet****Alt Konu: Mükellefiyet**

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ) عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ:
"إِنَّ الدِّينَ يُسْرٌ، وَلَنْ يُشَادَّ الدِّينَ أَحَدٌ إِلَّا غَلَبَهُ، فَسَدِّدُوا وَقَارِبُوا وَأَبْشِرُوا، وَاسْتَعِينُوا بِالْغَدْوَةِ وَالرَّوْحَةِ وَشَيْءٍ مِّنَ الدُّلْجَةِ."

Ebû Hüreyre'den (ra) nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur: "Din kolaydır. Bir kişi takatinin üstünde ibadete kalkışırsa din karşısında âciz kalır. Bunun için aşırıya kaçmayın, dosdoğru yolu tutun ve (salih amellerden alacağınız mükâfattan ötürü) sevinin. Sabah, akşam ve gecenin bir kısmında (dinç olduğunuz vakitlerden) yararlanın (ki taat ve ibadetinize devam edin)."

(B39 Buhârî, İmân, 29)

10. Hadis-i Şerif**Ana Konu: İbadet****Alt Konu: İhsan**

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ): أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) ... قَالَ:
"الْإِحْسَانُ: أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ."

Ebû Hüreyre'den (ra) nakledildiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur: "...İhsan, O'nu görüyormuş gibi Allah'a ibadet etmendir. Sen O'nu göremesen de O seni görmektedir..."

(B4777 Buhârî, Tefsîr, (Lokmân) 2)

11. Hadis-i Şerif

Ana Konu: İbadet

Alt Konu: Cami ve Cemaat

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ:
"حِينَ يَخْرُجُ الرَّجُلُ مِنْ بَيْتِهِ إِلَى مَسْجِدِهِ، فَرَجُلٌ تُكْتَبُ حَسَنَةٌ وَرَجُلٌ تَمْحُو سَيِّئَةٌ."

Ebû Hüreyre'nin bildirdiğine göre, Hz. Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur:

"Bir kimse camiye gitme niyetiyle evinden çıktığında, attığı bir adımla kendisine bir sevap yazılır, diğer adımıyla bir günahı silinir."

(N706 Nesâî, Mesâcid, 14; HM8240 İbn Hanbel, II, 320)

12. Hadis-i Şerif

Ana Konu: İbadet

Alt Konu: Yeryüzü ve Mescit

عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):
"جُعِلَتْ لِي الْأَرْضُ مَسْجِدًا وَطَهْرًا أَيَّمَا أَدْرَكَ رَجُلٌ مِنْ أُمَّتِي الصَّلَاةَ صَلَّى."

Câbir b. Abdullah'tan nakledildiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur:

"Yeryüzü (toprak) benim için mescit ve temiz kılınmıştır. Ümmetimden kim nerede namaz vaktine ulaşırsa hemen orada namazını kılabilir."

(N737 Nesâî, Mesâcid, 42)

13. Hadis-i Şerif

Ana Konu: İbadet

Alt Konu: Oruçluya İftar Ettirmek

عَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدِ الْجُهَنِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):
"مَنْ فَطَّرَ صَائِمًا كَانَ لَهُ مِثْلُ أَجْرِهِ غَيْرَ أَنَّهُ لَا يَنْقُصُ مِنْ أَجْرِ الصَّائِمِ شَيْئًا."

Zeyd b. Hâlid el-Cühenî'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur:

"Bir oruçluya iftar veren, o kişinin sevabı kadar sevap elde eder. Oruçlunun sevabından da hiçbir şey eksilmez."

(T807 Tirmizî, Savm, 82)

14. Hadis-i Şerif**Ana Konu: İbadet****Alt Konu: Ezan ve İlk Safın Önemi**

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ:

"لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي التِّدَاءِ وَالصَّفِّ الْأَوَّلِ ثُمَّ لَمْ يَجِدُوا إِلَّا أَنْ يَسْتَهْمُوا عَلَيْهِ لَاسْتَهْمُوا..."

Ebû Hüreyre'den nakledildiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur:

"İnsanlar ezandaki ve birinci saftaki (sevabı) bilselerdi, ezan okumak ve birinci safta yer almak için aralarında kura çekmekten başka bir yol bulamazlar ve (sonunda) kura çekerlerdi..."

(B615 Buhârî, Ezân, 9; M981 Müslim, Salât, 129)

15. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Güzel Ahlak****Alt Konu: İffet ve Saygı**

عَنِ ابْنِ عُمَرَ وَعَائِشَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ:

"مَنْ طَلَبَ حَقًّا فَلْيَطْلُبْهُ فِي عَفَافٍ وَافٍ، أَوْ غَيْرِ وَافٍ."

İbn Ömer ve Hz. Âişe'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur:

"Hakkını talep eden kişi bunu tam olarak alsın da almasa da iffetli bir şekilde istesin."

(İM2421 İbn Mâce, Sadakât, 15)

16. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Güzel Ahlak****Alt Konu: Emanet ve Ahde Vefa**

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: مَا حَظَبْنَا نَبِيَّ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) إِلَّا قَالَ:

"لَا إِيمَانَ لِمَنْ لَا أَمَانَةَ لَهُ، وَلَا دِينَ لِمَنْ لَا عَهْدَ لَهُ."

Enes b. Mâlik şöyle demiştir: Allah'ın Peygamberi (sav) bize hutbe verdiği zaman mutlaka şöyle buyururdu:

"Emanete riayet etmeyenin imanı yoktur; ahde vefa göstermeyenin ise dini yoktur."

(HM12410 İbn Hanbel, III, 134)

17. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Güzel Ahlak****Alt Konu: Dua: Allah'a Sığınmak**

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ:

"اللَّهُمَّ! إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحَزَنِ، وَالْكَسَلِ، وَالْبُخْلِ، وَالْجُبْنِ، وَضَلَعِ الدِّينِ، وَعَلَبَةِ الرَّجَالِ."

Enes b. Mâlik'in naklettiğine göre, Hz. Peygamber (sav) şöyle derdi:

"Allah'ım! Kederden, üzüntüden, tembellikten, cimrilikten, korkaklıktan, borç yükünden ve halkın galeyana gelerek taşkınlığından sana sığınırım."

(N5478 Nesâî, İstiâze, 25)

18. Hadis-i Şerif

Ana Konu: Güzel Ahlak

Alt Konu: Küskünlüklere Son Vermek

عَنْ أَبِي أَيُّوبَ (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ) عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ:

"لَا يَجِلُّ لِمُسْلِمٍ أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلَاثٍ، يَلْتَقِيَانِ فَيَصُدُّ هَذَا، وَيَصُدُّ هَذَا، وَخَيْرُهُمَا الَّذِي يَبْدَأُ بِالسَّلَامِ."

Ebû Eyyûb'tan (ra) nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur:

"Bir Müslüman'ın din kardeşine üç günden fazla küs durması, (ve bu şekilde) karşılaştıklarında birbirlerinden yüz çevirmeleri helâl olmaz. Bunların en hayırlısı, önce selâm verendir."

(B6237 Buhârî, İsti'zân, 9)

19. Hadis-i Şerif

Ana Konu: Güzel Ahlak

Alt Konu: İman, Doğruluk ve Emanet

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ:

"لَا يَجْتَمِعُ الْإِيمَانُ وَالْكَفْرُ فِي قَلْبِ امْرِئٍ، وَلَا يَجْتَمِعُ الصِّدْقُ وَالْكَذِبُ جَمِيعًا، وَلَا تَجْتَمِعُ الْخِيَانَةُ وَالْأَمَانَةُ جَمِيعًا."

Ebû Hüreyre'den nakledildiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur:

"Bir kişinin kalbinde aynı anda iman ile küfür, doğruluk ile yalancılık, hıyanet ile emanet bir arada bulunmaz."

(HM8577 İbn Hanbel, II, 349)

20. Hadis-i Şerif

Ana Konu: Güzel Ahlak

Alt Konu: Mümin

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):

"لَيْسَ الْمُؤْمِنُ بِالطَّعَّانِ وَلَا اللَّعَّانِ وَلَا الْفَاحِشِ وَلَا الْبَدِيءِ."

Abdullah (b. Mes'ûd) tarafından nakledildiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur:

“Mümin, ırza, namusa dil uzatan, lânet eden, çirkin işler yapan, edepsiz konuşan kimse değildir.”

(T1977 Tirmizî, Birr, 48; HM3839 İbn Hanbel, I, 405)

21. Hadis-i Şerif

Ana Konu: Güzel Ahlak

Alt Konu: Kibirden Sakınmak

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ:

"لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ مِنْ كِبَرٍ" قَالَ رَجُلٌ: إِنَّ الرَّجُلَ يُحِبُّ أَنْ يَكُونَ تَوْبُهُ حَسَنًا وَتَعْلُهُ حَسَنَةً. قَالَ:

"إِنَّ اللَّهَ جَمِيلٌ يُحِبُّ الْجَمَالَ، الْكِبَرُ: بَطْرُ الْحَقِّ وَعَمْطُ النَّاسِ."

Abdullah b. Mes'ûd'un anlattığına göre, bir gün Hz. Peygamber (sav), “Kalbinde zerre kadar kibir bulunan kimse cennete giremez.” buyurdu. Bunu duyan bir adam, “Ama insan elbisesinin ve ayakkabısının güzel olmasından hoşlanır!” deyince, Allah Resûlü, “Allah güzeldir, güzelliği sever. Kibir ise hakikati inkâr etmek ve insanları küçük görmektir.” buyurdu.

(M265 Müslim, İmân, 147)

22. Hadis-i Şerif

Ana Konu: Sosyal Hayat

Alt Konu: El Emeği

عَنِ الْمِقْدَامِ (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ) عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ:

"مَا أَكَلَ أَحَدٌ طَعَامًا قَطُّ خَيْرًا مِنْ أَنْ يَأْكُلَ مِنْ عَمَلِ يَدِهِ، وَإِنَّ نَبِيَّ اللَّهِ دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ كَانَ يَأْكُلُ مِنْ عَمَلِ يَدِهِ."

Mikdâm'dan (ra) nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur:

“Kesinlikle hiç kimse elinin emeğinden daha hayırlı bir yemek yememiştir. Allah'ın Peygamberi Dâvûd (as) da kendi elinin emeğini yiyordu.”

(B2072 Buhârî, Büyû', 15)

23. Hadis-i Şerif

Ana Konu: Sosyal Hayat

Alt Konu: Haksız Kazanç

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):

"لَا يَأْخُذُ أَحَدٌ شِبْرًا مِنَ الْأَرْضِ بِغَيْرِ حَقِّهِ، إِلَّا طَوَّقَهُ اللَّهُ إِلَى سَبْعِ أَرْضِينَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ."

Ebû Hüreyre'den nakledildiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur:

“Kim hakkı olmadığı hâlde bir karış yeri alırsa, Allah kıyamet günü yedi kat yeri onun boynuna dolar.”

(M4136 Müslim, Müsâkât, 141)

24. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Sosyal Hayat****Alt Konu: Kamu Malına İhanet**

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُرَيْدَةَ، عَنْ أَبِيهِ عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ:
"مَنْ اسْتَعْمَلَنَا عَلَى عَمَلٍ فَرَزَقْنَاهُ رِزْقًا فَمَا أَخَذَ بَعْدَ ذَلِكَ فَهُوَ غُلُولٌ."

Abdullah b. Büreyde'nin, babası aracılığıyla naklettiğine göre, Hz. Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur:

"Kimi bir işte görevlendirip (yaptığı işin karşılığı olarak) bir ücret verdiysek, onun bu ücret dışında alacağı her şey (kamuya) hainliktir."

(D2943 Ebû Dâvûd, İmâre, 9-10)

25. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Sosyal Hayat****Alt Konu: Günaha Düşmemek**

عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ:
"مَنْ يَضْمَنْ لِي مَا بَيْنَ لَحْيَيْهِ وَمَا بَيْنَ رِجْلَيْهِ أَضْمَنْ لَهُ الْجَنَّةَ."

Sehl b. Sa'd'dan nakledildiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur:

"Kim bana iki dudağı ile iki bacağı arasını korumayı garanti ederse, ben de ona cenneti garanti ederim."

(B6474 Buhârî, Rikâk, 23)

26. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Sosyal Hayat****Alt Konu: Hâkimin İctihadı**

عَنْ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ:
"إِذَا حَكَمَ الْحَاكِمُ فَاجْتَهَدَ ثُمَّ أَصَابَ فَلَهُ أَجْرَانِ، وَإِذَا حَكَمَ فَاجْتَهَدَ ثُمَّ أَخْطَأَ فَلَهُ أَجْرٌ."

Amr b. Âs'ın işittiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur:

"Hâkim hüküm vereceği zaman icthad eder (olanca imkân ve gücü ile hakkı arar) sonra isabetli hüküm verirse, kendisine iki sevap vardır. Ama hüküm verirken icthad eder sonra yanılırsa ona bir sevap vardır."

(B7352 Buhârî, İ'tisâm, 21; M4487 Müslim, Akdiye, 15)

27. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Sosyal Hayat**

Alt Konu: Adalet

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ:

"إِنَّ الْمُفْسِدِينَ عِنْدَ اللَّهِ تَعَالَى عَلَى مَنَابِرٍ مِنْ نُورٍ عَلَى يَمِينِ الرَّحْمَنِ الَّذِينَ يَعْدِلُونَ فِي حُكْمِهِمْ وَأَهْلِيهِمْ وَمَا وَلُوا."

Abdullah b. Amr b. Âs'tan nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur:

"Yönettikleri insanlara, ailelerine ve sorumlu oldukları kişilere karşı adaletli davrananlar, Allah katında, Rahmân'ın yanında nurdan minberler üzerinde ağırlanacaklar."

(N5381 Nesâî, Âdâbü'l-kudât, 1)

28. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Sosyal Hayat****Alt Konu: Şükür ve Sabır**

عَنْ صُهَيْبٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):

"عَجَبًا لِأَمْرِ الْمُؤْمِنِ، إِنَّ أَمْرَهُ كُلَّهُ لَهُ خَيْرٌ، وَلَيْسَ ذَلِكَ لِأَحَدٍ إِلَّا لِلْمُؤْمِنِ، إِنْ أَصَابَتْهُ سَرَاءٌ شَكَرَ، فَكَانَ خَيْرًا لَهُ، وَإِنْ

أَصَابَتْهُ ضَرَاءٌ صَبَرَ، فَكَانَ خَيْرًا لَهُ."

Suheyb'in naklettiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur:

"Müminin hâli ne hoştur! Her hâli kendisi için hayırlıdır ve bu durum yalnız mümine mahsustur. Başına güzel bir iş geldiğinde şükreder; bu onun için hayır olur. Başına bir sıkıntı geldiğinde ise sabreder; bu da onun için hayır olur."

(M7500 Müslim, Zühd, 64)

29. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Ebedî Hayat, Ahiret****Alt Konu: Ölüm**

عَنِ ابْنِ عُمَرَ أَنَّهُ قَالَ: كُنْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) فَجَاءَهُ رَجُلٌ مِنَ الْأَنْصَارِ فَسَلَّمَ عَلَيَّ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) ثُمَّ قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيُّ الْمُؤْمِنِينَ أَفْضَلُ؟ قَالَ: "أَحْسَنُهُمْ خُلُقًا." قَالَ: فَأَيُّ الْمُؤْمِنِينَ أَكْيَسُ؟ قَالَ: "أَكْثَرُهُمْ

لِلْمَوْتِ ذِكْرًا وَأَحْسَنُهُمْ لِمَا بَعْدَهُ اسْتِعْدَادًا أَوْلَيْكَ الْأَكْيَاسُ."

İbn Ömer anlatıyor: "Resûlullah (sav) ile birlikte idim. Ensardan bir adam gelerek Hz. Peygamber'e (sav) selam verdi. Sonra şöyle dedi: "Ey Allah'ın Resûlü! Müminlerin hangisi daha faziletlidir?" Hz. Peygamber, "Ahlâk bakımından en güzel olanları." buyurdu. Sonra adam, "Müminlerin hangisi daha akıllıdır?" diye sordu. Hz. Peygamber, "Ölümü en çok hatırlayanları ve ölümden sonrası için en güzel şekilde hazırlananları. İşte onlar en akıllı olanlardır." diyerek cevap verdi."

(İM4259 İbn Mâce, Zühd, 31)

30. Hadis-i Şerif

Ana Konu: Ebedî Hayat, Ahiret**Alt Konu: Kıyamet**

أَخْبَرَنِي أَبُو الزُّبَيْرِ أَنَّهُ سَمِعَ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ يَقُولُ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ قَبْلَ أَنْ يَمُوتَ بِشَهْرٍ:
"تَسْأَلُونِي عَنِ السَّاعَةِ؛ وَإِنَّمَا عَلِمُهَا عِنْدَ اللَّهِ..."

Ebu'z-Zübeyr'in naklettiğine göre, Câbir b. Abdullah, Hz. Peygamber'i (sav) vefat etmeden bir ay önce şöyle derken işitmiştir: "Siz bana kıyameti soruyorsunuz? Onun bilgisi sadece Allah katındadır."

(M6481 Müslim, Fedâilü's-sahâbe, 218)

31. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Ebedî Hayat, Ahiret****Alt Konu: Cenaze Merasimi**

عَنْ عَلِيٍّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):

"مَنْ عَسَلَ مَيِّتًا وَكَفَّنَهُ وَحَنَطَهُ وَحَمَلَهُ وَصَلَّى عَلَيْهِ وَلَمْ يُفِشْ عَلَيْهِ مَا رَأَى خَرَجَ مِنْ حَاطِيَّتِهِ مِثْلَ يَوْمٍ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ."

Hiz. Ali'nin naklettiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur:

"Kim bir ölüyü yıkar, onu kefenler, (kefenine) güzel koku sürer, (cenazesini) taşır, cenaze namazını kılar ve ölünün üzerinde gördüğü (olumsuz şeyleri) yaymazsa anasından doğduğu gibi günahlarından arınmış olur."

(İM1462 İbn Mâce, Cenâiz, 8)

32. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Ebedî Hayat, Ahiret****Alt Konu: Vefat**

عَنْ سَعْدِ بْنِ عُבَادَةَ قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ! إِنَّ أُمَّي مَاتَتْ أَفَأَتَصَدَّقُ عَنْهَا؟ قَالَ: "نَعَمْ." قُلْتُ: فَأَيُّ الصَّدَقَةِ أَفْضَلُ؟ قَالَ:
"سَقَى الْمَاءِ."

Sa'd b. Ubâde anlatıyor: "Yâ Resûlallah, annem vefat etti. Onun için sadaka verebilir miyim?" dedim. Hz. Peygamber "Evet." dedi. "Hangi sadaka daha değerlidir?" dedim. "(Susuz kalmışlara) su vermek." buyurdu.

(N3694 Nesâî, Vesâyâ, 9)

33. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Ebedî Hayat, Ahiret****Alt Konu: Kabir**

عَنْ هَانِيٍّ مَوْلَى عُثْمَانَ قَالَ: كَانَ عُثْمَانُ بْنُ عَفَّانَ إِذَا وَقَفَ عَلَى قَبْرِ يَبِيكِي. حَتَّى يُبْلَ لِحَيْتَهُ. فَقِيلَ لَهُ: تَذْكُرُ الْجَنَّةَ
وَالنَّارَ وَلَا تَبْكِي. وَتَبْكِي مِنْ هَذَا؟ قَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ:

"إِنَّ الْقَبْرَ أَوَّلُ مَنَارِلِ الْآخِرَةِ. فَإِنْ نَجَا مِنْهُ فَمَا بَعْدَهُ أَيْسَرُ مِنْهُ. وَإِنْ لَمْ يَنْجُ مِنْهُ، فَمَا بَعْدَهُ أَشَدُّ مِنْهُ."

Hiz. Osman'ın azatlı kölesi Hâni' anlatıyor:

Osman b. Affân bir kabrin başında durduğunda sakalı ıslanıncaya kadar ağlardı. Bir defasında ona, "Cenneti ve cehennemi düşünürken ağlamıyorsun da bunun için mi ağlıyorsun?" denildiğinde şöyle cevap verdi: Resûlullah (sav) buyurdu ki, "*Kabir, ahirete giden yoldaki konaklama yerlerinden ilkidir. Kişi ondan sağ salım kurtulursa sonrası daha kolay olur. Eğer kurtulamazsa ondan sonrası daha çetin gelir.*"

(İM4267 İbn Mâce, Zühd, 32; T2308 Tirmizî, Zühd, 5)

34. Hadis-i Şerif

Ana Konu: Ebedî Hayat, Ahiret

Alt Konu: Kabir

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ) أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ:

"إِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا مَاتَ عُرِضَ عَلَيْهِ مَقْعَدُهُ بِالْعَدَاةِ وَالْعَشِيِّ، إِنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَمِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ، وَإِنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ

النَّارِ فَمِنْ أَهْلِ النَّارِ، فَيُقَالُ هَذَا مَقْعَدُكَ حَتَّى يَبْعَثَكَ اللَّهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ."

Abdullah b. Ömer'den (ra) rivayet edildiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur: "*Biriniz öldüğü zaman, ona, varıp yerleşeceği yeri sabah akşam gösterilir. O kimse cennet ehlinden ise cennetliklerin yeri, cehennem ehlinden ise cehennemliklerin yeri gösterilir. Ve ona, 'İşte senin yerleşeceğin yer burasıdır. Sonunda kıyamet günü Allah seni buraya gönderecek.'* denilir."

(B1379 Buhârî, Cenâiz, 89)

35. Hadis-i Şerif

Ana Konu: Ebedî Hayat, Ahiret

Alt Konu: Kabir

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ) قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَدْعُو:

"اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَمِنْ عَذَابِ النَّارِ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ."

Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (sav) şöyle dua ederdi: "*Allah'ım, kabir azabından, cehennem azabından, hayatın ve ölümün fitnesinden, Mesih Deccâl'in fitnesinden sana sığınırım.*"

(B1377 Buhârî, Cenâiz, 87)

36. Hadis-i Şerif

Ana Konu: İman**Alt Konu: Şirk**

عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي بَكْرَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):
"أَلَا أَنْبِئُكُمْ بِأَكْبَرِ الْكِبَائِرِ؟" قُلْنَا: بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: "الْإِشْرَاقُ بِاللَّهِ، وَعُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ..."

Abdurrahman'ın, babası Ebû Bekre'den rivayet ettiğine göre, Resûlullah (sav), "Size en büyük günahın ne olduğunu söyleyeyim mi?" diye sorunca, ashâb, "Evet, buyur ey Allah'ın Resûlü!" dediler. Bunun üzerine Resûlullah, "Allah'a ortak koşmak ve anaya babaya saygısızlık etmektir..." buyurdu.

(B5976 Buhârî, Edeb, 6)

37. Hadis-i Şerif**Ana Konu: İman****Alt Konu: Rızık**

عَنْ حَبَّةَ وَسَوَاءِ ابْنِ خَالِدٍ قَالَا: دَخَلْنَا عَلَى النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) وَهُوَ يُعَالِجُ شَيْئًا فَأَعْنَاهُ عَلَيْهِ. فَقَالَ:
"لَا تَيَاسَا مِنَ الرِّزْقِ مَا تَهَزَّزَتْ رُؤُوسُكُمْ. فَإِنَّ الْإِنْسَانَ تَلِدُهُ أُمُّهُ أَحْمَرَ لَيْسَ عَلَيْهِ قَشْرٌ. ثُمَّ يِرْزُقُهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ."

Hâlid (el-Esedî)'nin oğulları Habbe ve Sevâ' anlatıyor: Hz. Peygamber (sav) bir şeyi tamir etmekle meşgul iken yanına gittik ve ona yardım ettik. O da bize şöyle dedi:

"Başlarınız hareket ettiği (yaşadığınız) sürece rızık konusunda ümitsizliğe düşmeyin. Annesi insanı, kıpkırmızı ve çıplak olarak doğurur. Sonra Yüce Allah onun rızıkını verir."

(İM4165 İbn Mâce, Zühd, 14)

38. Hadis-i Şerif**Ana Konu: İman****Alt Konu: Sihir**

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):
"مَنْ عَقَدَ عُقْدَةً ثُمَّ نَفَثَ فِيهَا فَقَدْ سَحَرَ، وَمَنْ سَحَرَ فَقَدْ أَشْرَكَ، وَمَنْ تَعَلَّقَ شَيْئًا وَكَلَّ إِلَيْهِ."

Ebû Hüreyre'nin naklettiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur:

"Kim düğüm yapar sonra ona üflerse sihir yapmış olur. Kim sihir yaparsa şirk koşmuş olur. Kim de (kendisini koruması için nazarlık ve benzeri) bir şey takarsa, o taktığı şeyin korumasına havale edilir."

(N4084 Nesâî, Muhârebe, 19)

39. Hadis-i Şerif**Ana Konu: İman****Alt Konu: İslam'da Çığır Açmak-Ön Ayak Olmak**

عَنْ جَرِيرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ:... قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):

"مَنْ سَنَّ فِي الْإِسْلَامِ سُنَّةً حَسَنَةً فَعَمِلَ بِهَا بَعْدَهُ كُتِبَ لَهُ مِثْلُ أَجْرِ مَنْ عَمِلَ بِهَا وَلَا يَنْقُصُ مِنْ أَجْرِهِمْ شَيْءٌ وَمَنْ سَنَّ

فِي الْإِسْلَامِ سُنَّةً سَيِّئَةً فَعَمِلَ بِهَا بَعْدَهُ كُتِبَ عَلَيْهِ مِثْلُ وِزْرِ مَنْ عَمِلَ بِهَا وَلَا يَنْقُصُ مِنْ أَوْزَارِهِمْ شَيْءٌ."

Cerîr b. Abdullah'ın naklettiğine göre..., Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur:

"Kim İslâm'da güzel bir işe öncülük eder ve kendisinden sonra bununla amel edilirse, kendisinden sonra o işi yapanlar gibi sevap alır. Üstelik onların sevaplarından da bir şey eksilmez. Kim de İslâm'da kötü bir davranışa ön ayak olur ve kendisinden sonra bununla amel edilirse, kendisinden sonra onu yapanlar gibi günah alır. Onların günahlarından da bir şey eksilmez."

(M6800 Müslim, İlim, 15)

40. Hadis-i Şerif

Ana Konu: İman

Alt Konu: Bid'at

عَنْ جَابِرٍ قَالَ: خَطَبَنَا رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) فَحَمِدَ اللَّهَ وَأَثْنَى عَلَيْهِ بِمَا هُوَ لَهُ أَهْلٌ ثُمَّ قَالَ:

"أَمَّا بَعْدُ فَإِنَّ أَصْدَقَ الْحَدِيثِ كِتَابُ اللَّهِ وَإِنَّ أَفْضَلَ الْهَدْيِ هَدْيُ مُحَمَّدٍ وَشَرَّ الْأُمُورِ مُحَدَّثَاتُهَا وَكُلُّ بَدْعَةٍ ضَالَّةٌ."

Câbir (b. Abdullah) anlatıyor: Resûlullah (sav) bize hutbe verdi. Allah'a hamd etti ve O'nu lâyük olduğu biçimde övdü. Sonra şöyle buyurdu:

"Sözlerin en doğrusu Allah'ın Kitabı'dır. Yolların en iyisi Muhammed'in yoludur. İşlerin en kötüsü (dinde) sonradan uydurulanlardır. Ve her bid'at, dalâlettir."

(HM14386 İbn Hanbel, III, 310)

41. Hadis-i Şerif

Ana Konu: İman

Alt Konu: Kader

عَنْ أَبِي حُرَّامَةَ، عَنْ أَبِيهِ قَالَ: سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَرَأَيْتَ رُقَى نَسْتَرْقِيهَا وَدَوَاءً

نَتَدَاوَى بِهِ وَتُقَاةً نَتَّقِيهَا، هَلْ تَرُدُّ مِنْ قَدَرِ اللَّهِ شَيْئًا؟ قَالَ: "هِيَ مِنْ قَدَرِ اللَّهِ."

Ebû Huzâme'nin rivayet ettiğine göre, babası Allah Resûlü'ne şöyle sormuştu: "Ey Allah'ın Resûlü! Şifa niyetiyle yaptığımız okumalar, tedavi olduğumuz ilaçlar ve korunma tedbirleri, Allah'ın takdirinden bir şeyi geri çevirir mi?" Resûlullah (sav), "Onlar da Allah'ın takdiridir." buyurmuştur.

(T2065 Tirmizî, Tıb, 21)

42. Hadis-i Şerif

Ana Konu: İman

Alt Konu: Dua ve Bereket

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: ... فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):
 "إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ طَعَامًا فَلْيَقُلْ: اَللَّهُمَّ! بَارِكْ لَنَا فِيهِ وَأَطْعِمْنَا خَيْرًا مِنْهُ."

İbn Abbâs'ın naklettiğine göre..., Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur:

"Sizden biri yemek yediği zaman, 'Allah'ım, bu yemeği bizim için bereketli eyle ve bize bundan daha hayırlısını ikram eyle.' desin."

(D3730 Ebû Dâvûd, Eşribe, 21)

43. Hadis-i Şerif**Ana Konu: İbadet****Alt Konu: Hac**

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):
 "مَنْ حَجَّ هَذَا الْبَيْتِ، فَلَمْ يَرْفُثْ، وَلَمْ يَفْسُقْ، رَجَعَ كَيَوْمِ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ."

Ebû Hüreyre'den nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur:

"Her kim bu evi (Kâbe'yi) haccederken, (söz ya da eylemle) cinsel yakınlığa yeltenmez ve kötülük işlemezse, anasının onu doğurduğu günkü gibi (günahsız) hâline dönmüş olur."

(B1820 Buhârî, Muhsar, 10)

44. Hadis-i Şerif**Ana Konu: İbadet****Alt Konu: Oruç**

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ:
 "الصِّيَامُ جُنَّةٌ، فَلَا يَرْفُثُ وَلَا يَجْهَلُ، وَإِنْ أَمْرُ قَاتِلَةٍ أَوْ شَاتِمَةٍ فَلْيَقُلْ: إِنِّي صَائِمٌ مَرَّتَيْنِ..."

Ebû Hüreyre'den nakledildiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur:

"Oruç bir kalkandır. Oruçlu, saygısızlık yapmasın, kötü konuşmasın. Eğer biri kendisiyle dövüşmeye veya sövüşmeye kalkışırsa, iki defa, 'Ben oruçluyum.' desin..."

(B1894 Buhârî, Savm, 2)

45. Hadis-i Şerif**Ana Konu: İbadet****Alt Konu: Sadaka**

عَنْ سَلْمَانَ بْنِ عَامِرٍ عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ:
 "إِنَّ الصَّدَقَةَ عَلَى الْمَسْكِينِ صَدَقَةٌ وَعَلَى ذِي الرَّحِمِ اثْنَتَانِ: صَدَقَةٌ وَصِلَةٌ."

Selmân b. Âmir'den nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur:

“Yoksula verilen sadaka bir, akrabaya verilen ise hem sadaka hem de sıla-i rahim olmak üzere iki sadaka sayılır.”

(N2583 Nesâî, Zekât, 82; T658 Tirmizî, Zekât, 26)

46. Hadis-i Şerif

Ana Konu: İbadet

Alt Konu: Kurban Bayramı

عَنِ الْبَرَاءِ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَخْطُبُ فَقَالَ:

"إِنَّ أَوَّلَ مَا نَبْدَأُ بِهِ فِي يَوْمِنَا هَذَا أَنْ نُصَلِّيَ، ثُمَّ نَرْجِعَ فَنَنْحَرُ، فَمَنْ فَعَلَ فَقَدْ أَصَابَ سُنَّتَنَا."

Berâ' diyor ki, Hz. Peygamber'i (sav) hutbe verirken dinledim, şöyle buyurdu:

“Bugün ilk işimiz, (bayram) namazı kılmak, sonra dönüp kurban kesmektir. Kim böyle yaparsa sünnetimize uymuş olur.”

(B951 Buhârî, İdeyn, 3)

47. Hadis-i Şerif

Ana Konu: İbadet

Alt Konu: Adak

عَنْ عَائِشَةَ (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا) عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ:

"مَنْ نَذَرَ أَنْ يُطِيعَ اللَّهَ فَلْيُطِعهُ، وَمَنْ نَذَرَ أَنْ يَعْصِيَهُ فَلَا يَعْصِهِ."

Hız. Âişe'den (ra) nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur:

“Her kim Allah'a itaat etmeyi içeren bir şey adarsa, Allah'a itaat etsin. Her kim de Allah'a karşı isyan etmeyi içeren bir şey adarsa, sakın Allah'a isyan etmesin!”

(B6696 Buhârî, Eymân ve nüzûr, 28)

48. Hadis-i Şerif

Ana Konu: İbadet

Alt Konu: Azimet ve Ruhsat

عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):

"إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ أَنْ تُؤْتَى رُخْصَةً، كَمَا يَكْرَهُ أَنْ تُؤْتَى مَعْصِيَةً."

İbn Ömer'den nakledildiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur:

“Allah, yasaklarının işlenmesinden nasıl hoşlanmazsa, ruhsatlarının uygulanmasından da o kadar hoşnut olur.”

(HM5866 İbn Hanbel, II, 108)

49. Hadis-i Şerif**Ana Konu: İbadet****Alt Konu: İftar ve Dua**

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ النَّبِيَّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) كَانَ إِذَا أَفْطَرَ عِنْدَ أَنَاسٍ قَالَ:
"أَفْطَرَ عِنْدَكُمْ الصَّائِمُونَ، وَأَكَلَ طَعَامَكُمْ الْأَبْرَارُ، وَتَنَزَّلَتْ عَلَيْكُمْ الْمَلَائِكَةُ."

Enes b. Mâlik'ten rivayet edildiğine göre, Hz. Peygamber (sav) insanlarla birlikte iftar ettiğinde şöyle derdi:

"Yanınızda oruçlular iftar etsin. Yemeğinizi iyiler yesin ve üzerinize melekler insin."

(DM1805 Dârimî, Savm, 51)

50. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Güzel Ahlak****Alt Konu: Gıybet ve Tecessüsten Sakınmak**

عَنْ أَبِي بَرَزَةَ الْأَسْلَمِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):
"يَا مَعْشَرَ مَنْ آمَنَ بِلِسَانِهِ وَلَمْ يَدْخُلِ الْإِيمَانُ قَلْبَهُ: لَا تَغْتَابُوا الْمُسْلِمِينَ وَلَا تَتَّبِعُوا عَوْرَاتِهِمْ فَإِنَّهُ مَنِ اتَّبَعَ عَوْرَاتِهِمْ
يَتَّبِعِ اللَّهُ عَوْرَتَهُ، وَمَنْ يَتَّبِعِ اللَّهُ عَوْرَتَهُ يَفْضَحْهُ فِي بَيْتِهِ."

Ebû Berze el-Eslemî'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur:

"Ey diliyle iman edip, kalbine iman girmemiş olan kimseler! Müslümanların gıybetini yapmayın ve onların gizli hâllerini araştırmayın. Çünkü her kim onların gizli hâllerini araştırırsa Allah da onun gizli hâlini araştırır. Allah kimin gizli hâlini araştırırsa onu evinde (gizlice yaptıklarını ortaya çıkararak) bile rezil eder."

(D4880 Ebû Dâvûd, Edeb, 35)

51. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Güzel Ahlak****Alt Konu: Su-i Zandan Sakınmak**

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ:
"إِيَّاكُمْ وَالظَّنَّ فَإِنَّ الظَّنَّ أَكْذَبُ الْحَدِيثِ وَلَا تَحَسَّسُوا وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا تَنَافَسُوا وَلَا تَحَاسَدُوا وَلَا تَبَاغَضُوا وَلَا تَدَابَرُوا
وَكُونُوا عِبَادَ اللَّهِ إِخْوَانًا."

Ebû Hüreyre'den Resûlullah'ın (sav) şöyle dediği nakledilmiştir:

"Zandan sakının. Çünkü zan, yalanın ta kendisidir. Birbirinizin konuştuğuna kulak kabartmayın, birbirinizin özel hâllerini araştırmayın, birbirinizle üstünlük yarışına girmeyin, birbirinize haset etmeyin, birbirinize kin beslemeyin, birbirinize sırt çevirmeyin. Ey Allah'ın kulları! Kardeş olun!"

(M6536 Müslim, Birr, 28)

52. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Güzel Ahlak****Alt Konu: Gıpta Etmek**

عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ) قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ:
 "لَا حَسَدَ إِلَّا فِي اثْنَتَيْنِ: رَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ مَالًا فَسَلَطَهُ عَلَى هَلَكْتِهِ فِي الْحَقِّ، وَرَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ حِكْمَةً فَهُوَ يَقْضِي بِهَا
 وَيُعَلِّمُهَا."

İbn Mes'ûd'un (ra) işittiğine göre, Hz. Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur:

"Ancak iki kişiye gıpta edilir. Bunlar, Allah'ın kendisine verdiği malı hak yolunda harcayan kimse ile Allah'ın kendisine verdiği (ilim ve) hikmete göre karar veren ve onu başkalarına öğreten kimsedir."

(B1409 Buhârî, Zekât, 5)

53. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Güzel Ahlak****Alt Konu: Sıkıntıları Gidermek ve Ayıpları Örtmek**

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ:
 "مَنْ نَفَسَ عَنْ مُسْلِمٍ كُرْبَةً مِنْ كُرْبِ الدُّنْيَا نَفَسَ اللَّهُ عَنْهُ كُرْبَةً مِنْ كُرْبِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ، وَمَنْ يَسَّرَ عَلَى مُعْسِرٍ يَسَّرَ اللَّهُ
 عَلَيْهِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، وَمَنْ سَتَرَ عَلَى مُسْلِمٍ سَتَرَ اللَّهُ عَلَيْهِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، وَاللَّهُ فِي عَوْنِ الْعَبْدِ مَا كَانَ الْعَبْدُ فِي
 عَوْنِ أَخِيهِ."

Ebû Hüreyre'den nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur:

"Kim bir Müslüman'ın dünya sıkıntılarında bir sıkıntıyı giderirse, Allah da onun kıyamet günündeki sıkıntılarında birini giderir. Kim darda kalan bir kimsenin işini kolaylaştırırsa, Allah da dünya ve ahirette onun işlerini kolaylaştırır. Kim bir Müslüman'ın ayıbını örterse, Allah da dünya ve ahirette onun ayıplarını örter. Kul, kardeşinin yardımında olduğu sürece, Allah da onun yardımcısı olur."

(D4946 Ebû Dâvûd, Edeb, 60)

54. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Güzel Ahlak****Alt Konu: Helak Edici Fiiller**

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: "اجْتَنِبُوا السَّبْعَ الْمُؤْبَقَاتِ." قَالُوا: "يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا هُنَّ؟" قَالَ:

"الشِّرْكُ بِاللَّهِ، وَالسِّحْرُ، وَقَتْلُ النَّفْسِ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ، وَأَكْلُ الرِّبَا، وَأَكْلُ مَالِ الْيَتِيمِ، وَالتَّوَلَّى يَوْمَ الرَّحْفِ، وَقَذْفُ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ الْغَافِلَاتِ."

Ebû Hüreyre'den rivayet edildiğine göre, Hz. Peygamber (sav), "Yedi helâk ediciden sakının!" buyurdu. Sahâbîler, "Yâ Resûlallah! Bunlar nelerdir?" diye sordular. Resûlullah şöyle cevap verdi:

"Allah'a şirk koşmak, büyü yapmak, Allah'ın haram kıldığı bir canı haksız yere öldürmek, faiz yemek, yetim malı yemek, savaş meydanından kaçmak ve iffetli, hiçbir şeyden haberi olmayan mümin kadınlara zina isnad etmektir."

(B6857 Buhârî, Hudûd, 44; M262 Müslim, Îmân, 145)

55. Hadis-i Şerif

Ana Konu: Güzel Ahlak

Alt Konu: Emanet ve Liyakat

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):

"إِذَا صُبِّعَتِ الْأَمَانَةُ فَاَنْتَظِرِ السَّاعَةَ!" قَالَ: "كَيْفَ إِضَاعَتُهَا يَا رَسُولَ اللَّهِ؟" قَالَ: "إِذَا أُسْنِدَ الْأَمْرُ إِلَى غَيْرِ أَهْلِهِ، فَاَنْتَظِرِ

السَّاعَةَ."

Ebû Hüreyre'nin (ra) naklettiğine göre, Resûlullah (sav), (bir bedevînin kıyametin ne zaman kopacağını sorması üzerine) şöyle buyurdu: "Emanet zayi edildiği vakit kıyameti bekle!" Bunun üzerine bedevî, "Emanetin zayi edilmesi nasıl olur yâ Resûlallah?" diye sorunca, Hz. Peygamber, "Yönetim, ehli olmayan kimseye verildiğinde kıyameti bekle." buyurdu.

(B6496 Buhârî, Rikâk, 35)

56. Hadis-i Şerif

Ana Konu: Güzel Ahlak

Alt Konu: Zulme Mâni Olmak

عَنْ أَنَسٍ (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):

"أَنْصُرُ أَخَاكَ ظَالِمًا أَوْ مَظْلُومًا." فَقَالَ رَجُلٌ: "يَا رَسُولَ اللَّهِ أَنْصُرُهُ إِذَا كَانَ مَظْلُومًا، أَفَرَأَيْتَ إِذَا كَانَ ظَالِمًا كَيْفَ أَنْصُرُهُ؟"

قَالَ: "تَحْجُرُهُ أَوْ تَمْنَعُهُ مِنَ الظُّلْمِ، فَإِنَّ ذَلِكَ نَصْرُهُ."

Enes'in (ra) naklettiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurdu: "Zalim de olsa mazlum da olsa kardeşine yardım et." Bunun üzerine birisi, "Ey Allah'ın Resûlü! Eğer mazlum ise yardım ederim, ancak zalimse ona nasıl yardım edeceğim?" dedi. Resûlullah buyurdu ki, "Onu zulümden uzaklaştırırsın veya onun zulmüne engel olursun. İşte bu ona yapacağın yardımdır."

(B6952 Buhârî, İkrâh, 7)

57. Hadis-i Şerif

Ana Konu: Sosyal Hayat**Alt Konu: Allah'a Sığınmak**

عَنْ عَائِشَةَ (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا) قَالَتْ: كَانَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ:

"اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ النَّارِ وَعَذَابِ النَّارِ، وَفِتْنَةِ الْقَبْرِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ، وَشَرِّ فِتْنَةِ الْغِنَى وَشَرِّ فِتْنَةِ الْفَقْرِ..."

Hz. Âişe (ra) diyor ki, Hz. Peygamber (sav) şöyle derdi:

"Allah'ım, cehennemden fitnesinden ve azabından, kabir fitnesinden ve azabından, zenginlik fitnesinin şerrinden ve fakirlik fitnesinin şerrinden sana sığınırım..."

(B6377 Buhârî, Deavât, 46)

58. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Sosyal Hayat****Alt Konu: Alışverişte İyi Niyet**

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ) عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ:

"مَنْ أَخَذَ أَمْوَالَ النَّاسِ يُرِيدُ أَدَاءَهَا أَدَّى اللَّهُ عَنْهُ، وَمَنْ أَخَذَ يُرِيدُ إِثْلَاقَهَا أَثْلَفَهُ اللَّهُ."

Ebû Hüreyre'den (ra) nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur:

"Kim insanların mallarını geri ödeme niyetiyle alırsa Allah onun ödemesini kolaylaştırır. Kim de bir malı tüketip (geri ödememek) niyeti ile alırsa Allah da onu(n malını) telef eder."

(B2387 Buhârî, İstikrâz, 2)

59. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Sosyal Hayat****Alt Konu: Helal-Haram ve Şüpheli Şeyler**

عَنِ النَّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ قَالَ: سَمِعْتُهُ يَقُولُ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: -وَأَهْوَى النَّعْمَانُ بِإِصْبَعَيْهِ إِلَى أَدْنَيْهِ-

"إِنَّ الْحَلَالَ بَيْنٌ وَإِنَّ الْحَرَامَ بَيْنٌ وَبَيْنَهُمَا مُشْتَبِهَاتٌ لَا يَعْلَمُهُنَّ كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ، فَمَنْ اتَّقَى الشُّبُهَاتِ اسْتَبْرَأَ لِدِينِهِ

وَعَرِضِهِ، وَمَنْ وَقَعَ فِي الشُّبُهَاتِ وَقَعَ فِي الْحَرَامِ..."

Nu'mân b. Beşîr, parmaklarıyla iki kulağını göstererek, Resûlullah'ı (sav) şöyle derken işittiğini nakletmektedir:

"Helâl bellidir; haram da bellidir. İkisinin arasında ise birtakım şüpheli şeyler vardır ki insanların çoğu bunları bilmezler. Kim şüpheli şeylerden sakınırsa, dinini ve ırzını (namus ve haysiyetini) korumuş olur. Kim de şüpheli şeylere düşerse, harama düşmüş olur..."

(M4094 Müslim, Müsâkât, 107)

60. Hadis-i Şerif

Ana Konu: Sosyal Hayat**Alt Konu: Hayvanlara Merhamet**

عَنْ سَهْلِ بْنِ الْحَنْظَلِيَّةِ قَالَ: مَرَّ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) بِبَعِيرٍ قَدْ لَحِقَ ظَهْرُهُ بِبَطْنِهِ، قَالَ: "اتَّقُوا اللَّهَ فِي هَذِهِ الْبَهَائِمِ الْمُعْجَمَةِ فَارْكُبُوهَا وَكُلُوهَا صَالِحَةً."

Sehl b. Hanzaliyye'den nakledildiğine göre, Resûlullah (sav) açlıktan karnı sırtına yapışmış bir deveye rastladı ve "Bu dilsiz hayvanlar hakkında Allah'tan korkun. Onlara (binmeye) elverişli hâllerinde binin ve (yenmeye) elverişli hâllerinde onları yiyin." buyurdu.

(D2548 Ebû Dâvûd, Cihâd, 44)

61. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Sosyal Hayat****Alt Konu: Allah'a Hasım Olmak**

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ) عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: "ثَلَاثَةٌ أَنَا خَصْمُهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ: رَجُلٌ أَعْطَى بِي ثُمَّ عَدَرَ، وَرَجُلٌ بَاعَ حُرًّا فَأَكَلَ ثَمَنَهُ، وَرَجُلٌ اسْتَأْجَرَ أَجِيرًا فَاسْتَوْفَى مِنْهُ وَلَمْ يُعْطِهِ أَجْرَهُ."

Ebû Hüreyre'den (ra) nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur:

"Yüce Allah şöyle buyurur: 'Kıyamet gününde karşısına bir hasım olarak dikileceğim üç çeşit insan vardır: Benim ismimi kullanarak söz verip sözünde durmayan kimse, hür bir insanı köle diye satıp parasını yiyen kimse ve bir işçiyi istihdam edip işini yaptırdığı hâlde ücretini vermeyen kimse.'"

(B2270 Buhârî, İcâre, 10)

62. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Sosyal Hayat****Alt Konu: İmanın Tadına Ermek**

عَنْ أَنَسٍ عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: "ثَلَاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ وَجَدَ حَلَاوَةَ الْإِيمَانِ: أَنْ يَكُونَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِمَّا سِوَاهُمَا، وَأَنْ يُحِبَّ الْمَرْءَ لَا يُحِبُّهُ إِلَّا لِلَّهِ، وَأَنْ يَكْرَهُ أَنْ يَعُودَ فِي الْكُفْرِ كَمَا يَكْرَهُ أَنْ يُقْدَفَ فِي النَّارِ."

Enes'ten nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur:

"Şu üç özellik kimde bulunursa o kişi imanın tadına erer: Allah ve Resûlü'nü herkesten çok sevmek, sevdiği kişiyi sadece Allah için sevmek, imandan sonra küfre dönmekten, ateşe atılmaktan çekindiği gibi çekinmek."

(B16 Buhârî, İmân, 9)

63. Hadis-i Şerif

Ana Konu: Sosyal Hayat

Alt Konu: İhsan

عَنْ شَدَّادِ بْنِ أَوْسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ:
 "إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ كَتَبَ الْإِحْسَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ. فَإِذَا قَتَلْتُمْ فَأَحْسِنُوا الْقِتْلَةَ. وَإِذَا ذَبَحْتُمْ فَأَحْسِنُوا الذَّبْحَ. وَلِيُحَدِّثَ أَحَدُكُمْ
 شَفْرَتَهُ، فَلْيُرِحْ ذَبِيحَتَهُ."

Şeddâd b. Evs'ten nakledildiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur:

"Yüce Allah her şeyde ihsanı (güzel davranmayı) emretmiştir. Öldürürken (dahi) güzel bir şekilde öldürün! Hayvanı keserken de güzel bir şekilde kesin! Biriniz (hayvan keseceğinde) bıçağını bilesin ve hayvanını rahatlatсын!"

(İM3170 İbn Mâce, Zebâih, 3; M5055 Müslim, Sayd, 57)

64. Hadis-i Şerif

Ana Konu: Ebedî Hayat, Ahiret

Alt Konu: Kabir

أَنَّسُ بْنُ مَالِكٍ قَالَ: قَالَ نَبِيُّ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):
 "إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا وُضِعَ فِي قَبْرِهِ وَتَوَلَّى عَنْهُ أَصْحَابُهُ إِنَّهُ لَيَسْمَعُ قَرْعَ نِعَالِهِمْ." قَالَ: "يَأْتِيهِ مَلَكَانِ فَيُقْعِدَانِهِ فَيَقُولَانِ لَهُ: مَا
 كُنْتَ تَقُولُ فِي هَذَا الرَّجُلِ؟" قَالَ: "فَأَمَّا الْمُؤْمِنُ فَيَقُولُ: أَشْهَدُ أَنَّكَ عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ." قَالَ: "فَيُقَالُ لَهُ: 'أَنْظُرْ إِلَى مَقْعَدِكَ مِنَ
 النَّارِ فَذْ أَبَدَلَكَ اللَّهُ بِهِ مَقْعَدًا مِنَ الْجَنَّةِ.'" قَالَ نَبِيُّ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): "فَيَرَاهُمَا جَمِيعًا."

Enes b. Mâlik'in naklettiğine göre, Hz. Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur: *"Kul, kabrine konduğu ve yakınları dönüp gittiği zaman onların ayak seslerini işitir. Ardından ona iki melek gelerek kendisini oturturlar ve 'Bu zât hakkında ne dersin?' diye (peygamberini) sorarlar. Eğer o kul mümin ise, 'Şehadet ederim ki o Allah'ın kulu ve Resûlü'dür.' diye cevap verir. Ona, 'Cehennemdeki yerine bak! Allah onun yerine sana cennetten bir yer verdi.' denilir." Allah'ın Peygamberi (sav), "O kişi her iki yerini birden görür." buyurdu.*

(M7216 Müslim, Cennet, 70)

65. Hadis-i Şerif

Ana Konu: Ebedî Hayat, Ahiret

Alt Konu: Kabir Ziyareti

عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: "كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يُعَلِّمُهُمْ إِذَا خَرَجُوا إِلَى الْمَقَابِرِ... أَلَسَلَامُ
 عَلَيْكُمْ أَهْلَ الدِّيَارِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُسْلِمِينَ وَإِنَّا إِن شَاءَ اللَّهُ لَلْآحِقُونَ أَسْأَلُ اللَّهَ لَنَا وَلَكُمْ الْعَافِيَةَ."

Süleyman b. Bürayde'nin, babasından naklettiğine göre, Resûlullah (sav), ashâbına kabristana girdikleri zaman şöyle söylemelerini öğretmişti:

“Selâm size ey bu diyarın mümin ve Müslüman olan sakinleri! Bizler de inşallah size katılacağız. Allah’tan bize ve size afiyet dilerim.”

(M2257 Müslim, Cenâiz, 104)

66. Hadis-i Şerif

Ana Konu: Ebedî Hayat, Ahiret

Alt Konu: Kabir Ziyareti

عَنْ مَالِكٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ:

"اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْ قَبْرِي وَتَنَّا يُعْبَدُ إِشْتَدَّ غَضَبُ اللَّهِ عَلَى قَوْمٍ اتَّخَذُوا قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ مَسَاجِدَ."

İmam Mâlik’in, Zeyd b. Eslem aracılığıyla Atâ b. Yesâr’dan naklettiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur: “Allah’ım, kabrimi ibadet yeri hâline getirme! Peygamberlerinin kabrini mescit hâline getiren ümmete Allah’ın gazabı şiddetli olur.”

(MU419 Muvatta’, Kasru’s-salât, 24; HÜ1073 Humejdî, Müsned, III, 252)

67. Hadis-i Şerif

Ana Konu: Ebedî Hayat, Ahiret

Alt Konu: Gelecek Zaman

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):

"سَتَكُونُ فِتْنٌ الْقَاعِدُ فِيهَا خَيْرٌ مِنَ الْقَائِمِ، وَالْقَائِمُ فِيهَا خَيْرٌ مِنَ الْمَاشِي، وَالْمَاشِي فِيهَا خَيْرٌ مِنَ السَّاعِي، مَنْ تَشَرَّفَ

لَهَا تَسْتَشْرِفُهُ، فَمَنْ وَجَدَ فِيهَا مَلْجَأً أَوْ مَعَادًا فَلْيَعُدْ بِهِ."

Ebû Hüreyre’nin naklettiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur:

“İleride birtakım fitneler meydana gelecektir. O zaman oturan kişi, ayakta durandan; ayakta duran, yürüyenden; yürüyen de koşandan daha hayırlıdır. Fitne çıkarmaya yeltenen kişi kendisini o fitnenin içinde buluverir. Kim de (fitneden kurtulup) sığınacak bir yer bulursa hemen oraya sığınsın.”

(B7081 Buhârî, Fiten, 9)

68. Hadis-i Şerif

Ana Konu: Ebedî Hayat, Ahiret

Alt Konu: Gelecek Zaman

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):

"لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يُقْبَضَ الْعِلْمُ، وَتَكْثُرَ الرِّلَازِلُ، وَيَتَقَارَبَ الرَّمَانُ، وَتَظْهَرَ الْفِتْنُ، وَيَكْثُرَ الْهَرْجُ - وَهُوَ الْقَتْلُ الْقَتْلُ -

حَتَّى يَكْثُرَ فِيكُمْ الْمَالُ فَيَفِيضُ."

Ebû Hüreyre'nin naklettiğine göre, Hz. Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur: *"İlim kaybolmadıkça, depremler çoğalmadıkça, zaman kısalmadıkça, herc yani cinayetler artmadıkça ve elinizde mal çoğalıp taşmadıkça kıyamet kopmaz."*

(B1036 Buhârî, İstiskâ, 27)

69. Hadis-i Şerif

Ana Konu: Ebedî Hayat, Ahiret

Alt Konu: Gelecek Zaman

عَنْ تَمِيمِ الدَّارِيِّ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ:

"لَيَبْلُغَنَّ هَذَا الْأَمْرُ مَا بَلَغَ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ، وَلَا يَتْرُكُ اللَّهُ بَيْتَ مَدْرٍ وَلَا وَبَرَ إِلَّا أَدْخَلَهُ اللَّهُ هَذَا الدِّينَ، بَعَزَ عَزِيزٍ أَوْ بَدُلَّ

دَلِيلٍ، عِزًّا يُعِزُّ اللَّهُ بِهِ الْإِسْلَامَ وَدُلًّا يُذِلُّ اللَّهُ بِهِ الْكُفْرَ."

Temîm ed-Dârî'nin işittiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur: *"Gece ve gündüzün ulaştığı her yere bu din ulaşacak; Allah, ister kerpiçten, isterse deve kılından yapılsın bu dinin kendisi tarafından içine girdirilmediği hiçbir ev bırakmayacaktır. Bu (kimi için) öyle bir izzet (kimi için de) öyle bir zillet olacaktır ki! Bu şekilde Allah, İslâm'ı aziz eyleyecek, küfrü ise zelil edecektir."*

(HM17082 İbn Hanbel, IV, 104)

70. Hadis-i Şerif

Ana Konu: Ebedî Hayat, Ahiret

Alt Konu: Gelecek Zaman

حَدَّثَنَا مَعْبُدُ قَالَ: سَمِعْتُ حَارِثَةَ بْنَ وَهْبٍ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ:

"تَصَدَّقُوا فَسَيَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ يَمْشِي الرَّجُلُ بِصَدَقَتِهِ فَلَا يَجِدُ مَنْ يَقْبَلُهَا."

Ma'bed'in, Hârise b. Vehb'den naklettiğine göre o, Resûlullah'ı (sav) şöyle derken işitmiştir: *"Sadaka verin. Zira insanlar için öyle bir zaman gelecek ki kişi elinde sadakasıyla dolaşacak ve o sadakayı kabul edecek bir kimse bulamayacak."*

(B7120 Buhârî, Fiten, 25)

71. Hadis-i Şerif

Ana Konu: İman

Alt Konu: Alışveriş, Doğruluk ve Bereket

عَنْ حَكِيمِ بْنِ حِرَامٍ عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ:

"الْبَيْعَانِ بِالْخِيَارِ مَا لَمْ يَتَفَرَّقَا، فَإِنْ صَدَقَا وَبَيَّنَّا بُورِكَ لَهُمَا فِي بَيْعِهِمَا، وَإِنْ كَذَبَا وَكَتَمَا مُحِقَّتْ بَرَكَهُ بَيْنَهُمَا."

Hakîm b. Hizâm'ın naklettiğine göre, Hz. Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur:

“Alışverişte bulunanlar birbirlerinden ayrılmadıkları sürece kararlarını değiştirme hakkına sahiptirler. Eğer doğruyu söyler ve (malın ayıbını) açıkça dile getirirlerse, alışverişlerinde kendilerine bereket ihsan edilir. Ama yalan söyler ve (kusurları) gizlerlerse alım satımlarının bereketi yok olur gider.”

(M3858 Müslim, Büyü’, 47; B2079 Buhârî, Büyü’, 19)

72. Hadis-i Şerif

Ana Konu: İman

Alt Konu: Allah’a İman

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ) أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ:

"مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿فِي يَوْمٍ﴾ مِائَةَ مَرَّةٍ كَانَتْ لَهُ

عَدَلٌ عَشْرٍ رِقَابٍ، وَكُتِبَتْ لَهُ مِائَةُ حَسَنَةٍ، وَمُحِيتْ عَنْهُ مِائَةُ سَيِّئَةٍ، وَكَانَتْ لَهُ حِرْزًا مِنَ الشَّيْطَانِ يَوْمَهُ ذَلِكَ حَتَّى

يُمْسَى، وَلَمْ يَأْتِ أَحَدٌ بِأَفْضَلٍ مِمَّا جَاءَ إِلَّا رَجُلٌ عَمِلَ أَكْثَرَ مِنْهُ."

Ebû Hüreyre'den (ra) nakledildiğine göre, Allah Resûlü (sav) şöyle buyurmuştur: “Kim (günde) yüz defa ‘Lâ ilâhe illâllâhü vahdehü lâ şerîke leh, lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü ve hüve alâ külli şey'in kadîr.’ (Allah’tan başka ilâh yoktur, O’nun hiçbir ortağı yoktur, mülk O’nundur ve hamd O’nadır. O’nun her şeye gücü yeter.) derse bu, o kimse için on köleyi azat etme sevabına denktir. Ona yüz iyilik yazılır ve yüz günahı silinir. (Bu söyledikleri) o günün akşamına kadar onun için şeytana karşı bir sığınak olur. Bundan daha fazlasını yapan kişiden başka, hiç kimse onun bu yaptığından daha faziletli bir iş yapamaz.”

(B6403 Buhârî, Deavât, 64)

73. Hadis-i Şerif

Ana Konu: İman

Alt Konu: Meleklerle İman

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَوْ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): "إِنَّ لِلَّهِ مَلَائِكَةً سَيَّاحِينَ فِي

الْأَرْضِ فَضَلًا عَنْ كُتَابِ النَّاسِ فَإِذَا وَجَدُوا أَقْوَامًا يَذْكُرُونَ اللَّهَ تَنَادَوْا هَلُمُّوا إِلَيْنَا بُغِيَّتِكُمْ فَيَجِيئُونَ فَيَحْفُونَ بِهِمْ إِلَى

سَمَاءِ الدُّنْيَا فَيَقُولُ اللَّهُ: عَلَى أَيِّ شَيْءٍ تَرَكْتُمْ عِبَادِي يَصْنَعُونَ؟ فَيَقُولُونَ: تَرَكْنَاهُمْ يَحْمَدُونَكَ وَيُمَجِّدُونَكَ وَيَذْكُرُونَكَ..."

Ebû Hüreyre veya Ebû Saîd el-Hudrî'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur: “İnsanların amellerini kayıt altına alan meleklerden başka bir de Allah’ın yeryüzünde dolaşan melekleri vardır. Bunlar Allah’ı zikreden topluluklara rastladıklarında, ‘Aradığınız işte burada, haydi gelin!’ diye birbirlerine seslenirler. Hemen oraya gelerek dünya semasına kadar onları çepeçevre kuşatırlar. Allah, o meleklerle sorar: ‘Kullarımı bıraktığınızda onlar ne yapıyorlardı?’ Onlar da ‘Biz onları bıraktığımızda sana hamediyor, seni tazim ediyor ve seni anıyorlardı.’ diye cevap verirler...”

(T3600 Tirmizî, Deavât, 129)

74. Hadis-i Şerif

Ana Konu: İman

Alt Konu: Kitaplara İman

عَنْ أَبِي ذَرٍّ، قَالَ ... قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، كَمْ كِتَابًا أَنْزَلَهُ اللَّهُ؟ قَالَ: "مِئَةُ كِتَابٍ، وَأَرْبَعَةٌ كُتُبٌ، أَنْزَلَ عَلَى شَيْثَ حَمْسُونَ صَحِيفَةً، وَأَنْزَلَ عَلَى أَخْنُوخَ ثَلَاثُونَ صَحِيفَةً، وَأَنْزَلَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ عَشْرَ صَحَائِفَ، وَأَنْزَلَ عَلَى مُوسَى قَبْلَ التَّوْرَةِ عَشْرَ صَحَائِفَ، وَأَنْزَلَ التَّوْرَةَ، وَالْإِنْجِيلَ، وَالزَّبُورَ، وَالْقُرْآنَ..."

Ebû Zer anlatıyor: ... Bir gün Hz. Peygamber'e (sav), "Allah kaç kitap indirdi?" diye sordum. Allah Resûlü şu cevabı verdi: "Allah yüz dört kitap indirmiştir. Bunlardan elli sahife Şit'e, otuz sahife İdris'e, on sahife İbrahim'e ve on sahife de Tevrat'tan önce Musa'ya indirmiştir. Ayrıca Tevrat, İncil, Zebur ve Kur'an'ı da indirmiştir..."

(Sî361 İbn Hibbân, Sahîh, II, 276)

75. Hadis-i Şerif

Ana Konu: İman

Alt Konu: Mucize

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ: قَالَ: أَتَيْتُ فَرِيْشَ الْيَهُودِ، فَقَالُوا: بِمَ جَاءَكُمْ مُوسَى؟ قَالُوا: عَصَاهُ وَيَدُهُ بَيْضَاءَ لِلنَّاطِرِينَ، وَأَتَوْنَا النَّصَارَى فَقَالُوا: كَيْفَ كَانَ عِيسَى؟ قَالُوا: كَانَ يُبْرِئُ الْأَكْمَةَ وَالْأَبْرَصَ وَيُحْيِي الْمَوْتَى، وَأَتَوْنَا النَّبِيَّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) فَقَالُوا: ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يَجْعَلْ لَنَا الصِّفَا دَهَبًا، فَدَعَا رَبَّهُ، فَنَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ: ﴿إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ لآيَاتٍ لِأُولِي الْأَلْبَابِ﴾، فَلَيَتَفَكَّرُوا فِيهَا.

İbn Abbâs'ın naklettiğine göre, Kureyşliler, Yahudilere gelerek, "Musa size (mucize olarak) ne getirdi?" dediler. Onlar, "Asâsını ve bembeyaz görünen el (yed-i beyzâ) mucizesini." dediler. Sonra Hıristiyanlara gelerek, "İsa'nın mucizeleri) nasıldı?" dediler. Onlar da "Körü ve alacalıyı iyileştirir, ölüleri diriltirdi." diye cevap verdiler. Sonra Hz. Peygamber'e (sav) geldiler ve dediler ki, "Rabbine dua et de Safâ tepesini bizim için altın hâline getirsin." Hz. Peygamber de Allah'a dua etti. Bunun üzerine, "Göklerin ve yerin yaratılmasında ve gece ile gündüzün peş peşe gelmesinde akıl sahipleri için elbette ibretler vardır." âyeti nâzil oldu (ve onlara), 'Bu âyetleri düşünsünler!' (denildi)."

(MK12322 Taberânî, el-Mu'cemü'l-kebîr, XII, 10)

76. Hadis-i Şerif

Ana Konu: İman

Alt Konu: Kader

حَدَّثَنِي أَبِي عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ قَالَ: بَيْنَمَا نَحْنُ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) ذَاتَ يَوْمٍ إِذْ طَلَعَ عَلَيْنَا رَجُلٌ شَدِيدُ بَيَاضِ الثِّيَابِ شَدِيدُ سَوَادِ الشَّعْرِ لَا يَرَى عَلَيْهِ أَثْرَ السَّفَرِ وَلَا يَعْرِفُهُ مِنَّا أَحَدٌ حَتَّى جَلَسَ إِلَيَّ النَّبِيُّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) فَأَسْنَدَ رُكْبَتَيْهِ إِلَيَّ رُكْبَتَيْهِ وَوَضَعَ كَفَّيْهِ عَلَيَّ فَحَدِيثِهِ... قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنِ الْإِيمَانِ. قَالَ:

"أَنْ تُؤْمِنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَتُؤْمِنَ بِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ."

(Abdullah b. Ömer anlatıyor): Bana babam Ömer b. El-Hattâb şunları anlattı:

Bir gün biz Resûlullah'ın (sav) yanındayken bembeyaz elbiseli, simsiyah saçlı bir adam çıkageldi. Üzerinde yolculuğa dair hiçbir belirti yoktu ve bizden de kimse onu tanımıyordu. Peygamber'in yanına oturdu ve dizlerini onun dizlerine yaslayıp ellerini onun uyluklarının üzerine koydu... "Bana iman hakkında bilgi ver." dedi. Resûlullah şöyle buyurdu: "*Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine ve ahiret gününe iman etmendir. Keza hayrı ve şerriyle kadere inanmandır.*"

(M93 Müslim, İmân, 1)

77. Hadis-i Şerif

Ana Konu: İman

Alt Konu: Mümin

حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ: أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: "وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ، إِنَّ مَثَلَ الْمُؤْمِنِ لَكَمَثَلِ الْقِطْعَةِ مِنَ الذَّهَبِ نَفَخَ عَلَيْهَا صَاحِبُهَا فَلَمْ تَغَيَّرْ وَلَمْ تَنْقُصْ..."

Abdullah b. Amr b. el-Âs'ın işittiğine göre, Allah Resûlü (sav) şöyle buyurmuştur: "*Muhammed'in canı elinde olan Allah'a yemin olsun ki mümin altın parçasına benzer; sahibi ona körükle üflese bile değişmez ve azalmaz...*"

(HM6872 İbn Hanbel, II, 199; NM253 Hâkim, Müstedrek, I, 110 (1/76))

78. Hadis-i Şerif

Ana Konu: İbadet

Alt Konu: Gecenin Bereketi

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ) أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: "يَتَنَزَّلُ رَبُّنَا تَبَارَكَ وَتَعَالَى كُلَّ لَيْلَةٍ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا حِينَ يَبْقَى ثُلُثُ اللَّيْلِ الْآخِرِ يَقُولُ: مَنْ يَدْعُونِي فَأَسْتَجِيبَ لَهُ، مَنْ يَسْأَلُنِي فَأُعْطِيَهُ، وَمَنْ يَسْتَغْفِرُنِي فَأَغْفِرَ لَهُ."

Ebû Hüreyre'den (ra) nakledildiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur:

"*Yüce Rabbimiz, her gece, gecenin son üçte biri kaldığında dünya semasına iner (rahmet nazarıyla bakar) ve şöyle buyurur: 'Bana dua eden yok mu duasını kabul edeyim! Benden bir şey isteyen yok mu ona dilediğini vereyim! Benden mağfiret isteyen yok mu onu bağışlayayım!'*"

(B6321 Buhârî, Deavât, 14)

79. Hadis-i Şerif**Ana Konu: İbadet****Alt Konu: Ehl-i Kible ve Ahit**

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):

"مَنْ صَلَّى صَلَاتَنَا وَاسْتَقْبَلَ قِبْلَتَنَا وَأَكَلَ ذَبِيحَتَنَا فَذَلِكَ الْمُسْلِمُ الَّذِي لَهُ ذِمَّةُ اللَّهِ وَذِمَّةُ رَسُولِهِ، فَلَا تُخْفِرُوا اللَّهَ فِي

ذِمَّتِهِ."

Enes b. Mâlik'in naklettiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur:

"Her kim bizim gibi namaz kılar, kiblemize yönelir ve kestiklerimizden yerse işte o kimse Allah'ın ve Resûlü'nün ahit ve emânına (güvencesine) sahip bir Müslümandır. Sakın (Allah'ın verdiği güvenceyi bozarak) ahit ve emânı hususunda Allah'a hıyanet etmeyin."

(B391 Buhârî, Salât, 28)

80. Hadis-i Şerif**Ana Konu: İbadet****Alt Konu: İnfak ve Güzel Söz**

عَنْ عَدِيِّ بْنِ حَاتِمٍ عَنِ رَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) أَنَّهُ ذَكَرَ النَّارَ فَتَعَوَّذَ مِنْهَا، وَأَشَاحَ بِوَجْهِهِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، ثُمَّ قَالَ:

"اتَّقُوا النَّارَ وَلَوْ بِشِقِّ تَمْرَةٍ، فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا، فَبِكَلِمَةٍ طَيِّبَةٍ."

Adî b. Hâtim'in naklettiğine göre, Resûlullah (sav) cehennemden bahsetti, ondan Allah'a sığındı ve yüzünü üç defa çevirdikten sonra şöyle buyurdu:

"Yarım hurma (sadaka) ile bile olsa cehennemden korunun. Eğer bunu da bulamazsanız güzel bir sözle (korunun)."

(M2350 Müslim, Zekât, 68)

81. Hadis-i Şerif**Ana Konu: İbadet****Alt Konu: Borçluya Mühlet Vermek**

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):

"مَنْ أَنْظَرَ مُعْسِرًا أَوْ وَضَعَ لَهُ، أَظْلَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تَحْتَ ظِلِّ عَرْشِهِ، يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ."

Ebû Hüreyre'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur:

"Kim darda kalan borçluya zaman tanırsa yahut (alacağıının tamamını veya bir kısmını) borçluya bağışlarsa, Allah onu, başka hiçbir gölgenin (himayenin) olmadığı kıyamet gününde kendi arşının gölgesinde (himayesinde) gölgelendirecektir."

(T1306 Tirmizî, Büyü', 67; M7512 Müslim, Zühd, 74)

82. Hadis-i Şerif**Ana Konu: İbadet****Alt Konu: Kunut**

عَنْ أَنَسٍ (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ) قَالَ: بَعَثَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) سَرِيَّةً يُقَالُ لَهُمُ: الْقُرَاءُ، فَأُصِيبُوا فَمَا رَأَيْتُ النَّبِيَّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) وَجَدَ عَلَى شَيْءٍ مَا وَجَدَ عَلَيْهِمْ، فَقَنَّتْ شَهْرًا فِي صَلَاةِ الْفَجْرِ...

Enes (b. Mâlik) (ra) şöyle demiştir:

“Peygamber (sav) kurrâ denilen bir birliği (dini anlatmaları için Necd’e) göndermiş ve onlar (Maûne Kuyusu başında pusuya düşürülüp) öldürülmüşlerdi. Ben Peygamber’in (sav) onların öldürülmelerine üzüldüğü kadar hiçbir şeye üzüldüğünü görmedim. (O kadar ki) bir ay sabah namazında kıyamda kunut okudu...”

(B6394 Buhârî, Deavât, 58)

83. Hadis-i Şerif**Ana Konu: İbadet****Alt Konu: Şükür**

عَنْ زِيَادٍ قَالَ: سَمِعْتُ الْمُغْبِرَةَ (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ) يَقُولُ: إِنْ كَانَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) لَيَقُومُ أَوْ لِيُصَلِّيَ حَتَّى تَرِمَ قَدَمَاهُ أَوْ سَاقَاهُ: فَيُقَالُ لَهُ: "أَفَلَا أَكُونُ عَبْدًا شَكُورًا؟"

Ziyâd, Mugîre'nin (ra) şöyle dediğini işitmiştir:

“Hz. Peygamber (sav) ayakları (ya da bacakları) şişinceye kadar (gece) namaz kılardı. Bu durum hakkında ona bir şey söylendiğinde, ‘Şükreden bir kul olmayayım mı?’ derdi.”

(B1130 Buhârî, Teheccüd, 6)

84. Hadis-i Şerif**Ana Konu: İbadet****Alt Konu: Zikir**

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):

"إِذَا مَرَرْتُمْ بِرِيَاضِ الْجَنَّةِ فَارْتَعَوْا"، قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا رِيَاضُ الْجَنَّةِ؟ قَالَ: "الْمَسَاجِدُ". قُلْتُ: وَمَا الرِّتْعُ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟

قَالَ: "سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ".

Ebû Hüreyre anlatıyor:

Resûlullah (sav), “Cennet bahçelerine uğradığınız zaman nimetlerinden yararlanın.” buyurdu. Bunun üzerine “Yâ Resûlallah, cennet bahçeleri nedir?” diye sordum. Hz. Peygamber, “Mescitler!” diye cevap verdi. “(Peki, o hâlde) er-rat’u (yani) nimetlerinden yararlanmak nasıl olacak Yâ Resûlallah?” dedim. Peygamber (sav), “Sübhânallâhi ve'l-hamdülillâhi ve lâ ilâhe illâllâhü vallâhü ekber” diyerek cevap verdi.

(T3509 Tirmizî, Deavât, 82)

85. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Güzel Ahlak****Alt Konu: Huşu**

عَنْ هِشَامِ بْنِ إِسْحَاقَ وَهُوَ ابْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ كِنَانَةَ، عَنْ أَبِيهِ قَالَ أَرْسَلَنِي الْوَلِيدُ بْنُ عُقْبَةَ وَهُوَ أَمِيرُ الْمَدِينَةِ إِلَى ابْنِ عَبَّاسٍ أَسْأَلُهُ، عَنِ اسْتِسْقَاءِ رَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) فَأَتَيْتُهُ فَقَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) خَرَجَ مُتَبَدِّلًا مُتَوَاضِعًا مُتَضَرِّعًا حَتَّى أَتَى الْمُصَلَّى فَلَمْ يَخْطُبْ حُطْبَتَكُمْ هَذِهِ، وَلَكِنْ لَمْ يَزَلْ فِي الدُّعَاءِ وَالتَّصَرُّعِ وَالتَّكْبِيرِ، وَصَلَّى رَكَعَتَيْنِ كَمَا كَانَ يُصَلِّي فِي الْعِيدِ.

Abdullah b. Kinâne'nin oğlu Hişâm b. İshâk'ın naklettiğine göre, babası şöyle demiştir: "Medine valisi Velîd b. Ukbe beni, Resûlullah'ın (sav) yağmur duası hakkında bilgi edinmem için İbn Abbâs'a göndermişti. Ona gittim, bana şunları anlattı: Resûlullah (sav) gösterişsiz kıyafetler içinde, mütevazı ve yalvarır bir tavırla yağmur duasına çıktı. Namaz kılınan geniş alana geldi. Sizin yaptığınız bu hutbe gibi hutbe irad etmedi. Ancak aralık vermeksizin dua, yakarış ve tekbire devam etti. Sonra bayramda kıldırıldığı gibi iki rekât namaz kıldırıldı."

(T558 Tirmizî, Cum'a, 43; N1507 Nesâî, İstiskâ, 3)

86. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Güzel Ahlak****Alt Konu: Hasbilik**

...فَكَتَبْتُ عَائِشَةَ (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا) إِلَى مُعَاوِيَةَ: سَلَامٌ عَلَيْكَ أَمَا بَعْدُ فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: "مَنْ التَّمَسَّ رِضَاءَ اللَّهِ بِسَخَطِ النَّاسِ كَفَاهُ اللَّهُ مُؤْنَةَ النَّاسِ، وَمَنْ التَّمَسَّ رِضَاءَ النَّاسِ بِسَخَطِ اللَّهِ وَكَلَهُ اللَّهُ إِلَى النَّاسِ."

(Muâviye'nin kendisinden tavsiye talep etmesi üzerine) ... Hz. Âişe (ra) Muâviye'ye şöyle bir mektup yazdı:

"Allah'ın selâmı üzerine olsun. Ben Resûlullah'ı (sav) şöyle buyururken işittim: 'İnsanlar kendisine buğzetse dahi, kim Allah'ın rızasını ararsa, Allah da insanların vereceği sıkıntıdan onu kurtarır. Kim de Allah'ın hoşnut olmayacağı bir konuda insanların beğenisini elde etmek isterse, Allah onu o insanların insafına terk eder.'"

(T2414 Tirmizî, Zühd, 64)

87. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Güzel Ahlak****Alt Konu: Sabır**

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ) قَالَ: مَرَّ النَّبِيُّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) بِأَمْرَأَةٍ تَبْكِي عِنْدَ قَبْرِ، فَقَالَ: "إِثْقَى اللَّهُ وَاصْبِرِي"، قَالَتْ: إِلَيْكَ عَنِّي، فَإِنَّكَ لَمْ تُصَبِّ بِمُصِيبَتِي، وَلَمْ تَعْرِفْهُ. فَقِيلَ لَهَا: إِنَّهُ النَّبِيُّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ). فَأَتَتْ بَابَ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) فَلَمْ تَجِدْ عِنْدَهُ بَوَائِبِينَ. فَقَالَتْ: لَمْ أَعْرِفْكَ. فَقَالَ: "إِنَّمَا الصَّبْرُ عِنْدَ الصَّدْمَةِ الْأُولَى".

Enes b. Mâlik (ra) anlatıyor: Hz. Peygamber (sav) bir kabrin başında ağlamakta olan bir kadına rastladı ve “Allah’tan kork ve sabret.” dedi. Kadın, “Git başımdan, başıma gelen musibeti sen yaşamadın!” diye cevap verdi. Hz. Peygamber’i tanııyordu. Kendisine, onun Peygamber (sav) olduğu söylendi. Bunun üzerine kadın Hz. Peygamber’in (sav) kapısına gitti, kapıda bekleyen herhangi bir görevli de yoktu. (Peygamber’in yanına girdi ve); “Seni tanıyamadım.” dedi. Peygamber Efendimiz de “Sabır, ancak (musibetin) ilk başa geldiği anda (olmalı)dır.” buyurdu.

(B1283 Buhârî, Cenâiz, 31; M2140 Müslim, Cenâiz, 15)

88. Hadis-i Şerif

Ana Konu: Güzel Ahlak

Alt Konu: İffet

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ؛ أَنَّ نَاسًا مِنَ الْأَنْصَارِ سَأَلُوا رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) فَأَعْطَاهُمْ، ثُمَّ سَأَلُوهُ فَأَعْطَاهُمْ، حَتَّى إِذَا نَفِدَ مَا عِنْدَهُ قَالَ: "مَا يَكُنْ عِنْدِي مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ أَدْخِرَهُ عَنْكُمْ، وَمَنْ يَسْتَعْفِفْ يُعِفَّهُ اللَّهُ، وَمَنْ يَسْتَغْنِ يُغْنِهِ اللَّهُ، وَمَنْ يَصْبِرْ يُصْبِرْهُ اللَّهُ، وَمَا أُعْطِيَ أَحَدٌ مِنْ عَطَاءٍ خَيْرٌ وَأَوْسَعُ مِنَ الصَّبْرِ."

Ebû Saîd el-Hudrî’den nakledildiğine göre, ensardan bazı kimseler Resûlullah’tan (sav) (bir şeyler) istediler. O da verdi. Sonra tekrar istediler. Allah Resûlü de yanındakiler bitinceye kadar verdi ve şöyle buyurdu: “Yanımda bulunan hiçbir malı sizden saklayacak değilim. Kim iffetli olmayı dilerse, Allah onu iffetli kılar. Kim müstağni olursa (aza kanaat edip insanlardan bir şey istemezse), Allah onu zengin kılar. Kim de sabrederse, Allah ona sabır ihsan eder. Kimseye sabırdan daha hayırlı ve daha geniş bir ikram verilmemiştir.”

(M2424 Müslim, Zekât, 124)

89. Hadis-i Şerif

Ana Konu: Güzel Ahlak

Alt Konu: Sadakat

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قَالَ الْمُقَدَّادُ يَوْمَ بَدْرٍ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّا لَا نَقُولُ لَكَ كَمَا قَالَتْ بَنُو إِسْرَائِيلَ لِمُوسَى: ﴿فَاذْهَبْ أَنْتَ وَرَبُّكَ فَقَاتِلَا إِنَّا هَاهُنَا قَاعِدُونَ﴾ وَلَكِنْ أَمْضِ وَنَحْنُ مَعَكَ، فَكَأَنَّكَ سَرَّيْ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ).

Abdullah (b. Mes’ûd) tarafından nakledildiğine göre, Mikdâd (b. Amr), Bedir günü şöyle dedi: “Ey Allah’ın Resûlü! Biz İsrâiloğulları’nın Hz. Musa’ya dedikleri gibi, ‘Sen ve Rabbin gidin, onlarla savaşın. Biz burada oturacağız.’ demiyoruz. Biz sana ancak, ‘(Düşman üzerine) yürü, biz de seninle beraberiz!’ diyoruz.” Sanki bu söz Resûlullah’ın (sav) bütün kaygılarını giderdi.

(B4609 Buhârî, Tefsîr, (Mâide) 4)

90. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Güzel Ahlak****Alt Konu: Cömertlik**

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):

"مَثَلُ الْبَخِيلِ وَالْمُتَّصِدِّقِ مَثَلُ رَجُلَيْنِ عَلَيْهِمَا جُنَّتَانِ مِنْ حَدِيدٍ، إِذَا هَمَّ الْمُتَّصِدِّقُ بِصَدَقَةٍ اتَّسَعَتْ عَلَيْهِ، حَتَّى تُعْفَى أَكْرَهُ، وَإِذَا هَمَّ الْبَخِيلُ بِصَدَقَةٍ تَقَلَّصَتْ عَلَيْهِ، وَانْضَمَّتْ يَدَاهُ إِلَى تَرَاقِيهِ، وَانْقَبَضَتْ كُلُّ حَلْفَةٍ إِلَى صَاحِبِهَا."

Ebû Hüreyre'nin naklettiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur:

"Cimri ile Allah yolunda harcama yapan kimsenin hâli, üzerlerinde demirden birer zırh bulunan iki adamın hâline benzer: Cömert olan, bir hayırda bulunmaya niyet ettiğinde üzerindeki zırh öyle genişler ki (önceki dar hâliinden kalma) izler bile silinir gider. Cimri, bir hayırda bulunmak istediğinde ise (âdeta) üzerindeki zırh büzüşür, elleri köprücük kemiklerine yapışacak gibi sıkışır ve zırhın her halkası yanındaki halkayı sıkıştırır."

(M2361 Müslim, Zekât, 77)

91. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Güzel Ahlak****Alt Konu: Misafirperverlik**

عَنْ أَبِي شُرَيْحٍ الْكَعْبِيِّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ:

"مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ صَيْفَهُ، جَائِزَتُهُ يَوْمٌ وَلَيْلَةٌ، وَالصَّيَافَةُ ثَلَاثَةٌ أَيَّامٍ، فَمَا بَعْدَ ذَلِكَ فَهُوَ صَدَقَةٌ، وَلَا يَحِلُّ لَهُ أَنْ يَثْوَى عِنْدَهُ حَتَّى يُحْرِجَهُ."

Ebû Şurayh el-Kâ'bî'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur:

"Kim Allah'a ve ahiret gününe inanıyorsa misafirini iyi ağırlasın. Bunun uygun süresi bir gün ve bir gecedir. Misafirlik (hakkı) üç gündür, bundan sonra (misafire ikram) sadakadır. Misafirin de ev sahibini sıkıntıya sokacak kadar onun yanında kalması helâl olmaz."

(B6135 Buhârî, Edeb, 85)

92. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Sosyal Hayat****Alt Konu: Ölümü Temenni Etmemek**

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ): قَالَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):

"لَا يَتَمَنَّيَنَّ أَحَدُكُمْ الْمَوْتَ مِنْ ضَرِّ أَصَابِهِ، فَإِنْ كَانَ لَا بُدَّ فَاعِلًا فَلْيَقُلْ: اَللَّهُمَّ أَحْيِنِي مَا كَانَتْ الْحَيَاةُ خَيْرًا لِي، وَتَوَقَّفِي إِذَا كَانَتْ الْوَفَاةُ خَيْرًا لِي."

Enes b. Mâlik'ten (ra) nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur:

"Hiçbiriniz başına gelen bir sıkıntıdan dolayı ölümü istemesin. Eğer mutlaka isteyecek olursa, 'Allah'ım, yaşamak benim için hayırlı olduğu sürece beni yaşat, ölüm benim için hayırlıysa canımı al!' desin."

(B5671 Buhârî, Merdâ, 19)

93. Hadis-i Şerif

Ana Konu: Sosyal Hayat

Alt Konu: Evlenmek

فَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ: كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) شَبَابًا لَا تَجِدُ شَيْئًا، فَقَالَ لَنَا رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): "يَا مَعْشَرَ الشَّبَابِ، مَنْ اسْتَطَاعَ الْبَاءَةَ فَلْيَتَزَوَّجْ، فَإِنَّهُ أَغْضُ لِلْبَصْرِ، وَأَخْصَنُ لِلْفَرْجِ، وَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَعَلَيْهِ بِالصَّوْمِ، فَإِنَّهُ لَهُ وَجَاءٌ."

Abdullah (b. Mes'ûd) anlatıyor: Biz Hz. Peygamber'in (sav) yanında olan ve evlenme imkânı bulamayan gençlerdik. Resûlullah (sav) bize şöyle buyurdu: "Ey gençler! Evlenme imkânı bulanınız evlensin. Çünkü evlenmek, gözü haramdan çevirmek ve iffeti korumak için en iyi yoldur. Evlenme imkânı bulamayan da oruç tutsun. Çünkü orucun, kişi için şehveti kesme özelliği vardır."

(B5066 Buhârî, Nikâh, 3)

94. Hadis-i Şerif

Ana Konu: Sosyal Hayat

Alt Konu: Çocuk Hakları

عَنْ عَائِشَةَ (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا) قَالَتْ: دَخَلَتِ امْرَأَةٌ مَعَهَا ابْنَتَانِ لَهَا تَسْأَلُ، فَلَمْ تَجِدْ عِنْدِي شَيْئًا غَيْرَ تَمْرَةٍ فَأَعْطَيْتُهَا إِيَّاهَا، فَفَسَمَتْهَا بَيْنَ ابْنَتَيْهَا، وَلَمْ تَأْكُلْ مِنْهَا، ثُمَّ قَامَتْ فَخَرَجَتْ، فَدَخَلَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) عَلَيْنَا فَأَخْبَرْتُهُ، فَقَالَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): "مَنْ ابْتُلِيَ مِنْ هَذِهِ الْبَنَاتِ بِشَيْءٍ كُنَّ لَهُ سِتْرًا مِنَ النَّارِ."

Hiz. Âişe (ra) anlatıyor: "Yanında iki kız evlâdı olan bir kadın, bir şeyler istemek için gelmişti. Yanımda (ona verecek) bir hurmadan başka bir şey yoktu. Hurmayı ona verdim. Onu iki kızına bölüştürdü ve kendisi hiç yemedi. Sonra kalktı ve çıktı. Ardından Hz. Peygamber (sav) yanımıza geldi. Olanları ona anlattım. Hz. Peygamber (sav) şöyle buyurdu: 'Her kim kız çocukları sebebiyle sıkıntı çekerse, o kızlar onun için cehennem ateşine siper olur.'"

(B1418 Buhârî, Zekât, 10)

95. Hadis-i Şerif

Ana Konu: Sosyal Hayat

Alt Konu: Kadın ve Eğitim

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ: جَاءَتْ امْرَأَةٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! ذَهَبَ الرَّجَالُ بِحَدِيثِكَ، فَاجْعَلْ لَنَا مِنْ نَفْسِكَ يَوْمًا نَأْتِيكَ فِيهِ، نُعَلِّمُنَا مِمَّا عَلَّمَكَ اللَّهُ، قَالَ: "اجْتَمِعْنَ يَوْمَ كَذَا وَكَذَا." فَاجْتَمَعْنَ، فَأَتَاهُنَّ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) فَعَلَّمَهُنَّ مِمَّا عَلَّمَهُ اللَّهُ...

Ebû Saîd el-Hudrî anlatıyor:

"Bir kadın Resûlullah'a (sav) gelerek, 'Yâ Resûlallah! Senin sohbetinden hep erkekler faydalanıyor. Bize bir gününü ayırsan da o gün sana gelsek, bize Allah'ın sana öğrettiğinden öğretsen.' dedi. Hz. Peygamber, 'O hâlde şu şu günlerde toplanın.' buyurdu. Bunun üzerine kadınlar toplandılar. Resûlullah (sav) onların yanına gelerek Allah'ın kendisine öğrettiklerinden onlara bir şeyler öğretti..."

(M6699 Müslim, Birr, 152)

96. Hadis-i Şerif

Ana Konu: Sosyal Hayat

Alt Konu: Engellilik

عَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ: قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ، ذَهَبَ الْأَغْنِيَاءُ بِالْأَجْرِ يُصَلُّونَ وَيَصُومُونَ وَيَحُجُّونَ. قَالَ: "وَأَنْتُمْ تُصَلُّونَ وَتَصُومُونَ وَتَحُجُّونَ." قُلْتُ: يَتَصَدَّقُونَ وَلَا تَتَصَدَّقُ. قَالَ: "وَأَنْتَ فِيكَ صَدَقَةٌ، رَفَعَكَ الْعَظَمَ عَنِ الطَّرِيقِ صَدَقَةٌ، وَهَدَايَتِكَ الطَّرِيقِ صَدَقَةٌ، وَعَوْنُكَ الضَّعِيفَ بِفَضْلِ قُوَّتِكَ صَدَقَةٌ، وَبَيَانُكَ عَنِ الْأَرْضِ صَدَقَةٌ..."

Ebû Zer anlatıyor: "Yâ Resûlallah, zenginler sevapları götürüyor! Namaz kılıyorlar, oruç tutuyorlar ve haccediyorlar!" dedim. Resûlullah (sav), "Siz de namaz kılıyorsunuz, oruç tutuyorsunuz ve haccediyorsunuz." buyurdu. "Ama onlar sadaka da veriyor, biz veremiyoruz." dedim. Bunun üzerine Resûlullah şöyle buyurdu: "Sen de sadaka verebilirsin. Yoldaki kemiği kaldırıp kenara koyman sadakadır. (Âmâya veya yol sorana) yol göstermen sadakadır. Gücünle güçsüz birine yardım etmen sadakadır. Konuşmakta güçlük çekenin meramını ifade etmen sadakadır..."

(HM21691 İbn Hanbel, V, 152)

97. Hadis-i Şerif

Ana Konu: Sosyal Hayat

Alt Konu: Birlikte Yaşamak

عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ) قَالَ: أَمَرَنَا النَّبِيُّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) بِسَبْعٍ: بَعِيَادَةَ الْمَرِيضِ، وَاتِّبَاعَ الْجَنَائِزِ، وَتَشْمِيتِ الْعَاطِسِ، وَنَصْرِ الضَّعِيفِ، وَعَوْنِ الْمَظْلُومِ، وَإِفْشَاءِ السَّلَامِ، وَإِبْرَارِ الْمُقْسِمِ...
Berâ' b. Âzib (ra) şöyle demiştir: "Peygamber (sav) bize şu yedi şeyi emretti: Hastayı ziyaret etmek, cenazeyi (kabre kadar) takip etmek, aksırana Allah'tan rahmet dilemek, zayıfa yardım etmek, mazluma yardım etmek, selâmı yaymak ve yemin edenin yeminini tasdik etmek."

(B6235 Buhârî, İsti'zân, 8)

98. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Sosyal Hayat****Alt Konu: Örf ve Âdetler**

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: كَانَ لِأَهْلِ الْجَاهِلِيَّةِ يَوْمَانِ فِي كُلِّ سَنَةٍ يَلْعَبُونَ فِيهِمَا لَمَّا قَدِمَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) الْمَدِينَةَ قَالَ: "كَانَ لَكُمْ يَوْمَانِ تَلْعَبُونَ فِيهِمَا وَقَدْ أَبَدَلَكُمُ اللَّهُ بِهِمَا خَيْرًا مِنْهُمَا يَوْمَ الْفِطْرِ وَيَوْمَ الْأَضْحَى."

Enes b. Mâlik şöyle demiştir: "Sene içerisinde câhiliye halkının eğlence düzenlediği iki gün vardı. Peygamber (sav) Medine'ye geldiğinde, 'Sizin de eğleneceğiniz iki gününüz oldu. Allah, câhiliyedeki o günleri sizin için daha hayırlı iki günle değiştirdi. Bunlar Ramazan ve Kurban Bayramı günleridir.' buyurdu."

(N1557 Nesâî, İdeyn, 1)

99. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Ebedî Hayat, Ahiret****Alt Konu: Ölüm**

عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ عُمَيْسِ الْخَثْعَمِيَّةِ قَالَتْ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ:

"... بِئْسَ الْعَبْدُ عَبْدُ سَهَى وَلَهَى وَنَسَى الْمَقَابِرَ وَالْبِلَى بِئْسَ الْعَبْدُ عَبْدٌ عَنَّا وَطَعَى وَنَسَى الْمُبْتَدَا وَالْمُنْتَهَى..."

Esmâ bnt. Umeys el-Has'amiyye'nin işittiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur: "...(Gaflete) dalan, gülüp oynayan, kabirleri ve toprak altında çürümeyi unutan kul ne bedbahttır! Azan, haddi aşan, nereden geldiğini ve nereye gittiğini unutan kul ne bedbahttır!..."

(T2448 Tirmizî, Sıfâtü'l-kıyâme, 17)

100. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Ebedî Hayat, Ahiret****Alt Konu: Kıyamet**

عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) إِذَا خَطَبَ أَحْمَرَّتْ عَيْنَاهُ وَعَلَا صَوْتُهُ وَاشْتَدَّ غَضَبُهُ حَتَّى كَأَنَّهُ مُنْذِرٌ جَيْشٍ يَقُولُ: صَبَّحَكُمْ وَمَسَّاكُمْ! وَيَقُولُ "بُعِثْتُ أَنَا وَالسَّاعَةُ كَهَاتَيْنِ." وَيَقْرُؤُ بَيْنَ إِصْبَعَيْهِ السَّبَابَةَ وَالْوُسْطَى...

Câbir b. Abdullah anlatıyor: Resûlullah (sav) bir defasında hutbe verirken gözleri kızardı, sesi yükseldi ve hiddeti arttı, öyle ki sanki bir orduyu uyarıyor, "Sabah ya da akşam ansızın baskına uğrayabilirsiniz!" diyordu. Şehadet parmağı ile orta parmağını birleştirip "Ben ve kıyamet şu ikisi gibi (yakın) gönderildim." buyurdu.

(M2005 Müslim, Cum'a, 43)

101. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Ebedî Hayat, Ahiret**

Alt Konu: Kıyamet

عَنْ حُدَيْفَةَ بْنِ أَسِيدٍ الْغِفَارِيِّ قَالَ: إِطَّلَعَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) عَلَيْنَا وَنَحْنُ نَتَذَكَّرُ فَقَالَ: "مَا تَذَكَّرُونَ؟" قَالُوا: نَذَكُرُ السَّاعَةَ. قَالَ: "إِنَّهَا لَنْ تَقُومَ حَتَّى تَرُونَ قَبْلَهَا عَشْرَ آيَاتٍ. فَذَكَرَ الدُّخَانَ وَالدَّجَالَ وَالدَّابَّةَ وَطُلُوعَ الشَّمْسِ مِنْ مَغْرِبِهَا وَتُرُوقَ عِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) وَيَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ وَثَلَاثَةَ خُسُوفٍ: خَسْفٌ بِالْمَشْرِقِ وَخَسْفٌ بِالْمَغْرِبِ وَخَسْفٌ بِجَزِيرَةِ الْعَرَبِ وَآخِرُ ذَلِكَ نَارٌ تَخْرُجُ مِنَ الْيَمَنِ تَطْرُدُ النَّاسَ إِلَى مَحْشَرِهِمْ."

Huzeyfe b. Esîd el-Gifârî anlatıyor: Bir gün biz kendi aramızda konuşurken Peygamber (sav) geldi ve "Ne müzakere ediyorsunuz?" diye sordu. Ashâb, "Kıyamet hakkında konuşuyoruz." dediler. Bunun üzerine Resûlullah (sav), "Siz şu on alameti görmedikçe, kıyamet kopmayacaktır." buyurdu ve şunları saydı: "Duman, Deccâl, Dâbbe, güneşin batıdan doğması, Meryem oğlu İsa'nın (as) yeryüzüne inmesi, Ye'cûc ve Me'cûc, doğuda, batıda ve Arap yarımadasında olmak üzere üç büyük çökmenin yaşanması ve son olarak Yemen'den çıkıp insanları haşrolacakları yere sürececek bir ateş."

(M7285 Müslim, Fiten, 39)

102. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Ebedî Hayat, Ahiret****Alt Konu: Ahiret**

عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: "لَا تَزُولُ قَدَمَا ابْنِ آدَمَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ عِنْدِ رَبِّهِ حَتَّى يُسْأَلَ عَنْ خَمْسٍ عَنْ عُمْرِهِ فِيمَا أَفْنَاهُ وَعَنْ شَبَابِهِ فِيمَا أَبْلَاهُ وَمَالِهِ مِنْ أَيْنَ اكْتَسَبَهُ وَفِيمَ أَنْفَقَهُ وَمَاذَا عَمِلَ فِيمَا عَلِمَ."

İbn Mes'ûd'dan nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur: "Kıyamet gününde insanoğlu şu beş şeyden hesaba çekilmedikçe Rabbinin huzurundan bir yere kımıldayamaz: Ömrünü nerede ve nasıl geçirdiğinden, gençliğini nerede yıprattığından, malını nereden kazanıp nerede harcadığından, bildiği ile amel edip etmediğinden."

(T2416 Tirmizî, Sıfatü'l-kıyâme, 1)

103. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Ebedî Hayat, Ahiret****Alt Konu: Ahiret**

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): "الْكَوْثَرُ نَهْرٌ فِي الْجَنَّةِ حَافَتَاهُ مِنْ ذَهَبٍ وَمَجْرَاهُ عَلَى الدَّرِّ وَالْيَاقُوتِ تُرْبَتُهُ أَطْيَبُ مِنَ الْمِسْكِ وَمَاؤُهُ أَحْلَى مِنَ الْعَسَلِ وَأَبْيَضُ مِنَ الْخَلْجِ."

Abdullah b. Ömer'in naklettiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur: "Kevser, iki kıyısı altından, yatağı inci ve yakuttan olan cennette bir nehirdir. Toprağı miskten hoş, suyu baldan tatlı ve kardan beyazdır."

(T3361 Tirmizî, Tefsîru'l-Kur'ân, 108)

104. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Ebedî Hayat, Ahiret****Alt Konu: Ahiret**

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ... قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! وَمَا الْجِسْرُ؟ قَالَ: "دَحْضٌ مَرَلَةٌ فِيهِ حَطَّاطِيفٌ وَكَالَلَيْبِ وَحَسَكٌ تَكُونُ بِنَجْدٍ فِيهَا سُؤْيُكُهُ يُقَالُ لَهَا السَّعْدَانُ فَيَمُرُّ الْمُؤْمِنُونَ كَطَرْفِ الْعَيْنِ وَكَالْبَرْقِ وَكَالرَّيْحِ وَكَالطَّيْرِ وَكَأَجَاوِيدِ الْخَيْلِ وَالرِّكَابِ فَتَنَاجٍ مُسَلَّمٌ وَمَخْدُوشٌ مُرْسَلٌ وَمَكْدُوسٌ فِي نَارِ جَهَنَّمَ..."

Ebû Saîd el-Hudrî'den nakledildiğine göre, "Sırat köprüsü nedir yâ Resûlallah?" diye soruldu. Resûlullah (sav) şöyle buyurdu: "Kaypak ve kaygan bir şeydir. Onda kancalar, çengeller ve Necid'de bulunan sa'dân denilen dikene benzer dikenler vardır. Müminler (sırat) kimi göz kırpacak kadar az bir zamanda, kimi şimşek gibi, kimi rüzgâr, kimi kuş gibi, kimi de iyi cins yürük at ve deve gibi hızla geçecekler. Bazısı bakarsın sapasağlam kurtulmuş, diğeri tırmalanmış da salınivermiş, kimi de cehennem ateşine yığılmış kalmış..."

(M454 Müslim, Îmân, 302)

105. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Ebedî Hayat, Ahiret****Alt Konu: Şefaât**

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّهُ قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ مَاذَا رَدَّ إِلَيْكَ رَبُّكَ عَزَّ وَجَلَّ فِي الشَّفَاعَةِ؟ قَالَ: لَقَدْ ظَنَنْتُ لَتَكُونَنَّ أَوَّلَ مَنْ سَأَلَنِي "لِمَا" رَأَيْتُ مِنْ حِرْصِكَ عَلَى الْعِلْمِ شَفَاعَتِي لِمَنْ يَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُخْلِصًا يُصَدِّقُ قَلْبَهُ لِسَانَهُ وَلِسَانُهُ قَلْبَهُ.

Ebû Hüreyre'nin anlattığına göre o, "Ey Allah'ın Resûlü! Yüce Rabbin sana şefaât konusunda nasıl bir hak bahşetti?" diye sormuş, Resûlullah (sav) şöyle cevap vermişti:

"Senin ilme olan tutkunu bildiğim için bunu bana ilk soranın da sen olacağını tahmin etmiştim. Benim şefaâtim; kalbi dilini, dili de kalbini tasdik ederek Allah'tan başka ilâh olmadığına samimiyetle şehadet eden kimse içindir."

(HM10724 İbn Hanbel, II, 518)

106. Hadis-i Şerif**Ana Konu: İman****Alt Konu: Şirk**

عَنْ أَبِي إِدْرِيسَ قَالَ: سَمِعْتُ مُعَاوِيَةَ يَخْطُبُ وَكَانَ قَلِيلَ الْحَدِيثِ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: سَمِعْتُهُ يَخْطُبُ يَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: "كُلُّ ذَنْبٍ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَغْفِرَهُ إِلَّا الرَّجُلُ يَقْتُلُ الْمُؤْمِنَ مُتَعَمِّدًا أَوْ الرَّجُلُ يَمُوتُ كَافِرًا."

Ebû İdrîs diyor ki, “Muâviye’yi hutbe verirken dinledim. O, Allah Resûlü’nden (sav) az hadis nakledirdi. Hutbesinde Resûlullah’ın şu sözlerini işittiğini naklediyordu: ‘Bir mümini kasten öldüren kimse veya Allah’ı inkâr etmiş olarak ölen kimse hariç, Allah’ın her günahı bağışlayacağı umulur.’”

(N3989 Nesâî, Muhârebe, 1)

107. Hadis-i Şerif

Ana Konu: İman

Alt Konu: Bereket

حَدَّثَنِي وَحْشِيُّ بْنُ حَرْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ أَنَّ أَصْحَابَ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! إِنَّا نَأْكُلُ وَلَا نَشْبَعُ، قَالَ: "فَلَعَلَّكُمْ تَفْتَرِقُونَ؟" قَالُوا: نَعَمْ، قَالَ: "فَاجْتَمِعُوا عَلَى طَعَامِكُمْ وَادْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهِ يُبَارِكْ لَكُمْ فِيهِ."

Vahşî b. Harb’in, babası aracılığı ile dedesinden naklettiğine göre, Hz. Peygamber’in (sav) ashâbı, “Ey Allah’ın Resûlü, yiyoruz ama doymuyoruz!” deyince Peygamber Efendimiz, “Ayrı ayrı yiyor olmalısınız.” demiş. Onlar, “Evet” deyince ise şöyle buyurmuştu: “Yemeği topluca yiyin ve (başlarken) Allah’ın adını anın ki, bereketli olsun.”

(D3764 Ebû Dâvûd, Et’ime, 14; İM3286 İbn Mâce, Et’ime, 17)

108. Hadis-i Şerif

Ana Konu: İman

Alt Konu: Fal, Kehanet, Büyü, Uğursuzluk

عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):

"الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا يَنْكَسِفَانِ لِمَوْتِ أَحَدٍ وَلَا لِحَيَاتِهِ، وَلَكِنَّهُمَا آيَاتَانِ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ فَإِذَا رَأَيْتُمُوهُمَا فَصَلُّوا."

Ebû Mes’ûd’dan nakledildiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur:

“Güneş ve ay hiç kimsenin ölümünden ya da hayatından dolayı tutulmazlar. Lâkin onlar Allah’ın âyetlerinden iki âyettir. Siz, onların tutulduklarını gördüğünüz zaman hemen namaz kılın.”

(B1057 Buhârî, Kûsûf, 13)

109. Hadis-i Şerif

Ana Konu: İman

Alt Konu: Allah’a İman

حَدَّثَنَا أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) وَمُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ عَلَى الرَّحْلِ قَالَ: "يَا مُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ! قَالَ: لَبَّيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَسَعْدَيْكَ. قَالَ: "يَا مُعَاذُ!" قَالَ: لَبَّيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَسَعْدَيْكَ، ثَلَاثًا. قَالَ: "مَا مِنْ أَحَدٍ يَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ صِدْقًا مِنْ قَلْبِهِ إِلَّا حَرَّمَهُ اللَّهُ عَلَى النَّارِ..."

Enes b. Mâlik anlatıyor: Resûlullah (sav) binitiyile giderken arkasında oturan Muâz’a seslendi:

“Yâ Muâz b. Cebel!” Muâz, “Buyur yâ Resûlallah! Emret!” diyerek cevap verdi. Hz. Peygamber tekrar, “Yâ Muâz!” diye seslendi. Muâz, “Buyur yâ Resûlallah! Emret!” dedi. Bu durum üç defa tekrarlandı. Daha sonra Allah Resûlü şöyle buyurdu: “*Kim samimi kalp ile Allah’tan başka ilâh olmadığına ve Muhammed’in Allah’ın Resûlü olduğuna şehadet ederse Allah ona cehennemi haram kılar.*”

(B128 Buhârî, İlim, 49)

110. Hadis-i Şerif

Ana Konu: İman

Alt Konu: Allah ve Resûlü’ne İtaat

رَافِعُ بْنُ خَدِيجٍ قَالَ: قَدِمَ نَبِيُّ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) الْمَدِينَةَ، وَهُمْ يَأْبُرُونَ النَّخْلَ، يَقُولُونَ يُلْقَعُونَ النَّخْلَ، فَقَالَ: "مَا تَصْنَعُونَ؟" قَالُوا: كُنَّا نَصْنَعُهُ قَالَ: "لَعَلَّكُمْ لَوْ لَمْ تَفْعَلُوا كَانَ خَيْرًا." فَتَرَكُوهُ، فَفَقَصْتُ أَوْ فَنَقَصْتُ قَالَ: فَذَكَّرُوا ذَلِكَ لَهُ فَقَالَ: "إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ، إِذَا أَمَرْتُكُمْ بِشَيْءٍ مِنْ دِينِكُمْ فَخُذُوا بِهِ، وَإِذَا أَمَرْتُكُمْ بِشَيْءٍ مِنْ رَأْيِي فَأِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ."

Râfi’ b. Hadîc anlatıyor: Hz. Peygamber (sav) Medine’ye geldiğinde Medineliler hurma ağaçlarını aşıyorlardı. Allah Resûlü, “*Ne yapıyorsunuz?*” diye sorunca onlar da “Bunu öteden beri yaparız.” dediler. Bunun üzerine Allah Resûlü, “*Sanırım bunu yapmasanız daha hayırlı olur.*” buyurdu. Onlar da aşılamaı bıraktılar. Akabinde hurmalar az ürün verdi. Bu durumu Hz. Peygamber’e bildirdiklerinde o şöyle buyurdu: “*Ben ancak bir insanım, size dininizle ilgili bir şey emredersem onu alın, kendi görüşüme göre bir şey emredersem (unutmayın ki) ben ancak bir insanım.*”

(M6127 Müslim, Fedâil, 140)

111. Hadis-i Şerif

Ana Konu: İman

Alt Konu: Ahirete İman

عَنْ جَابِرٍ قَالَ لَمَّا رَجَعْتَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) مُهَاجِرَةَ الْبَحْرِ قَالَ: "أَلَا تُحَدِّثُونِي بِأَعَاجِيبِ مَا رَأَيْتُمْ بِأَرْضِ الْحَبَشَةِ." قَالَ فِتْيَةٌ مِنْهُمْ بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ بَيْنَنَا نَحْنُ جُلُوسٌ مَرَّتْ بِنَا عَجُوزٌ مِنْ عَجَائِزِ رَهَابِيْنِهِمْ تَحْمِلُ عَلَى رَأْسِهَا قُلَّةً مِنْ مَاءٍ فَمَرَّتْ بِفَتَى مِنْهُمْ فَجَعَلَ إِحْدَى يَدَيْهِ بَيْنَ كَتِفَيْهَا ثُمَّ دَفَعَهَا فَخَرَّتْ عَلَى رُكْبَتَيْهَا فَانْكَسَرَتْ فُلْتُهَا فَلَمَّا ارْتَفَعَتِ التَّفْتَتِ إِلَيْهِ فَقَالَتْ سَوْفَ تَعْلَمُ يَا عُدْرُ إِذَا وَضَعَ اللَّهُ الْكُرْسِيَّ وَجَمَعَ الْأَوْلِيْنَ وَالْآخِرِينَ وَتَكَلَّمَتِ الْأَيْدِي وَالْأَرْجُلُ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ فَسَوْفَ تَعْلَمُ كَيْفَ أَمْرِي وَأَمْرُكَ عِنْدَهُ عَدَا. قَالَ يَقُولُ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):

"صَدَقَتْ صَدَقَتْ كَيْفَ يُقَدِّسُ اللَّهُ أُمَّةً لَا يُؤْخَذُ لِصَعِيْفِهِمْ مِنْ شَدِيدِهِمْ."

Câbir’den nakledildiğine göre Resûlullah (sav) Habeşistan’dan dönen muhacirlere şöyle sordu: “*Habeş diyarında gördüğünüz ilginç olayları bizimle paylaşabilir misiniz?*” Muhacirlerin genç olanları hemen, “Elbette ey Allah’ın Resûlü!” dediler ve anlatmaya başladılar: “Biz bir gün otururken yaşlı bir rahibe, başının üstünde su testisi taşıyarak yanımızdan geçti. İleride bir gençle karşılaştı. Genç, yaşlı rahibeyi arkasından itti. Kadıncağız düştü ve su testisi kırıldı.

Kadın yerden kalktı ve gence yönelerek şöyle dedi: 'Ey zalim! Allah, kürsüyü kurup gelmiş geçmiş herkesi huzurunda topladığında, eller ve ayaklar konuşup yaptıklarını anlattıklarında, Allah'ın huzurunda benim hâlimle, kendi hâlinin nasıl olduğunu öğreneceksin!'" Allah Resûlü burada söze girdi ve şöyle dedi: "*Rahibe doğru söylemiş, rahibe doğru söylemiş. Zayıfların güçlülerden hakkını alamadığı bir toplumu Allah günahlarından arındırıp nasıl temize çıkarır?*"

(İM4010 İbn Mâce, Fiten, 20)

112. Hadis-i Şerif

Ana Konu: İman

Alt Konu: Peygamberlere İman

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَوْمًا بَارِزًا لِلنَّاسِ، فَأَتَاهُ رَجُلٌ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! مَا الْإِيمَانُ؟ قَالَ: "أَنْ تُؤْمِنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكِتَابِهِ وَلِقَائِهِ وَرُسُلِهِ وَتُؤْمِنَ بِالْبَعْثِ الْآخِرِ..." فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): "هَذَا جِبْرِيْلُ، جَاءَ لِيُعَلِّمَ النَّاسَ دِينَهُمْ."

Ebû Hüreyre anlatıyor: Bir gün Resûlullah (sav) insanların arasında oturuyordu. Bir adam geldi ve "Ey Allah'ın Resûlü, iman nedir?" diye sordu. Resûlullah şöyle buyurdu: "*Allah'a, meleklerine, kitabına, O'na kavuşmaya, peygamberlerine iman etmendir. (Aynı şekilde) öldükten sonra son dirilişe iman etmendir...*" (Soran kişi yanından ayrıldıktan sonra) Resûlullah buyurdu ki, "*Bu (gelen) Cibril'dir, insanlara dinlerini öğretmek için geldi.*"

(M97 Müslim, İmân, 5; B50 Buhârî, İmân, 37)

113. Hadis-i Şerif

Ana Konu: İbadet

Alt Konu: Tövbe

عَنْ أَسْمَاءَ بِنِ الْحَكَمِ الْقُرَازِيَّيِّ قَالَ سَمِعْتُ عَلِيًّا (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ) يَقُولُ: ... وَحَدَّثَنِي أَبُو بَكْرٍ وَصَدَقَ أَبُو بَكْرٍ (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ) أَنَّهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: "مَا مِنْ عَبْدٍ يُذْنِبُ ذَنْبًا فَيُحْسِنُ الطُّهُورَ ثُمَّ يَقُومُ فَيُصَلِّي رَكَعَتَيْنِ ثُمَّ يَسْتَغْفِرُ اللَّهَ إِلَّا غَفَرَ اللَّهُ لَهُ."

Esmâ b. Hakem el-Fezârî anlatıyor: Ali'yi (ra) şunları söylerken işittim: Ebû Bekir'in bana haber verdiğine göre -ki Ebû Bekir (ra) doğruyu söyler- o, Allah Resûlü'nü (sav) şöyle derken işitmiş: "*Bir kimse bir günah işler de ardından güzelce abdest alır, sonra kalkıp iki rekât namaz kılar ve Allah'tan bağışlanma dilerse, Allah onu mutlaka bağışlar.*"

(D1521 Ebû Dâvûd, Vitri, 26)

114. Hadis-i Şerif

Ana Konu: İbadet

Alt Konu: Temizlik

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا) عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) أَنَّهُ مَرَّ بِقَبْرَيْنِ يُعَذَّبَانِ فَقَالَ:

"إِنَّهُمَا لِيُعَذَّبَانِ وَمَا يُعَذَّبَانِ فِي كَبِيرٍ أَمَا أَحَدُهُمَا فَكَانَ لَا يَسْتَتِرُ مِنَ الْبَوْلِ، وَأَمَّا الْآخَرُ فَكَانَ يَمْشِي بِالنَّمِيمَةِ." ثُمَّ أَخَذَ جَرِيدَةً رَطْبَةً فَشَقَّهَا بِنِصْفَيْنِ، ثُمَّ عَرَزَ فِي كُلِّ قَبْرٍ وَاحِدَةً. فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ، لِمَ صَنَعْتَ هَذَا فَقَالَ: "لَعَلَّهُ أَنْ يُخَفَّفَ عَنْهُمَا مَا لَمْ يَبْسَا."

(Abdullah) b. Abbas'tan (ra) rivayet edildiğine göre, Nebî-i Muhterem (sav) iki kabrin yanından geçerken durur ve şöyle buyurur: *"Bunlar mutlaka azap görüyorlar. Oysa büyük bir günahtan dolayı da azap görüyor değiller. Bunlardan biri idrardan sakınmazdı. Diğeri ise, söz taşırdı."* Sonra yaş bir hurma dalı alır, ikiye bölerek her birini bir mezarın üzerine diker. Sahâbe-i kirâm Allah Resûlü'ne neden böyle yaptığını sorarlar. Hz. Peygamber (sav) şöyle cevap verir: *"Umulur ki, (bu dallar) kurumadıkça onların azapları hafifletilir."*

(B1361 Buhârî, Cenâiz, 81)

115. Hadis-i Şerif

Ana Konu: İbadet

Alt Konu: Namaz

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ ذَكَرَ الصَّلَاةَ يَوْمًا فَقَالَ مَنْ حَافِظَ عَلَيْهَا كَانَتْ لَهُ نُورًا وَبُرْهَانًا وَنَجَاةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَمَنْ لَمْ يُحَافِظْ عَلَيْهَا لَمْ يَكُنْ لَهُ نُورٌ وَلَا بُرْهَانٌ وَلَا نَجَاةٌ وَكَانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَعَ قَارُونَ وَفِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَأُبَيِّ بْنِ خَلْفٍ

Abdullah b. Amr'dan rivayet edildiğine göre, Hz. Peygamber (sav) bir gün namazı hatırlatmış ve şöyle buyurmuştur: *"Namaz; devam eden kimse için kıyamet gününde nur, delil ve kurtuluş vesilesi olur. Namaza devam etmeyen ise kıyamet günü nuru, delili, kurtuluşu olmayacak ve o kimse kıyamet gününde Karun, Firavun, Hâmân ve Übey b. Halef ile beraber olacaktır."*

(HM6576 İbn Hanbel, II, 169)

116. Hadis-i Şerif

Ana Konu: İbadet

Alt Konu: Namazın Kılınışı

حَدَّثَنَا مَالِكٌ أَتَيْنَا إِلَى النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) وَنَحْنُ شَبَبَةٌ مُتَقَارِبُونَ، فَأَقَمْنَا عِنْدَهُ عِشْرِينَ يَوْمًا وَلَيْلَةً، وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) رَحِيمًا رَفِيقًا، فَلَمَّا ظَنَّ أَنَّا قَدِ اشْتَهَيْنَا أَهْلَنَا أَوْ قَدِ اشْتَقْنَا سَأَلْنَا عَمَّنْ تَرَكْنَا بَعْدَنَا فَأَخْبَرَنَا قَالَ: "ارْجِعُوا إِلَى أَهْلِكُمْ فَأَقِيمُوا فِيهِمْ وَعَلِّمُوهُمْ وَمُرُوهُمْ ... وَصَلُّوا كَمَا رَأَيْتُمُونِي أُصَلِّي، فَإِذَا حَضَرَتِ الصَّلَاةُ فَلْيُؤَدِّدَنَّ لَكُمْ أَحَدُكُمْ وَلِيُؤَمِّمَكُمْ أَكْبَرُكُمْ."

Mâlik (b. Huveyris) anlatıyor: Biz yaşça birbirine yakın bir grup gençle Hz. Peygamber'e (sav) geldik ve onun yanında yirmi gün kaldık. Allah Resûlü (sav) çok merhametli ve şefkatli idi. Ailelerimizi özlediğimizi ya da dönmeyi arzuladığımızı anlayınca geride kimleri bıraktığımızı sordu, biz de anlattık. Bunun üzerine şöyle buyurdu: *"Ailelerinizin yanına dönün. Onlarla ikamet edin. Onlara, (öğrendiklerinizi) öğretin ve onlardan (dinin gereklerini yapmalarını) isteyin."*

Benim nasıl namaz kıldığımı gördüyseniz siz de namazı öyle kılın. Namaz (vakti) geldiğinde içinizden biri sizin için ezan okusun. En büyüğünüz de size imam olsun.”

(B631 Buhârî, Ezân, 18)

117. Hadis-i Şerif

Ana Konu: İbadet

Alt Konu: Namazın Kılınışı

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) دَخَلَ الْمَسْجِدَ فَدَخَلَ رَجُلٌ فَصَلَّى ثُمَّ جَاءَ فَسَلَّمَ عَلَى النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) وَفَرَدَّ النَّبِيُّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) عَلَيْهِ السَّلَامَ فَقَالَ: "ارْجِعْ فَصَلِّ فَإِنَّكَ لَمْ تُصَلِّ" فَصَلَّى، ثُمَّ جَاءَ فَسَلَّمَ عَلَى النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) فَقَالَ: "ارْجِعْ فَصَلِّ فَإِنَّكَ لَمْ تُصَلِّ" ثَلَاثًا. فَقَالَ وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ فَمَا أَحْسِنُ غَيْرَهُ فَعَلِمْنِي. قَالَ: "إِذَا قُمْتَ إِلَى الصَّلَاةِ فَكَبِّرْ، ثُمَّ اقْرَأْ مَا تيسَّرَ مَعَكَ مِنَ الْقُرْآنِ، ثُمَّ ارْكَعْ حَتَّى تَطْمَئِنَّ رَاكِعًا، ثُمَّ ارْفَعْ حَتَّى تَعْتَدِلَ قَائِمًا، ثُمَّ اسْجُدْ حَتَّى تَطْمَئِنَّ سَاجِدًا، ثُمَّ ارْفَعْ حَتَّى تَطْمَئِنَّ جَالِسًا، ثُمَّ اسْجُدْ حَتَّى تَطْمَئِنَّ سَاجِدًا، ثُمَّ افْعَلْ ذَلِكَ فِي صَلَاتِكَ كُلِّهَا."

Ebû Hüreyre'den rivayet edildiğine göre, Peygamber Efendimiz, (bazı sahâbîleri ile birlikte) mescitte otururken (Hallâd b. Râfi' isimli) sahâbî içeri girdi ve (alelacele) namaz kıldıktan sonra Hz. Peygamber'e yaklaşarak selâm verdi. Resûlullah, onun selâmını aldıktan sonra, "Dön ve namazını yeniden kıl, çünkü sen namaz kılmış olmadın!" buyurdu. Bunun üzerine namazını tekrar kıldı ve Hz. Peygamber'in yanına gelerek selâm verdi. Resûlullah, selâmını aldıktan sonra yine, "Dön ve namazını yeniden kıl, çünkü sen namaz kılmış olmadın!" buyurdu. Bu durum üçüncü defa tekrar ettikten sonra Hallâd, "Seni hak ile gönderen Allah'a yemin olsun ki, bundan daha güzel yapamıyorum. Bana (doğrusunu) öğretir misin?" dedi. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sav) şöyle tarif etti: "Namaz kılacağın zaman (önce) tekbir getir. Sonra Kur'an'dan kolayına gelen yerlerden oku. Ardından rükûa git ve yeterli olduğuna kanaat getirinceye kadar bekle. Sonra tam olarak doğrul. Peşinden secdeye git ve yeterli olduğuna kanaat getirinceye kadar bekle. (Secdeden) kalktığında (belini) iyice doğrult ve yeterli olduğuna kanaat getirinceye kadar bekle. Sonra (tekrar) secdeye var ve yeterli olduğuna kanaat getirinceye kadar bekle. Sonra namazın tamamını bu şekilde kıl."

(B793 Buhârî, Ezân, 122)

118. Hadis-i Şerif

Ana Konu: İbadet

Alt Konu: Cemaatle Namaz

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): "إِذَا رَأَيْتُمُ الرَّجُلَ يَتَعَاهَدُ الْمَسْجِدَ فَاشْهَدُوا لَهُ بِالْإِيمَانِ" فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ: ﴿إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَاجِدَ اللَّهِ مِنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ﴾

Ebû Saîd (el-Hudrî) tarafından rivayet edildiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur:

“Bir kişinin sürekli mescide gittiğini görürseniz onun imanına şahit olun! Çünkü Allah Teâlâ şöyle buyurur: ‘Allah’ın mescitlerini, ancak Allah’a ve ahiret gününe inanan, namazı dosdoğru kılan, zekâtı veren ve Allah’tan başkasından korkmayan kimseler imar eder...”

(Tevbe, 9/18; T2617 Tirmizî, İmân, 8; İM802 İbn Mâce, Mesâcid, 19)

119. Hadis-i Şerif

Ana Konu: İbadet

Alt Konu: İmamlık

عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ الْأَنْصَارِيِّ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): "يَوْمُ الْقَوْمِ أَقْرَبُهُمْ لِكِتَابِ اللَّهِ، فَإِنْ كَانُوا فِي الْقِرَاءَةِ سَوَاءً، فَأَعْلَمُهُمْ بِالسُّنَّةِ... وَلَا يَوْمَنَّ الرَّجُلُ الرَّجُلَ فِي سُلْطَانِهِ، وَلَا يَقْعُدُ فِي بَيْتِهِ عَلَى تَكْرِمَتِهِ إِلَّا بِإِذْنِهِ."

Ebû Mes'ûd el-Ensârî'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur: “Bir topluluğa Allah’ın Kitabı’nı en iyi okuyup bilen imam olsun. Kur’an’ı okuma (ve anlama) konusunda eşit iseler sünneti en iyi bilen imam olsun... Bir kimse, izin vermedikçe bir başkasının yetkili olduğu yerde imamlık yapmasın ve kişinin evindeki özel mekânına oturmasın.”

(M1532 Müslim, Mesâcid, 290)

120. Hadis-i Şerif

Ana Konu: Güzel Ahlak

Alt Konu: Misafirperverlik

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ) أَنَّ النَّبِيَّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ:

"مَا مِنْ يَوْمٍ يُصْبِحُ الْعِبَادُ فِيهِ إِلَّا مَلَكَانِ يَنْزِلَانِ فَيَقُولُ أَحَدُهُمَا: أَللَّهُمَّ أَعْطِ مُنْفِقًا خَلْفًا، وَيَقُولُ الْآخَرُ: أَللَّهُمَّ أَعْطِ مُمَسِّكًا تَلْفًا."

Ebû Hüreyre’den (ra) nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur: “Kulların sabaha eriştiği her gün (yeryüzüne) iki melek iner. Bu iki melekten biri, ‘Allah’ım, malını hayır yolunda harcayan kişiye (harcadığı malın yerine) yenisini ver.’ der. Diğeri de ‘Allah’ım, malını (hayır yollarında harcamayarak) elinde tutan (cimrilik eden) kişinin malını telef et.’ der.”

(B1442 Buhârî, Zekât, 27)

121. Hadis-i Şerif

Ana Konu: Güzel Ahlak

Alt Konu: İsâr

عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ، عَنْ أَبِيهِ قَالَ: سَمِعْتُ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ) يَقُولُ: أَمَرَنَا رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَوْمًا أَنْ نَتَصَدَّقَ، فَوَافَقَ ذَلِكَ مَالًا عِنْدِي، فَقُلْتُ: الْيَوْمَ أَسْبِقُ أَبَا بَكْرٍ إِنْ سَبَقْتُهُ يَوْمًا فَجِئْتُ بِنِصْفِ مَالِي، فَقَالَ رَسُولُ

اللَّهُ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): "مَا أَبْقَيْتَ لِأَهْلِكَ؟" فَقُلْتُ: مِثْلُهُ. قَالَ: وَأَتَى أَبُو بَكْرٍ (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ) بِكُلِّ مَا عِنْدَهُ، فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): "مَا أَبْقَيْتَ لِأَهْلِكَ؟" قَالَ: أَبْقَيْتُ لَهُمُ اللَّهُ وَرَسُولَهُ. قُلْتُ: لَا أَسَابِقُكَ إِلَى شَيْءٍ أَبَدًا.

Zeyd b. Eslem'in, babasından naklettiğine göre, babası Ömer b. Hattâb'ı (ra) şöyle derken işitmiştir: "Resûlullah (sav) bir gün bize sadaka vermemizi emretti. Bu (emir) paramın olduğu bir zamana rastladı. 'Bir gün Ebû Bekir'i geçebileceksin, işte bugün geçerim!' dedim ve malımın yarısını getirdim. Resûlullah (sav), 'Ailene ne bıraktın?' dedi. Ben de 'Bu kadarını.' dedim. Ebû Bekir (ra), malının hepsini getirdi. Sonra Resûlullah (sav) ona da 'Ailene ne bıraktın?' dedi. O, 'Onlara Allah ve Resûlü'nü bıraktım.' diye cevap verdi. Bunun üzerine, 'Bundan sonra seninle hiçbir şeyde asla yarışmam!' dedim."

(D1678 Ebû Dâvûd, Zekât, 40; T3675 Tirmizî, Menâkıb, 16)

122. Hadis-i Şerif

Ana Konu: Güzel Ahlak

Alt Konu: İsâr

عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ قَالَ: جَاءَتْ امْرَأَةٌ بِبُرْدَةٍ ... مَنْسُوجٍ فِي حَاشِيَتِهَا قَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنِّي نَسَجْتُ هَذِهِ بِيَدِي أَكْسُوكَهَا، فَأَخَذَهَا رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) مُحْتَاجًا إِلَيْهَا، فَخَرَجَ إِلَيْنَا وَإِنَّهَا لِإِزَارَةٌ فَجَسَّهَا رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَكْسُنِيهَا، قَالَ: "نَعَمْ"، فَجَلَسَ مَا شَاءَ اللَّهُ فِي الْمَجْلِسِ، ثُمَّ رَجَعَ، فَطَوَّأَهَا ثُمَّ أَرْسَلَ بِهَا إِلَيْهِ.

Sehl b. Sa'd anlatıyor: "Bir kadın... elinde kenarları dokunmuş bürde türünden bir kumaşla gelerek, 'Yâ Resûlallah, bunu giymeniz için kendi elimle dokudum.' dedi. Böyle bir kumaşa ihtiyacı olan Resûlullah (sav) kumaşı aldı ve izar şeklinde giyinerek (belden aşağısına sararak) yanımıza geldi. Fakat orada bulunanlardan biri kumaşa dokunarak, 'Yâ Resûlallah, bunu bana giydir!' dedi. Bunun üzerine Hz. Peygamber 'Tamam.' buyurdu ve Allah'ın dilediği kadar (bir süre) o mecliste kaldıktan sonra evine döndü. Sonra da kumaşı katlayarak ona gönderdi."

(B5810 Buhârî, Libâs, 18)

123. Hadis-i Şerif

Ana Konu: Güzel Ahlak

Alt Konu: Vefakârlık

عَنِ النُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ قَالَ: أَهْدَى لِلنَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) عِنَبٌ مِنَ الطَّائِفِ. فَدَعَانِي فَقَالَ: "خُذْ هَذَا الْعُنُقُودَ فَأَبْلِغْهُ أُمَّكَ" فَأَكَلْتُهُ قَبْلَ أَنْ أُبْلِغَهُ إِيَّاهَا. فَلَمَّا كَانَ بَعْدَ لَيْلٍ قَالَ لِي: "مَا فَعَلَ الْعُنُقُودُ؟ هَلْ أَبْلَغْتَهُ أُمَّكَ؟" قُلْتُ: لَا. قَالَ فَسَمَّانِي عُذْرًا.

Nu'mân b. Beşîr anlatıyor: "Peygamber'e (sav) Tâif'ten bir miktar üzüm hediye edilmişti. O da beni çağırarak, 'Şu salkımı al da annene götür.' dedi. Ama ben üzümü anneme götürmeden önce yedim. Birkaç gün sonra Resûlullah bana, 'Üzüm salkımı ne oldu, onu annene ulaştırdın mı?' diye sordu. Ben de 'Hayır.' dedim." Nu'mân, bu olay nedeniyle Resûlullah'ın kendisini "ğuder" (vefasız) diye isimlendirdiğini söylemiştir.

(İM3368 İbn Mâce, Et'ime, 61)

124. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Güzel Ahlak****Alt Konu: Tevekkül**

حَدَّثَنَا الْمُغِيرَةُ بْنُ أَبِي قُرَّةَ السَّدُوسِيُّ قَالَ:

سَمِعْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ يَقُولُ: قَالَ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَعْقِلْهَا وَأَتَوَكَّلْ أَوْ أُطْلِقْهَا وَأَتَوَكَّلْ؟ قَالَ: "إِعْقِلْهَا وَتَوَكَّلْ"

Muğire b. Ebû Kurre es-Sedûsî'nin işittiğine göre, Enes b. Mâlik şöyle anlatıyor:

"Bir adam, 'Ey Allah'ın Resûlü! Devemi bağlayıp da mı Allah'a tevekkül edeyim, yoksa bağlamadan mı tevekkül edeyim?' diye sordu. Resûlullah (sav), 'Önce onu bağla, sonra Allah'a tevekkül et!' buyurdu."

(T2517 Tirmizî, Sıfatü'l-kıyâme, 60)

125. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Güzel Ahlak****Alt Konu: Tevekkül**

حَدَّثَنِي عِمْرَانُ قَالَ: قَالَ نَبِيُّ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):

"يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مِنْ أُمَّتِي سَبْعُونَ أَلْفًا بغيرِ حِسَابٍ." قَالُوا: وَمَنْ هُمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: "هُمُ الَّذِينَ لَا يَكْتُمُونَ وَلَا يَسْتَرْقُونَ،

وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ."

İmrân'ın naklettiğine göre, Hz. Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur: "Ümmetimden yetmiş bin kişi hesaba çekilmeden cennete girecektir." Orada bulunanlar, "Onlar kim ey Allah'ın Resûlü!" dediler. Hz. Peygamber, "Onlar, (vücutlarını kızgın demirle) dağlamayanlar, üfürükçülük yapmayanlar ve Rablerine tevekkül edenlerdir." buyurdu.

(M524 Müslim, İmân, 371)

126. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Güzel Ahlak****Alt Konu: Affetmek**

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) فَقَالَ:

يَا رَسُولَ اللَّهِ! كَمْ أَعْفُو عَنِ الْخَادِمِ؟ فَصَمَّتْ عَنْهُ النَّبِيُّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)، ثُمَّ قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! كَمْ أَعْفُو عَنِ

الْخَادِمِ؟ قَالَ: "كُلُّ يَوْمٍ سَبْعِينَ مَرَّةً."

Abdullah b. Ömer'in anlattığına göre, bir adam Hz. Peygamber'e (sav) gelerek, "Ey Allah'ın Resûlü! Hizmetçiyi (işlediği bir hatadan dolayı) kaç kez affedeyim?" diye sordu. Hz. Peygamber (sav) sustu. Ardından adam, "Ey Allah'ın Resûlü! Hizmetçiyi kaç kez affedeyim?" diye tekrar sordu. Resûlullah bu sefer şöyle buyurdu: "Her gün yetmiş kere."

(T1949 Tirmizî, Birr, 31; D5164 Ebû Dâvûd, Edeb, 123-124)

127. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Sosyal Hayat****Alt Konu: Şehitlik**

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَبْرِ، عَنْ أَبِيهِ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) عَادَ جَبْرًا... فَقَالَ: "...الْقَتْلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ شَهَادَةٌ، وَالْبَطْنُ شَهَادَةٌ، وَالْحَرَقُ شَهَادَةٌ، وَالْغَرَقُ شَهَادَةٌ، وَالْمَغْمُومُ -يَعْنِي الْهَدِمَ- شَهَادَةٌ، وَالْمَجْنُوبُ شَهَادَةٌ، وَالْمَرْأَةُ تَمُوتُ بِجُمُعٍ شَهِيدَةٌ."

Abdullah b. Abdullah b. Cebr'in, babasından naklettiğine göre, hasta olan (dedesi) Cebr'i ziyarete gelen Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur: "...Allah yolunda savaşırken ölmek şehitlikdir. İç hastalıklarından ölmek şehitlikdir. Yanarak ölmek şehitlikdir. Boğularak ölmek şehitlikdir. Yıkıntı altında kalarak ölmek şehitlikdir. Aklını kaybederek ölmek şehitlikdir. Hamile iken ölen kadın da şehittir."

(N3196 Nesâî, Cihâd, 48; İM2803 İbn Mâce, Cihâd, 17)

128. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Sosyal Hayat****Alt Konu: Musibetler ve Mümin**

عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):
"إِذَا أَصَابَتْ أَحَدَكُمْ مُصِيبَةٌ فَلْيَقُلْ: إِيَّاكَ اللَّهُ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ، أَلَلَّهِمَّ! عِنْدَكَ أَحْتَسِبُ مُصِيبَتِي فَأَجِرْنِي فِيهَا وَأَبْدِلْ لِي خَيْرًا مِنْهَا."

Ümmü Seleme'nin naklettiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur:

"Birinizin başına bir musibet/acı bir şey geldiği zaman, 'Biz Allah'a aidiz ve biz O'na döneceğiz. Allah'ım! Başıma gelen musibetin/acının mükâfatını senden bekliyorum, bundan dolayı bana ecir ihsan et, benim için onu daha hayırlısıyla değiştir.' desin."

(D3119 Ebû Dâvûd, Cenâiz, 17-18; M2126 Müslim, Cenâiz, 3)

129. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Sosyal Hayat****Alt Konu: Ticaret Ahlakı**

عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ رِفَاعَةَ، عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ: أَنَّهُ خَرَجَ مَعَ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) إِلَى الْمُصَلَّى، فَرَأَى النَّاسَ يَتَبَايَعُونَ فَقَالَ: "يَا مَعْشَرَ التُّجَّارِ فَاسْتَجَابُوا لِرَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)، وَرَفَعُوا أَعْنَاقَهُمْ وَأَبْصَارَهُمْ إِلَيْهِ، فَقَالَ: "إِنَّ التُّجَّارَ يُبْعَثُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فُجَّارًا، إِلَّا مَنْ اتَّقَى اللَّهَ وَبَرَّ وَصَدَقَ."

İsmâil b. Ubeyd b. Rifâa'nın, babası aracılığıyla dedesinden naklettiğine göre, dedesi (Rifâa b. Râfi') Hz. Peygamber (sav) ile birlikte namazgâha gitmişti. Hz. Peygamber insanların alışveriş

yaptıklarını gördü ve “Ey tüccar topluluğu!” diye seslendi. Onlar da Resûlullah’a karşılık verdiler. Başlarını kaldırıp gözlerini ona çevirdiler. Bunun üzerine Resûlullah şöyle buyurdu: “Allah’tan sakınan, iyilik yapan ve dürüst davrananlar hâriç, tüccarlar kıyamet günü günahkârlar olarak diriltileceklerdir.”

(T1210 Tirmizî, Büyü’, 4)

130. Hadis-i Şerif

Ana Konu: Sosyal Hayat

Alt Konu: Helal Kazanç

عَنِ الرَّبِيِّ بْنِ الْعَوَّامِ (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ) عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ:
"لَا نَأْخُذُ بِأَحَدٍ كُمْ حَبْلُهُ، فَيَأْتِي بِحُرْمَةِ الْحَطَبِ عَلَى ظَهْرِهِ فَيَبِيعُهَا، فَيَكُفَّ اللَّهُ بِهَا وَجْهَهُ، خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَسْأَلَ النَّاسَ،
أَعْطَوْهُ أَوْ مَنَعُوهُ."

Zübeyr b. Avvâm'dan (ra) nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur: “Sizden birinizin organını alıp (dağa gitmesi), sırtında bir bağ odun getirip satması ve böylece Allah’ın onun itibarını koruması, bir şey verip vermeyecekleri belli olmayan kimselerden dilenmesinden daha hayırlıdır.”

(B1471 Buhârî, Zekât, 50)

131. Hadis-i Şerif

Ana Konu: Sosyal Hayat

Alt Konu: Fakirlik ve Zenginlik

عَنْ مُعَاذِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حُبَيْبٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَمِّهِ قَالَ: كُنَّا فِي مَجْلِسٍ. فَجَاءَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) وَعَلَى
رَأْسِهِ أَكْثَرُ مَاءٍ. فَقَالَ لَهُ بَعْضُنَا: تَرَاكَ الْيَوْمَ طَيِّبَ النَّفْسِ. فَقَالَ:
"أَجَلٌ. وَالْحَمْدُ لِلَّهِ" ثُمَّ أَقَاصَ الْقَوْمُ فِي ذِكْرِ الْغِنَى. فَقَالَ: "لَا بَأْسَ بِالْغِنَى لِمَنْ اتَّقَى. وَالصَّحَّةُ لِمَنْ اتَّقَى خَيْرٌ مِنَ الْغِنَى.
وَطَيِّبُ النَّفْسِ مِنَ النَّعِيمِ."

Muâz b. Abdullah b. Hubeyb, babası aracılığıyla amcasının (Yesâr b. Abdülhayy’ın) şunları anlattığını nakletmektedir:

Bir mecliste bulunuyorduk. Hz. Peygamber (sav) başı ıslak bir hâlde geldi. İçimizden birkaç kişi ona, “Bugün seni huzurlu gördük.” dedi. Bunun üzerine, “Evet, Allah’a hamdolsun.” diye cevap verdi. Sonra o topluluk, zenginlikten bahsetmeye koyuldu. Bunun üzerine Hz. Peygamber şöyle buyurdu: “Takva sahibi kimse için zenginliğin bir zararı yok! Sağlık ise takva sahibi için zenginlikten daha hayırlıdır. Gönül huzuru da (gerçek) nimetlerdendir.”

(İM2141 İbn Mâce, Ticâret, 1; NM2131 Hâkim, Müstedrek, III, 807 (2/3))

132. Hadis-i Şerif

Ana Konu: Sosyal Hayat

Alt Konu: Mülkiyet

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ) أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ:

"لَا يَحْلِبَنَّ أَحَدٌ مَاشِيَةً امْرِيًّا بِغَيْرِ إِذْنِهِ، أَيَحِبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ تُؤْتَى مَشْرُبَتُهُ فُتُكْسَرَ خِرَانَتُهُ، فَيُنْتَقَلَ طَعَامُهُ؟ فَإِنَّمَا تَخْرُونَ

لَهُمْ ضُرُوعَ مَوَاشِيهِمْ أَطْعَمَاتِهِمْ، فَلَا يَحْلِبَنَّ أَحَدٌ مَاشِيَةً أَحَدٍ إِلَّا بِإِذْنِهِ."

Abdullah b. Ömer'den (ra) nakledildiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur: "Sakın bir kimse izni olmadan bir başkasının davarını sağmasın! Sizden biriniz yiyecek ve içeceklerinin saklandığı mahzenine gelinmesini, dolabının kırılmasını ve oradaki yiyeceklerinin götürülmesini ister mi? Hayvanlar da insanlar için onların yiyeceklerini muhafaza ederler. Onun için hiç kimse diğerinin hayvanının sütünü, onun izni olmaksızın asla sağmasın."

(B2435 Buhârî, Lukata, 8)

133. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Sosyal Hayat****Alt Konu: Alışveriş Adabı**

عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ الْجَدَلِيَّ يَقُولُ: سَأَلْتُ عَائِشَةَ عَنْ خُلُقِ رَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)

فَقَالَتْ: لَمْ يَكُنْ فَاحِشًا وَلَا مُتَفَحِّشًا وَلَا صَخَّابًا فِي الْأَسْوَاقِ وَلَا يَجْرِي بِالسَّيِّئَةِ السَّيِّئَةَ وَلَكِنْ يَغْفُو وَيَصْفَحُ.

Ebû İshâk'ın işittiğine göre, Ebû Abdullah el-Cedelî şunları anlatmıştır:

Hz. Âişe'ye, Resûlullah'ın (sav) ahlâkını sordum. Şöyle dedi: "O, haddi aşan, sözlerinde ve fiillerinde taşkınlık yapan bir kimse değildi. Çarşıda çığırkanlık yapmaz, kötülüğe kötülükle karşılık vermezdi. Aksine, affeder ve hoşgörülü davranırdı."

(T2016 Tirmizî, Birr, 69)

134. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Ebedî Hayat, Ahiret****Alt Konu: Şefaât**

عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):

"حُبِرْتُ بَيْنَ الشَّفَاعَةِ وَبَيْنَ أَنْ يَدْخُلَ نِصْفُ أُمَّتِي الْجَنَّةَ. فَاخْتَرْتُ الشَّفَاعَةَ. لِأَنَّهَا أَعْمُ وَأَكْفَى أَثْرُونَهَا لِلْمُتَّقِينَ؛ لَا

وَلَكِنَّهَا لِلْمُذْنِبِينَ الْخَطَّائِينَ الْمُتَلَوِّثِينَ."

Ebû Musa el-Eş'arî'nin naklettiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur: "Bana, şefaât etme ya da ümmetimin yarısının cennete girmesi hakkında tercih yapma fırsatı verildi; ben şefaât etmeyi seçtim. Çünkü o daha kapsamlı ve daha yeterlidir. Siz şefaâtimin takva sahibi müminler için mi olacağını sanırsınız? Hayır. Aksine o, günahkârlar, çok hata işleyen ve kirlenenler içindir."

(İM4311 İbn Mâce, Zühd, 37)

135. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Ebedî Hayat, Ahiret****Alt Konu: Cehenneme Giden Yollar**

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): "مَنْ قَتَلَ نَفْسَهُ بِحَدِيدَةٍ فَحَدِيدَتُهُ فِي يَدِهِ يَتَوَجَّأُ بِهَا فِي بَطْنِهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدًا مُخَلَّدًا فِيهَا أَبَدًا وَمَنْ شَرِبَ سَمًّا فَقَتَلَ نَفْسَهُ فَهُوَ يَتَحَسَّاهُ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدًا مُخَلَّدًا فِيهَا أَبَدًا وَمَنْ تَرَدَّى مِنْ جَبَلٍ فَقَتَلَ نَفْسَهُ فَهُوَ يَتَرَدَّى فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدًا مُخَلَّدًا فِيهَا أَبَدًا."

Ebû Hüreyre'nin naklettiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur: *"Her kim kendini bir demir parçası ile öldürürse demiri elinde, onu karnına saplar bir hâlde cehennem ateşinde ebedî ve daimî olarak kalacaktır. Her kim zehir içerek kendini öldürürse o kimse de zehrini cehennem ateşinde ebedî ve daimî kalarak içecektir. Her kim kendini yüksekte atarak öldürürse o da ebedî ve daimî olarak cehennem ateşine düşecektir."*

(M300 Müslim, İmân, 175)

136. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Ebedî Hayat, Ahiret****Alt Konu: Cehenneme Giden Yollar**

عَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ قَالَ ... سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: "يُؤْتَى بِالرَّجُلِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَيُلْقَى فِي النَّارِ فَتَنْدَلِقُ أَقْتَابُ بَطْنِهِ فَيَدُورُ بِهَا كَمَا يَدُورُ الْحِمَارُ بِالرَّحَى فَيَجْتَمِعُ إِلَيْهِ أَهْلُ النَّارِ فَيَقُولُونَ يَا فُلَانُ مَا لَكَ أَلَمْ تَكُنْ تَأْمُرُ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَى عَنِ الْمُنْكَرِ فَيَقُولُ بَلَى قَدْ كُنْتُ أَمُرُ بِالْمَعْرُوفِ وَلَا آتِيهِ وَأَنْهَى عَنِ الْمُنْكَرِ وَآتَيْهِ."

Üsâme b. Zeyd'in işittiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur: *"Kıyamet günü bir kişi getirilir ve cehenneme atılır, (sıcaktan) karnındaki bağırsaklar dışarı çıkar (patlar) ve ateşte tıpkı bir merkebin değirmen taşının etrafında döndüğü gibi döner. Cehennemdekiler o kişinin etrafında toplanır ve 'Ey filân, sana ne oldu? Bize iyiliği emredip kötülüğü yasaklayan sen değil miydin?' derler. O da 'Evet, ben size iyiliği emrederdim ama onu kendim yapmazdım. Kötülüğü yasaklardım, fakat onu kendim yapardım.' der."*

(M7483 Müslim, Zühd, 51)

137. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Ebedî Hayat, Ahiret****Alt Konu: Cehennem**

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ) أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: "نَارُكُمْ جُزْءٌ مِنْ سَبْعِينَ جُزْءًا مِنْ نَارِ جَهَنَّمَ." قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّ كَانَتْ لَكَافِيَةً. قَالَ: "فُضِّلَتْ عَلَيْهِنَّ بِتِسْعَةٍ وَسِتِّينَ جُزْءًا، كُلُّهُنَّ مِثْلُ حَرِّهَا."

Ebû Hüreyre'nin (ra) naklettiğine göre, Resûlullah (sav): *"Sizin ateşiniz cehennem ateşinin yetmiş parçasından biridir."* buyurmuş, ashâb "Yâ Resûlallah (dünyadaki) bu ateş (azap için) yeterli olurdu!" diye karşılık verince de Allah Resûlü buyurmuştur: *"Cehennemde bu ateşin üzerine, her biri dünya ateşi sıcaklığında altmış dokuz kat daha ilâve edilmiştir."*

(B3265 Buhârî, Bed'ü'l-halk, 10)

138. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Ebedî Hayat, Ahiret****Alt Konu: Cennete Giden Yollar**

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):

"لَا تَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّى تُؤْمِنُوا، وَلَا تُؤْمِنُوا حَتَّى تَحَابُّوا، أَوْ لَا أَدُلُّكُمْ عَلَى شَيْءٍ إِذَا فَعَلْتُمُوهُ تَحَابَبْتُمْ؟ أَفَشُوا السَّلَامَ

بَيْنَكُمْ."

Ebû Hüreyre'nin naklettiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur: *"İman etmedikçe cennete giremezsiniz; birbirinizi sevmedikçe de iman etmiş olmazsınız. Size yaptığınızda aranızda sevgi oluşturacak bir şey söyleyeyim mi? Aranızda selâmı yaygınlaştırın."*

(M194 Müslim, İmân, 93)

139. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Ebedî Hayat, Ahiret****Alt Konu: Cennete Giden Yollar**

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): "مَنْ أَصْبَحَ مِنْكُمْ الْيَوْمَ صَائِمًا." قَالَ أَبُو بَكْرٍ أَنَا. قَالَ: "فَمَنْ

تَبِعَ مِنْكُمْ الْيَوْمَ جَنَازَةً." قَالَ أَبُو بَكْرٍ أَنَا. قَالَ: "فَمَنْ أَطْعَمَ مِنْكُمْ الْيَوْمَ مَسْكِينًا." قَالَ أَبُو بَكْرٍ أَنَا. قَالَ: "فَمَنْ عَادَ مِنْكُمْ

الْيَوْمَ مَرِيضًا." قَالَ أَبُو بَكْرٍ أَنَا. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): "مَا اجْتَمَعْنَ فِي أَمْرٍ إِلَّا دَخَلَ الْجَنَّةَ."

Ebû Hüreyre'nin naklettiğine göre, Resûlullah (sav): *"Bugün içinizden kim oruçlu olarak sabahladı?"* diye sordu. Orada hazır bulunanlardan Hz. Ebû Bekir, "Ben!" cevabını verdi. Hz. Peygamber (sav), *"Bugün içinizden kim bir cenazenin arkasından gitti?"* dedi. Yine Ebû Bekir, "Ben!" cevabını verdi. Hz. Peygamber (sav) bu sefer, *"Bugün içinizden kim bir fakiri doyurdu?"* diye sordu. Ebû Bekir, "Ben!" cevabını verdi. Hz. Peygamber (sav), *"Peki, bugün içinizden hanginiz bir hastayı ziyaret etti?"* buyurdular. Yine Ebû Bekir, "Ben!" cevabını verdi. Bunun üzerine Resûlullah (sav), *"Bu hasletler kimde bulunursa o, mutlaka cennete girer."* buyurdu.

(M6182 Müslim, Fedâilü's-sahâbe, 12)

140. Hadis-i Şerif**Ana Konu: Ebedî Hayat, Ahiret****Alt Konu: Cennet**

عَنْ هَمَّامِ بْنِ مُنَبِّهٍ قَالَ: هَذَا مَا حَدَّثَنَا أَبُو هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) فَذَكَرَ أَحَادِيثَ مِنْهَا وَقَالَ رَسُولُ

اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): "إِنَّ أَدْنَى مَقْعَدٍ أَحَدِكُمْ مِنَ الْجَنَّةِ أَنْ يَقُولَ لَهُ: تَمَنَّ فَيَتَمَنَّى وَيَتَمَنَّى فَيَقُولَ لَهُ: هَلْ تَمَنَيْتَ؟

فَيَقُولُ: نَعَمْ. فَيَقُولَ لَهُ: فَإِنَّ لَكَ مَا تَمَنَيْتَ وَمِثْلَهُ مَعَهُ."

Hemmâm b. Münebbih, “Bu, bize Ebû Hüreyre’nin Resûlullah’tan (sav) naklettiği hadislerdir.” diyerek birtakım hadisler zikretti. Onlardan birisi de şu idi: Resûlullah (sav) şöyle buyurdu: “Şüphesiz ki sizden birinizin cennette en aşağı makamı ona Allah’ın, ‘Dile (ne dilerse)!’ buyurmasıdır. Kişi dileklerini söyleyince Allah kendisine, ‘Diledin mi?’ diye soracak, ‘Evet.’ cevabını verdiği anda ise, ‘Dilediklerinin hepsi bir kat fazlasıyla senindir.’ buyuracaktır.”

(M453Müslim, İmân, 301)

Ek-3 Proje Teklif Formu¹

PROJE BİLGİLERİ			
PROJE ADI	Projenin adı projenin içeriğini yansıtmalıdır. Dezavantajlı bireylere ve bağımlılıkla mücadeleye yönelik projelerde hedef kitleyi olumsuz etkileyebilecek isimler kullanılmaz. ²	PROJE KODU3	
PROJEYİ TEKLİF EDEN KİŞİNİN			
ADI SOYADI		ÜNVANI	
GÖREV YERİ (İL / İLÇE)		SİCİL NO.	
E-POSTA		TELEFON	
PROJENİN ÖZETİ (BÖLÜM 1)			
1.1. PROJENİN ÖZETİ			
Bu kısımda ana hatlarıyla projenin kısa bir tanıtımı yapılır, konunun seçilme gerekçesine değinilir. Proje özetinin 300 kelimeyi geçmemesine dikkat edilir.			
1.2. ANAHTAR KELİMELER⁴	Projeyi en açık bir biçimde yansıtan en fazla 5 anahtar kelime, baş harfleri büyük bir şekilde yazılır.		
PROJENİN TANITIMI (BÖLÜM 2)			
2.1. PROJENİN UYGULANACAĞI YER			
Projenin hangi ülke/il/ilçe/yerleşim biriminde yürütüleceği gerekçeli bir şekilde yazılır. Birden fazla yerde uygulanacaksa her biri ayrı ayrı belirtilir.			
2.2. PROJENİN AMACI VE HEDEFLERİ			
Projenin amacı ve hedefleri; gerçekçi ve somut olarak ayrıntılı şekilde, hedef kitle için sağlayacağı yararlar net cümlelerle kısaca yazılır. Projenin birden fazla amacı varsa her birinin hedefleri yazılır. Bu bölümde projeye ortaya çıkacak hizmetlerin neler olduğu değil, bu hizmetlerden hedef kitlenin sağlayacağı faydalar anlatılır. Amaç ve hedeflerin proje süresinde ulaşılabilir nitelikte olmasına dikkat edilir. Ayrıca projedeki amaç ve hedeflerin stratejik planda ⁵ ifade edilen Başkanlığın misyon ve vizyonu ile doğrudan ilişkili olması gözetilir.			
2.3. PROJENİN ÖZGÜNLÜĞÜ			
Projenin özgün değeri, yeniliği ve hangi soruna çözüm üreteceği ayrıntılı olarak açıklanır.			
2.4. PROJENİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ			
Projenin sürdürülebilirliğine yönelik önlemlere yer verilir.			
2.5. PROJENİN GÖRÜNÜRLÜK FAALİYETLERİ			
Projenin tanıtımı için hazırlanması planlanan afiş, broşür, sosyal medya vb. çalışmalara yer verilir.			

¹ Teklif formunun azami kelime sayısı 3.000'dir. Kelime sayısı 3.000'i aşan projelerden Ek-4'te belirtildiği şekliyle puan kesilecek, 4.000'i aşan projeler ise Yarışma Şartnamesi ilgili madde gereği değerlendirme dışı bırakılacaktır.

² Projenin hazırlanması aşamasında rehberlik etmesi için projeye ilgili başlıklar altında gri renkle açıklamalar yapılmıştır. Proje hazırlanırken bu açıklamalardan istifade edilmesi gerekmektedir. Ancak projenin siyah renkle yazılması rica olunur.

³ Bu alan Başkanlıkça doldurulacaktır.

⁴ <https://www.isnadsistemi.org/guide/isnad2/akademik-yazim/5-anahtar-kelimelerin-secimi/>

⁵ <https://stratejigelistirme.diyagnet.gov.tr>

PROJENİN GEREKÇESİ (BÖLÜM 3)
3.1. MEVCUT DURUM, İHTİYAÇLAR VE PROBLEMLER
Proje tasarlanırken projenin yapım aşamasında ortaya çıkan mevcut durum, hedef grupların ihtiyaçları ve bu grupların karşı karşıya bulunduğu sorunlar tanımlanır. Projenin; birimin ihtiyaçlarına uygun, kendi görev ve faaliyet alanıyla ilgili olduğuna dikkat edilir.
3.2. PROJENİN HEDEF KİTLESİ
Proje sonucunda ortaya çıkacak hizmet ya da ürünlerden faydalanacak grupların kimler olduğu belirtilir. (Kadınlar, erkekler, çocuklar, gençler ya da en az bir ortak paydası olan gruplar olabilir.) Proje doğrudan hedef gruplara hizmet götürmek için ortaya çıktığı için hedef gruplar net bir şekilde tanımlanır.
3.3. HEDEF KİTLENİN SEÇİLME SEBEBİ
Yukarıda sıralanan hedef grupların karşılaştığı sorunlar ve ihtiyaçlar belirtilir. Gerekçeli bir şekilde neden seçtikleri açıklanır.
PROJENİN UYGULAMA AŞAMALARI (BÖLÜM 4)
4.1. PROJE KAPSAMINDA GERÇEKLEŞTİRİLECEK FAALİYETLER
Uygulama adımları/faaliyetler; proje çıktı/sonuçlarına ulaşmak için yürütülmesi gereken çalışmalar ve yapılması gereken faaliyetlerdir. Bu adımlar maddeler hâlinde belirtilir. Bu bölüm projenin ana kısmını oluşturmakta ve iyi planlanması önem arz etmektedir.
4.2. PROJE UYGULAMA TAKVİMİ
Projenin uygulama takvimi, hiçbir uygulama adımı ve faaliyet atlanmaksızın kronolojik olarak maddeler hâlinde yazılır.
4.3. PROJEDE KULLANILACAK TEMEL ARAÇ, GEREÇ, EKİPMAN VB.
Proje kapsamında kullanılması planlanan her türlü materyal sebep-sonuç ilişkisi içerisinde belirtilir.
PROJENİN METODOLOJİSİ (BÖLÜM 5)
5.1. PROJEYİ YÜRÜTME METODU VE METODUN SEÇİLME SEBEBİ
Projenin hedeflerine ulaşması için izlenecek uygulama adımlarında ve faaliyetlerde kullanılacak metod, uygulanacak yöntem ve araştırma teknikleri, ilgili literatüre atıf yapılarak tutarlı bir şekilde ayrıntılı olarak aktarılır. Metodun neden seçildiği sebep-sonuç ilişkisi içinde belirtilir; yöntem ve tekniklerin projede öngörülen amaç ve hedeflere ulaşmaya elverişli olduğu ortaya konulur. Projede uygulanacak yöntemle/yöntemlerle ilerleme kaydedilememesi durumunda devreye sokulacak alternatif yöntem/yöntemler de belirlenerek açık bir şekilde ifade edilir.
5.2. PROJEDE ORTAKLARIN VE DİĞER KURUMLARIN PROJEYE KATILIMI VE GÖREVLERİ
Projede başvuran birim dışında başka kurum, kuruluş ya da gruplar yer alıyorsa, bu grupların hangi rolleri üstleneceği belirtilir. Bunlar, proje ortağı olmak ya da doğrudan bir sorumluluk üstlenmek zorunda değildir.
5.3. ORTAKLARIN SEÇİLME SEBEPLERİ
Bu bölümde proje ortağı olan kurum, kuruluş ya da grupların neden tercih edildiği, bu kurumların güçlü tarafları ile projeyi ilgilendiren faaliyet alanındaki tecrübeleri ve projeye doğrudan katkılarının ne olacağı belirtilir.
5.4. PROJE EKİBİ VE GÖREV TANIMLARI
Projenin yürütülmesinden doğrudan sorumlu olacak proje ekibinin kimlerden oluştuğu; memur, tam-zamanlı ya da yarı-zamanlı çalıştırılan personel, gönüllü, danışman, teknik personel, idari personel gibi ayrımlara gidilerek belirtilir. Proje bütçesinde projede çalışacak kişilerin ücretleri gösterildiğinden, bütçede gösterilen ekiple bu bölümdeki ekibin aynı

olmasına dikkat edilir. Projede çalışacak kişilerin isimlerini belirtmeye gerek yoktur. Projede çalışacak ekibin görev tanımları, çalışılacak süre, genel/periodyk işler ve raporlama yöntemi olarak kısaca aktarılabilir. Her birinin projedeki işlevi, sorumluluğu ve çalışma ilişkileri tanımlanır.

PROJENİN LİTERATÜRÜ (BÖLÜM 6)

6. LİTERATÜR

İlgili alanda yurt içi ve uluslararası literatür taranarak yapılan çalışmaların bir özeti ve önerilen projenin literatürdeki yeri belirtilir. Literatür değerlendirmesi yapılarak proje konusunun literatürdeki önemi, arka planı, gelinen durum, yaşanan sorunlar ve eksiklikler gibi hususlar açık ve net bir şekilde ortaya konulur. Literatür değerlendirmesi yapılırken sadece bir literatür listesi ortaya koymak yerine; ilgili literatürün, istifade edilen kaynakların kısa bir analizi yapılır. Proje yazımında kullanılan kitap, dergi, makale, ansiklopedisi maddesi gibi kaynaklara İsnad Atıf Sistemi'ne⁶ uygun bir şekilde yer verilir.

PROJENİN MALİYET PLANLAMASI (BÖLÜM 7)

7. MALİYET PLANLAMASI

Her bütçe kalemi için maliyetin kısa bir gerekçesi yazılır ve harcamaların proje faaliyetleri ile ilgisi açıklanır.

1. İnsan Kaynakları Giderleri	Birim ⁷	Birim Miktarı ⁸	Birim Maliyet ⁹	Toplam Maliyet ¹⁰	Açıklama ¹¹
1.1. Maaşlar (brüt tutar, memur)				₺0,00	
1.2. Maaşlar (brüt tutar, ücretli personel)				₺0,00	
1.3. Görev/seyahat giderleri				₺0,00	
1.3.1. Yurt dışı (proje personeli)				₺0,00	
1.3.2. Yurt içi (proje personeli)				₺0,00	
1.3.3. Seminer/konferans katılımcıları				₺0,00	
1. Ara Toplam				₺0,00	
2. Seyahat Giderleri	Birim	Birim Miktarı	Birim Maliyet	Toplam Maliyet	Açıklama
2.1. Uluslararası seyahat				₺0,00	
2.2. Yurt içi seyahat				₺0,00	
2. Ara Toplam				₺0,00	
3. Ekipman ve Malzeme Giderleri	Birim	Birim Miktarı	Birim Maliyet	Toplam Maliyet	Açıklama
3.1. Mobilya, bilgisayar ekipmanı				₺0,00	

⁶ <https://www.isnadsistemi.org/guide/isnad2/akademik-yazim/26-kaynakca-olusturmak/>

⁷ Bu sütuna kişi, gün, adet, kilogram, kilometre, saat, paket, koli vb. harcama birimi yazılacaktır.

⁸ Bu sütuna harcama yapılacak birim miktarı sadece rakam olarak girilecektir.

⁹ Bu sütuna birim maliyeti sadece rakam olarak girilecektir.

¹⁰ Bu sütuna birim miktarı ile birim maliyetinin çarpımı girilecektir. Toplam maliyetlerin toplanması ile ara toplam, ara toplamın toplanması ile de projenin toplam maliyeti elde edilecektir.

¹¹ Bu sütunda giderlere dair açıklamalara yer verilecektir.

3.2. Makineler, aletler...				₺0,00	
3.3. Tüketim malzemeleri				₺0,00	
3.4. Diğer (lütfen belirtiniz)				₺0,00	
3. Ara Toplam	₺0,00				
4. Yerel Ofis/Proje Giderleri	Birim	Birim Miktarı	Birim Maliyet	Toplam Maliyet	Açıklama
4.1. Araç maliyetleri				₺0,00	
4.2. Kira giderleri				₺0,00	
4.3. Tüketim malzemeleri - ofis malzemeleri				₺0,00	
4.4. Diğer hizmetler (tel/faks, elektrik/ısıtma, bakım)				₺0,00	
4. Ara Toplam	₺0,00				
5. Diğer Giderler	Birim	Birim Miktarı	Birim Maliyet	Toplam Maliyet	Açıklama
5.1. Yayınlar				₺0,00	
5.2. Etüt, araştırma				₺0,00	
5.3. Denetim maliyetleri				₺0,00	
5.4. Tanıtım faaliyetleri				₺0,00	
5.5. Diğer (lütfen belirtiniz)				₺0,00	
5. Ara Toplam	₺0,00				
PROJE MALİYETİ (1-5 Ara Toplamların Toplamı)	₺0,00				

PROJİYİ HAZIRLAYANIN ÖZGEÇMİŞİ¹² (BÖLÜM 8)			
8.1. GENEL			
DÜZENLEME TARİHİ	... /... /		
ADI SOYADI			DOĞUM TARİHİ
			... /... /
YAZIŞMA ADRESİ			
TELEFON		E-POSTA	
PROJEDE ÖNGÖRÜLEN GÖREVİ			
8.2. EĞİTİM			
MEZUNİYET TARİHİ	EĞİTİM SEVİYESİ¹³	ÜNİVERSİTE	BÖLÜM
8.3. MESLEKİ DENEYİM¹⁴			
GÖREV DÖNEMİ	GÖREV TÜRÜ	GÖREV YAPILAN KURULUŞ	
8.4. KİTAP, MAKALE VE YAYINLARI¹⁵			
8.5. ÖDÜLLER			
ÖDÜLÜN ADI	ALINDIĞI KURULUŞ		ALINIŞ YILI
8.6. DİĞER¹⁶			

BEYAN

Yarışma başvuruma esas teşkil eden yukarıdaki projenin kısmen veya tamamen bir başka yerden alınmadığını, şahsım tarafından kaleme alındığını, bir başka yarışmada kullanılmadığını, herhangi bir yerde yayınlanmadığını ve başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu beyan ederim.

.../.../2024
Adı Soyadı

¹² Tüm alanlar bugünden başlanarak geriye doğru sıralanır.

¹³ Lisans, yüksek lisans, doktora vb. yazılır.

¹⁴ Yönetim, danışmanlık ve diğer görev deneyimleri yazılır.

¹⁵ Proje ile ilgili yayınlar özellikle belirtilir.

¹⁶ Gerekli görülen diğer bilgilere burada yer verilir.

Ek-4 Proje Değerlendirme Formu

PROJE ADI		
PROJE KODU		
DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	AZAMI PUAN	VERİLEN PUAN
1. ÖZET	8	
Projenin ana hatlarıyla gerekçeli bir şekilde tanıtımı yapılmıştır.	6	
Ek-3'te belirtildiği şekliyle anahtar kelimeler yazılmıştır.	2	
2. TANITIM	12	
Projenin uygulanacağı yer hakkında gerekçeli bilgi verilmiştir.	3	
Ek-3'te belirtildiği şekliyle amaç ve hedefler aktarılmıştır.	3	
Proje; kalite, farklılık, yenilik, çözüm üretme vb. açılardan özgündür.	3	
Projenin sürdürülebilirliği ve görünürlüğü hakkında çalışmalar yapılmıştır.	3	
3. GEREKÇE	14	
Mevcut durum, ihtiyaçlar ve problemler yeterli ölçüde açıklanmıştır.	6	
Hedef kitle seçilme sebebiyle birlikte ayrıntılı belirtilmiştir.	3	
Hedef kitlenin sorunları ve ihtiyaçları gerekçeli açıklanmıştır.	5	
4. UYGULAMA AŞAMALARI	18	
Projenin uygulama adımları ayrıntılı bir şekilde aktarılmıştır.	8	
Projenin uygulama takvimi kronolojik bir şekilde planlanmıştır.	5	
Kullanılacak materyallere sebep-sonuç ilişkisi içinde yer verilmiştir.	5	
5. METODOLOJİ	16	
Uygulanacak metod, yöntem ve araştırma teknikleri açıklanmıştır.	6	
Kullanılan yöntemler amaç ve hedeflere ulaşmak için uygundur.	5	
Proje uygulayıcısının ve ekibinin görevleri/rolleri net olarak belirtilmiştir.	5	
6. LİTERATÜR	6	
Değerlendirme ve analizle birlikte literatür çalışması yapılmıştır.	6	
7. BÜTÇE VE MALİYET	8	
Projenin bütçesi ve maliyet planlaması, faaliyetlerle uyumludur.	4	
Bütçe; ayrıntılı, gerçekçi, ekonomik ve tutarlı bir şekilde hazırlanmıştır.	4	
8. ŞEKİL ŞARTLARI	8	
Şekil şartları sağlanmış ve "Proje Formu" şekil açısından bozulmamıştır.	4	
Proje 3.000 kelime sınırını geçmemiştir.	4	
9. UYGULANABİLİRLİK	10	
Günümüzde uygulanabilme şartlarını ve beklentilerini karşılamaktadır.	10	
TOPLAM PUAN	100	

PROJE YARIŞMASI SEÇİCİ KURUL BAŞKANININ/ÜYESİNİN	
ADI SOYADI	
ÜNVANI	
TARİH	
İMZA	